

PRIJEDLOG PROGRAMA ZAŠTITE DIVLJAČI

Predlagatelj: Gradonačelnica

Prilozi: - Dopis gradonačelnika
- Program zaštite divljači za Grad Mali Lošinj
- Suglasnost Ministarstva poljoprivrede

Izvjestiteljica: Ivka Matošević, univ.spec.oec. - voditeljica Odsjeka za proračun, financije, javnu nabavu i EU projekte

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD MALI LOŠINJ
Gradonačelnik

KLASA: 323-01/22-01/01
URBROJ: 2213/01-01-22-16
Mali Lošinj, 18. listopada 2022.

GRADSKO VIJEĆE
- ovdje

Predmet: Prijedlog Programa zaštite divljači

Na temelju članka 47. Statuta Grada Malog Lošinja („Službene novine PGŽ“ br. 26/09, 32/09, 10/13, 24/17-pročišćeni tekst, 9/18 i 9/21), Gradskom vijeću Grada Malog Lošinja dostavlja se na uvid Prijedlog Programa zaštite divljači.

Izjaviteljica o Prijedlog Programa zaštite divljači, bit će gđa Ivka Matošević, univ.spec.oec.
- voditeljica Odsjeka za proračun, financije, javnu nabavu i EU projekte.

Gradonačelnica
Ana Kučić, mag. oec., v.r.

DOSTAVITI:
1. Naslovu
2. Pismohrana – ovdje

1. Uvod

Na temelju članka 20. Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj: 99/18, 32/29, 32/20.), na površinama na kojima je zabranjeno ustanovljivanje lovišta, divljač je dužan štiti korisnik te površine. Lov divljači s površina na kojima je zabranjeno ustanovljivanje lovišta obavlja korisnik te površine ako je registriran za obavljanje lova ili može lov povjeriti registriranoj pravnoj ili fizičkoj osobi. Sukladno članku 47. Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj: 99/18, 32/29, 32/20.), za površine na kojima je zabranjeno ustanovljivanje lovišta, korisnik površina daje izraditi „Program zaštite divljači“, kojim se uređuje zaštita i lov divljači na predmetnim površinama te dostavlja ministarstvu na suglasnost.

Sukladno članku 11. Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj: 99/18, 32/29, 32/20.), zabranjeno je ustanoviti lovište na:

- # na miniranim površinama i sigurnosnom pojasu širine do 100 m
- # na moru i ribnjacima s obalnim zemljištem koje služi za korištenje ribnjaka
- # u rasadnicima, nasadima voćaka, vinove loze i višegodišnjega ukrasnog, ljekovitog i drugog bilja koji su namijenjeni intenzivnoj proizvodnji te pašnjacima, ako su ograđeni ogradom koja sprječava prirodnu migraciju dlakave divljači
- # na zaštićenim dijelovima prirode ako je posebnim propisima u njima zabranjen lov
- # na javnim cestama i drugim javnim površinama
- # na građevinskom području, osim na neizgrađenom dijelu građevinskog područja do njegova privođenja namjeni
- # na vojnim lokacijama
- # na drugim površinama na kojima je aktom o proglašenju njihove namjene zabranjen lov.

Sukladno članku 61. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači („Narodne novine“, broj: 40/06, 92/08, 39/11, 41/13), na površinama izvan lovišta divljač je dopušteno loviti:

- # ranjenu ili bolesnu tijekom cijele godine, uz obvezu prijave nadležnom uredu i predodjenje uvjerenja nadležne veterinarske službe da je odstrijeljena divljač bila ranjena ili bolesna;
- # u slučaju proglašenja zarazne bolesti ili ako postoji mogućnost njene pojave u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti životinja;
- # za potrebe znanstveno-istraživačkih i znanstveno-nastavnih ustanova u skladu s odgovarajućim programom;
- # u slučajevima iz članka 60. stavka 1. alineje 5 ovog Pravilnika. („ – smanjivanje broja divljači kada zbog prevelike gustoće dolazi do gospodarski nedopustivih šteta“).

Program zaštite divljači je planski akt za razdoblje od deset godina koji osigurava zaštitu divljači na površinama izvan lovišta i na površinama na kojima je zabranjeno ustanoviti lovište.

Program sadrži:

- # akt o proglašenju ili ustanovljenju površine izvan lovišta;
- # osnovne podatke o položaju i granicama površine izvan lovišta te njenoj površini;
- # razrađenoj po kulturama zemljišta sa zemljovlasničkim razmjerom;
- # procjenu brojnog stanja divljači koja stalno, sezonski ili povremeno obitava na površinama izvan lovišta ili preko istih prelazi;
- # uvjete zaštite prirode (ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu);
- # mjere zaštite divljači;
- # mjere za sprečavanje šteta od divljači;
- # brigu o drugim životinjskim vrstama;
- # prikaz potrebnih financijskih sredstava za provedbu programa zaštite;
- # kroniku zaštite divljači.

Program zaštite divljači za površine izvan lovišta na području **Grad Mali Lošinj** vrijedi od: 01. travnja 2022. godine do 31. ožujka 2032. godine.

Program zaštite divljači je izradilo trgovačko društvo WILDCRO d.o.o. za savjetovanje i turistička agencija, sa sjedištem u Fruškogorskoj 46c, 31 000 Osijek (*licencija broj 1465*), stručna osoba, dr.sc. Dražen Degmečić, dipl.ing.šum. (*licencija broj 784*).

POPIS KORIŠTENIH ZAKONSKIH PROPISA, LITERATURE I UPUTA:

Zakonski propisi:

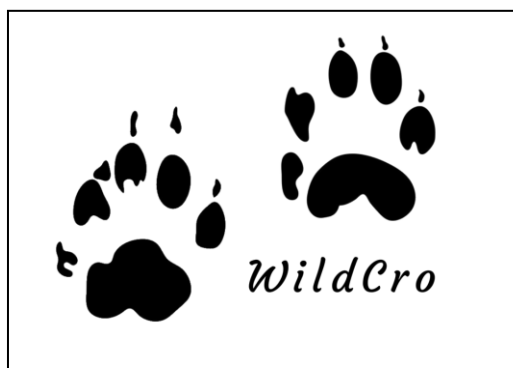
- Zakon o lovstvu („Narodne novine“, broj: 99/18., 32/19., 32/20.)
- Zakon o cestama („Narodne novine“, broj: 84/11., 22/13., 54/13., 148/13., 92/14. i 110/19.)
- Pravilnik o lovostaju („Narodne novine“, broj: 94/19.)
- Pravilnik o službenoj iskaznici i znački inspektora državnog inspektorata („Narodne novine“, broj: 84/19. / 123/19. i 36/20.)
- Pravilnik o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači („Narodne novine“, broj: 40/06., 92/08., 39/11. i 41/13.)
- Stručna podloga za bonitiranje i utvrđivanje lovnoproduktivnih površina u lovištima Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 40/06.)
- Pravilnik o potvrdi o podrijetlu divljači i njezinih dijelova i obilježavanju krupne divljači evidencijskim markicama („Narodne novine“, broj: 15/19. i 44/17.)
- Pravilnik o uvjetima i načinu lova, nošenju lovačkog oružja, obrascu i načinu izdavanja lovačke iskaznice, dopuštenju za lov i evidencije o obavljenom lovu („Narodne novine“, broj: 70/10.)
- Pravilnik o lovačkim psima („Narodne novine“, broj: 108/19.)
- Pravilnik o načinu ocjenjivanja trofeja divljači, obrascu trofejnog lista, vođenju evidencije o trofejima divljači i izvješću o ocijenjenim trofejima („Narodne novine“, broj: 92/08.)
- Pravilnik o sokolarstvu („Narodne novine“, broj: 47/19., 122/20.)
- Pravilnik o lovočuvarskoj službi („Narodne novine“, broj: 16/19.)
- Pravilnik o lovniku („Narodne novine“, broj: 108/19.)
- Pravilnik o stručnoj službi za provedbu lovnogospodarskih planova („Narodne novine“, broj: 108/19.)
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja središnje lovne evidencije („Narodne novine“, broj: 67/06. i 73/10.)
- Pravilnik o cjeniku divljači („Narodne novine“, broj: 20/19.)
- Pravilnik o odštetnom cjeniku („Narodne novine“, broj: 31/19.)
- Pravilnik o načinu uporabe lovačkog oružja i naboja („Narodne novine“, broj: 37/19.)
- Pravilnik o osposobljavanju kadrova u lovstvu („Narodne novine“, broj: 78/06. i 92/08.)
- Pravilnik o osposobljavanju lovaca za prvi pregled odstrijeljene divljači namijenjene stavljanju na tržište („Narodne novine“, broj: 102/14. i 55/20.)
- Zakon o šumama („Narodne novine“, broj: 68/18., 115/18., 98/19., 32/20. i 145/20.)
- Zakon o veterinarstvu („Narodne novine“, broj: 82/13., 148/13., 115/18. i 52/21.)
- Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj: 80/13., 15/18., 14/19. i 127/19.)
- Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj: 80/13., 78/15., 12/18. i 118/18.)
- Zakon o prekograničnom prometu i trgovini divljim vrstama („Narodne novine“, broj: 94/13., 14/19.)
- Zakon o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima („Narodne novine“, broj: 15/18., 14/19.)
- Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, broj: 144/13. i 73/16.)
- Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa („Narodne novine“, broj: 27/21.)
- Pravilnik o visini naknade štete prouzročene nedopuštenom radnjom na zaštićenim životinjskim vrstama („Narodne novine“, broj: 84/96. i 79/02.)
- Pravilnik o sakupljanju zavičajnih divljih vrsta („Narodne novine“, broj: 114/17.)
- Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj: 80/19.)
- Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj 25/20. i 38/20.)
- Pravilnik o prijelazima za divlje životinje („Narodne novine“, broj: 5/07.)
- Pravilnik o naknadi štete od životinja strogo zaštićenih vrsta („Narodne novine“, broj: 114/17.)

- Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine („Narodne novine“, broj: 72/17.)

Literatura i upute:

- Andrašić, D.: „Zoologija divljači i lovna tehnologija“, Zagreb, 1979.
- Andrašić, D.: „Tehničko uređenje lovišta i uzgajališta divljači“, Zagreb, 1973.
- Andrašić, D.: „Zaštita protiv štete od divljači i na divljači“, Zagreb, 1972.
- Bluchel, G., K.: „Lovstvo“, Zagreb, 2011.
- Car, Z.: „Bonitiranje lovišta za jelena, srnu, divokozu i tetrijeba gluhana“, Zagreb, 1961.
- Car, Z.: „Uzgojni odstrel srneće divljači“, Zagreb, 1961.
- Cepelić, I.: „Divlje svinje“, Zagreb, 1948.
- Čević, I.: „Lovstvo“, Zagreb, 1953.
- Čević, I.: „Uređenje lovišta“, Zagreb, 1950.
- Darabuš, S., J.: „Osnove lovstva“, Zagreb, 2002.
- Darabuš, S.: „Prihvat i podivljavanje umjetno uzgojenih fazana“, Zagreb, 1980.
- Degmečić, D.: „Selekcija jelenske i srneće divljači“, Zagreb, 2011.
- Dragišić, P.: „Jelen“, Zagreb, 1957.
- Durantel, P.: „Enciklopedija lovstva“, Rijeka, 2007.
- Frković, A.: „Lovačke trofeje obrada, ocjenjivanje i vrednovanje Evropska divljač“, Zagreb, 1989.
- Frković, A.: „Priručnik za ocjenjivanje lovačkih trofeja“, Zagreb, 2006.
- Frković, A.: „Priručnik za ocjenjivanje lovačkih trofeja“, Zagreb, 2017.
- Gotiša, A.: „Srne“, Zagreb, 1952.
- Grupa autora: „Lovački priručnik“, Zagreb, 1967.
- Grubešić, M.: „Utjecaj prirodnih i gospodarskih čimbenika na kvalitetu stojbine divljači“, Zagreb, 1996.
- Grubešić, M.: „Uzgojna područja za jelena, divokozu i divlju svinju na području Republike Hrvatske“, Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2006.
- Janicki, Z., Slavica, A., Konjević, D., Severin, K.: „Zoologija divljači“, Zagreb, 2007.
- Krže, B.: „Divlje svinje“, Ljubljana, 1982.
- Kraljić, B.: „Istraživanje ekonomskih elemenata lovstva i lovnoga gospodarenja“, Zagreb, 1991.
- Križaj, D.: „Štete od divljači“, Zagreb, 2010.
- Meštrović, Š.: „Priručnik za uređivanje šuma“, Zagreb, 1995.
- Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode, Grupa autora: „Crvena knjiga ptica Hrvatske“, Zagreb, 2013.
- Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode, Grupa autora: „Crvena knjiga vodozemaca i gmazova Hrvatske“, Zagreb, 2015.
- Mustapić, Z. i sur.: „Lovstvo“, Zagreb, 2004.
- Mozaik knjiga: Veliki atlas Hrvatske, 2002.
- Poljoprivredna enciklopedija, Zagreb
- Raguž, D.: „Odstrelna zrelost srneće divljači“, Zagreb, 1990.
- Raguž, D.: „Šumski plodovi i sjeme u ishrani divljači“, Zagreb, 1963.
- Rauš, G.: „Lovna fauna hrvatskih šuma“, 1992.
- Srdić, D.: „Poljske jarebice“, Zagreb, 1962.
- Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Bošković, I., Florijančić, T., Ozimec, S., Degmečić, D.: „Stručna podloga za utvrđivanje osnovnih odrednica obitavanja, statusa i smjernica gospodarenja čagljem (*Canis aureus* L.) u Republici Hrvatskoj“, Ministarstvo poljoprivrede, Osijek, 2015.
- Šumarska enciklopedija, Zagreb
- Osnova gospodarenja za GJ: „LOŠINJ (2013-2022)“
- Osnova gospodarenja za GJ: „PUNTA KRIŽA (2013-2022)“
- Osnova gospodarenja za GJ: „VRANA (2013-2022)“
- Program gospodarenja za GJ: „ŠUME PUNTA - KRIŽE (2012-2021)“
- Program gospodarenja za GJ: „UNIJE - LOŠINJ (2012-2021)“
- Program gospodarenja za GJ: „MARTINŠČICA - NEREZINE (2019-2028)“

- Vukelić, J.,Rauš, Đ.: „Šumarska fitocenologija i šumske zajednice u Hrvatskoj“, Zagreb 1998.
- Podaci o strogo zaštićenim vrstama, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima, zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže na području površina zemljišta izvan lovišta (nelovne površine) na području „Grada Malog Lošinja“ (www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.

2. Akt o proglašenju ili ustanovljenju površine izvan lovišta

 # Osnovni podaci o površini izvan lovišta Grada Malog Lošinja

U sjevernom dijelu Hrvatskog primorja, točnije u Kvarnerskom zaljevu, nalaze se jedni od naših najljepših otoka - cresko-lošinjski arhipelag. Cresko-lošinjska otočna skupina prostorno je najveća otočna skupina na Jadranu koja broji ukupno 36 otoka, otočića, školja i nadmorskih grebena. Otok Lošinj, od Cresa odvojen je 11 metara širokim umjetnim kanalom u Osoru preko kojeg je pokretni most. Područje Grada Malog Lošinja prostire se na površini od 223 km², zauzima 6,2% teritorija Primorsko-goranske županije te 0,4% Republike Hrvatske. Obuhvaća južni dio otoka Cresa, od zaljeva Koromačno i Ustrine, čitav otok Lošinj i lošinjski otočni arhipelag koji čini skupinu nastanjenih otoka: Unije, Ilovik, Susak, Srakane Male, Srakane Vele i Sv. Petar te niz nenaseljenih otočića, grebena i hridi u prostranom morskom području. Mali Lošinj najveće je naselje na otoku i na Jadranskim otocima, a smješten je u Uvali August, najvećoj zatvorenoj uvali ovoga otočja. Za nautički turizam je vrlo važna luka jer je smještena na plovnom putu između Istre i Dalmacije. Gospodarska struktura otoka Lošinja iznimno je složena. Turizam je samo jedna od djelatnosti, a stanovništvo se bavi i drugim djelatnostima. Najveći udio stanovništva zaposleno je u uslužnim djelatnostima pa tako najviše u djelatnostima Pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, Trgovini na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala i Prerađivačkoj industriji. Mali broj stanovnika bavi se poljoprivredom, šumarstvom i ribarstvom iako upravo ta djelatnost predstavlja značajni potencijal u razvoju ekonomije Malog Lošinja. Poticanjem lokalnog gospodarstva kroz umrežavanje poslovnih subjekata iz različitih grana djelatnosti stvorio bi se sinergijski efekt čime bi se poboljšala ekonomska slika kraja. Poljoprivreda na otocima nije ni približno iskorištena gospodarska grana, iako se u posljednje vrijeme bilježe mali pomaci, budući se povećava interes otočana za razvoj poljoprivrede. Otočani imaju iskazani interes za poljoprivredu i to najviše u maslinarstvu, pčelarstvu i uzgoju ljekovitog bilja. Općenito stanje poljoprivrede na području Grada Malog Lošinja može se ocijeniti zadovoljavajućim, gospodarstva se bave tradicionalnim djelatnostima; ovčarstvom i maslinarstvom, koje predstavljaju dvije osnovne poljoprivredne grane na ovom području. Na području Malog Lošinja ukupno je 107 poljoprivrednih kućanstava prema ukupnom broju ovaca i ovaca za rasplod, dok većina kućanstava posjeduje od 11 do 50 grla ovaca. Broj grla u ovčarstvu je u opadanju, a najveći problem predstavlja divlja svinja, odnosno ogromne štete na terenu koje ona uzrokuje. Trend maslinarstva na Malom Lošinju ima uzlaznu putanju.

Prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN RH br. 90/92, 2/93, 58/93, 90/93, 10/94, 29/94, 10/97, 68/98, 22/99, 117/99, 128/99, 129/00, 92/01, 79/02, 83/02, 25/03, 107/03, 175/03, 86/06, 125/06, 16/07, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13, 110/15), ustrojen je Grad Mali Lošinj sa sjedištem u istoimenom mjestu, a u okviru Primorsko-goranske županije. U sastavu Grada Malog Lošinja nalazi se 14 naselja:

- Belej	- Punta Križa
- Ćunski	- Susak
- Ilovik	- Sveti Jakov
- Male Srakane	- Unije
- Mali Lošinj	- Ustrine
- Nerezine	- Vele Srakane
- Osor	- Veli Lošinj

 # Prometna infrastruktura

Povezanost otoka Lošinja s kopnom ostvaruje se preko otoka Cresa i to redovitim trajektnim linijama Brestova – Porozina prema istočnoj obali Istre i Valbiska – Merag prema otoku Krku. Spomenute trajektne luke Porozina i Merag nalaze se na Cresu, a zbog povoljnijeg – bližeg položaja, za otok Lošinj veću važnost ima trajektna linija Merag – Valbiska. Glavna cestovna magistrala na Lošinju i Cresu je državna cesta D100, koja počinje od trajektne luke Porozina, prolazi uzdužno Cresom i Lošinjem te završava u Malom Lošinju. Važan je spoj trajektne luke Merag s državnom cestom D100, tako je i ta cesta svrstana u državne ceste i nosi oznaku D101. Na otocima koje obuhvaća Mali Lošinj (Ilovik, Susak, Unije, Male i Vele Srakane) nema cestovnog prometa i ne postoje javne ceste. Na otocima postoje putovi koji se koriste kao pješački kao i za kretanje manjih poljoprivrednih vozila (moto kultivatori, manji traktori i sl.), kojima su ti putove uglavnom prilagođeni. Jedan od ograničavajućih faktora razvoja prometnog sustava proizlazi iz činjenice da se radi o otočkom području. Povezivanje cestovne mreže otoka s kopnom nužno ovisi o trajektnim linijama, koje uvijek predstavljaju usko grlo u prometnim tokovima. Za Grad Mali Lošinj nepovoljna je činjenica da se trajektna pristaništa nalaze na gornjem dijelu otoka Cresa, pa za dolazak do Lošinja treba proći uzdužno najveći dio Cresa. Pored toga, glavna otočka magistrala, državna cesta D100, nema zadovoljavajuće prometno - tehničke elemente, što još više potencira osjećaj prostorne udaljenosti. Most na Osoru i Privlaci predstavlja ograničavajući faktor za pomorski i za cestovni promet. Što se tiče sustava cesta na području Grada, ocjenjuje se da mreža lokalnih prometnica nije razvijena u punoj mjeri te da prometno - tehnički elementi ne zadovoljavaju u potpunosti (naročito cesta prema Punta Križi te lokalna mreža u Velom Lošinju). Povezanost područja Grada Malog Lošinja s međunarodnim aerodromom na otoku Krku može se smatrati zadovoljavajućom. Cijeli je prostor trajektnom linijom Valbiska - Merag povezan s otokom Krkom i kopnom, a time i s aerodromom na Krku. Aerodrom na Lošinju ima status međunarodnog aerodroma u tom je pogledu situacija također zadovoljavajuća. Tehničke karakteristike aerodroma ne omogućavaju prihvat većih zrakoplova. Sustav županijskih i lokalnih cesta na prostoru otoka Lošinja ne zadovoljava u potpunosti, kako u pogledu razvijenosti mreže, tako ni u pogledu prometno - tehničkih elemenata, sigurnosti i građevinskog stanja kolnika. U Velom Lošinju je prometna situacija vrlo loša, posebno u jugoistočnom dijelu. Do mjesta vodi županijska cesta (Ž5161), koja završava u središtu naselja. Samo naselje ispresijecano je mrežom uskih uličica koje prilikom većeg prometnog opterećenja nemaju dovoljnu protočnost, a također se javlja i konflikt između kolnog i pješačkog prometa. Županijska cesta Ž5160 završava u hotelskom kompleksu Sunčana uvala na neadekvatan način, na kraju ceste ne postoji okretište niti proširenje, pa je okretanje vozila, posebno autobusa, znatno otežano. Lokalna cesta prema Punta Križi (L58101) ima nedovoljnu širinu kolnika (na najvećem dijelu širina ne prelazi 3 m), a na pojedinim dionicama ima i vrlo loše horizontalne elemente. Pristupna cesta naselja Artatore također nema zadovoljavajuće karakteristike i na približno polovici duljine prolazi kroz samo naselje. U tijeku je izgradnja infrastrukture i ceste prema luci Mrtvaškoj. Na otoku Susku nema asfalta niti automobila kao i na ostalim naseljenim otocima Unije, Ilovik, Male i Vele Srakane. Ukupna duljina javnih cesta na području Grada Mali Lošinj iznosi 63,3 km, od čega na državne ceste otpada 35 km (55%), na županijske ceste 10,1 km (16 %) te na lokalne ceste 18,1 km (29%). Plovni putovi u akvatoriju otoka utvrđeni su prema regulaciji plovidbe na Jadranu: središnji jadranski plovni put za velike brodove (tankere i brodove s opasnim teretom), prekomorski plovni put, duž obalni plovni put; posebno za srednje posebno za male brodove te ruta za obalne tankere u razvozu. Za brodove postoje plovne rute između Cresa i Krka kao i plovna ruta tankera za plin malih tonaža i plovne rute trajekata za petrokemijski kompleks u Omišlju.

Podaci iz akta o proglašenju ili ustanovljenju površine izvan lovišta

Prostorni plan uređenja Grada Malog Lošinja donijelo je Gradsko vijeće Grada Malog Lošinja i objavljeno je u Službenom glasniku Primorsko – goranske županije (Odluka o donošenju PPUG Malog Lošinja, Službeni glasnik Primorsko – goranske županije 42/20214.).

Planom su u pravilu utvrđene površine osnovne ili dominantne namjene i uvjeta korištenja i zaštite. Detaljnim razgraničenjem se unutar područja osnovne namjene, a temeljem ovog Plana i posebnih propisa, mogu utvrditi i površine druge namjene i uvjeta korištenja i zaštite, ali pod režimom osnovne, osim ukoliko odredbama ovog Plana i posebnim propisima nije drugačije utvrđeno

3. Osnovni podaci o položaju i granicama površine izvan lovišta te njenoj površini razrađenoj po kulturama zemljišta sa zemljovlasničkim razmjerom

Površine izvan lovišta Grada Malog Lošinja predstavljaju naseljeno područje na kojem *se ne ustanovljuje lovište*, ali zbog povoljnih stanišnih čimbenika na njegovom području stalno ili povremeno obitava određeni broj divljači te ostalih životinjskih vrsta.

Građevinska područja koja obuhvaćaju izgrađene i neizgrađene površine unutar naselja (površine izvan lovišta) zauzimaju 823,44 ha, a predviđena su Prostornim planom Grada Malog Lošinja.

Naselje / građevinsko područje	Površina prema Prostornom planu (ha)
Belej	18.74
Ćunski	99.84
Ilovik	17.93
Male Srakane	0.5
Mali Lošinj	287.36
Nerezine	137.00
Osor	32.76
Punta Križa	55.58
Susak	12.53
Sveti Jakov	30.71
Unije	23.29
Ustrine	15.16
Vele Srakane	2.63
Veli Lošinj	89.41
Ukupno	823,44

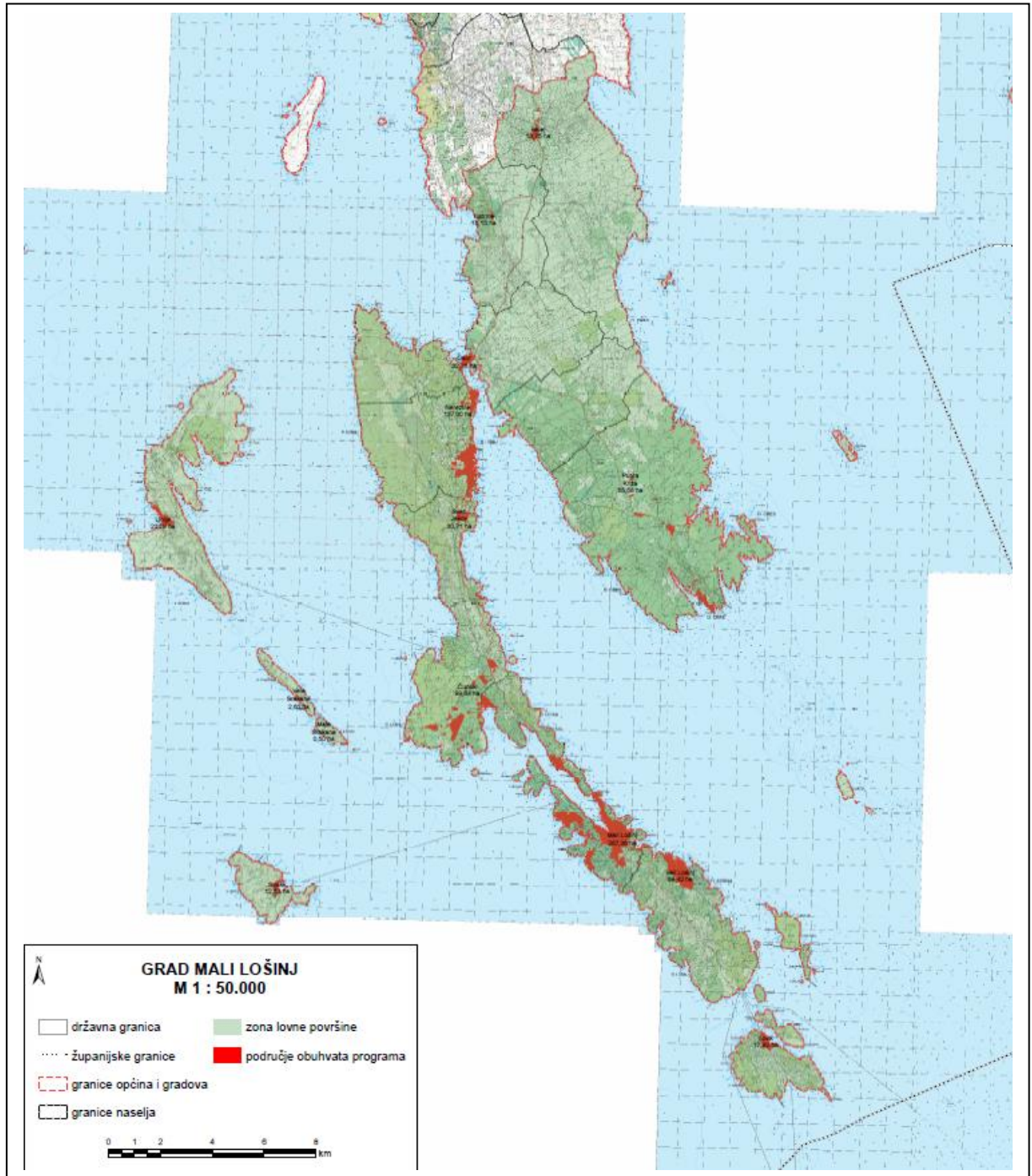
Površina izvan lovišta prostire se unutar granica sljedećih lovišta:

- Zajedničko otvoreno lovište broj: VIII/131 „BELEJ - OSOR“
- Zajedničko otvoreno lovište broj: VIII/104 „VELI LOŠINJ“
- Zajedničko otvoreno lovište broj: VIII/103 „ILOVIK“
- Zajedničko otvoreno lovište broj: VIII/105 „ĆUNSKI KURILE“
- Zajedničko otvoreno lovište broj: VIII/106 „NEREZINE“
- Zajedničko otvoreno lovište broj: VIII/109 „UNIJE“

 # Površina po kulturama zemljišta sa zemljovlasničkim razmjerom

Ukupna površina zemljišta na kojima prema odredbi članka 11. stavka 2. Zakona o lovstvu nije ustanovljeno lovište, tzv. površina izvan lovišta, odnosno površina Grada Malog Lošinja iznosi oko 823,44 ha. Razmjer površina utvrđen je na temelju podataka Državne geodetske uprave Područnoga ureda za katastar Rijeka, ARKOD Preglednika, a iskazan je u obrascu PZD-1.

STRUKTURA POVRŠINA				PZD -1
NAZIV POVRŠINE	VRSTA POVRŠINE	KULTURA	ZEMLJOVLASNIČKO RAZMJERJE	HA
1	2	3	4	5
KULTURE	ŠUMSKO	OBRASLO	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
		NEOBRASLO	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
	UKUPNO ŠUMSKO		DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
	POLJO – PRIVREDNO	ORANICE	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
		LIVADE	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
		PAŠNJACI	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
		VIŠEGODIŠNJI NASADI (neograđeni)	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
	OSTALO	DRŽAVNO	-	
		PRIVATNO	-	
		Σ	-	
	UKUPNO POLJOPRIVREDNO		DRŽAVNO	-
		PRIVATNO	-	
SVEUKUPNO ŠUMSKO I POLJOPRIVREDNO		DRŽAVNO	-	
		PRIVATNO	-	
JAVNE POVRŠINE	PROMETNICE			155,31
	DRUGE JAVNE POVRŠINE (plaže)			1,09
	Σ			156,40
OGRAĐENI VIŠEGODIŠNJI NASADI	VOCNJACI			-
	VINOGRADI			-
	RASADNICI			-
	OSTALO			-
	Σ			-
PRIVREDNI RIBNJACI	RIBNJACI			-
	OSTALO			-
	Σ			-
DRUGE POVRŠINE	IZGRAĐENO I NEIZGRAĐENO GRAĐEVINSKO ZEMLJIŠTE			667,04
	VODE			-
	Σ			667,04
ΣΣ			823,44	

Karta površine obuhvata ovog Programa zaštite divljači

3.1. Opis prirodnih značajki staništa

Orografske, hidrografske i klimatske prilike

OROGRAFIJA

Reljef je dinamičan; sjeverni dio otoka je viši vapnenački greben (Osorščica), srednji je niži i razvedeniji, južni je, analogno sjevernom, viši, te se na koncu spušta do uvale Mrtvaška. Obala otoka u dužini od 112,2 km ima indeks razvedenosti 3,7 po čemu zauzima drugo/treće mjesto među hrvatskim otocima (Pag i Dugi otok dijele I. mjesto). Među brojnim uvalama nastalim potapanjem krških oblika najprostranija je i najznačajnija luka Mali Lošinj, jedna od najbolje zaštićenih prirodnih luka na Jadranu. Cijeli otok prepun je šetnica, biciklističkih i planinarskih staza. Duž sjevernog (Osorčice) i južnog dijela uređene su brdske transverzale, dijelom biciklističke, a dijelom planinarske staze što je povoljno za produženu turističku sezonu. Najviši vrh otoka je Televrina 588 m, na planini Osorščica (iznad Nerezina i creskog mjesta Osora).

HIDROGRAFIJA

Osnovna značajka hidrografije ovog izrazito krškog terena je izostanak nadzemnih vodenih tokova. Oborinska voda zbog petrografskog sastava stijena (vapnenac) i krške fenomenologije (kao što je plitko tlo) ne zadržava se na tlu već odmah prodire kroz mnoštvo najrazličitijih pukotina te nastavlja svoj put kroz zemlju i gubi se u kršu, moru, jezeru. U ovom lovištu nema ni jezera niti bara, ali je prisutno dosta kraških fenomena poput lokava za ovce u kojima vodu nalazi i sva prisutna divljač. Hidrografske značajke ovog kraškog prostora vezane su za vodopropusnost stijenskih kompleksa vapnenca I njihova tektonska razmrvljenost uzrokom su da se većina atmosferskih voda i otopljene vode relativno brzo gubi u podzemlju.

KLIMATSKE PRILIKE

Klimom ili podnebljem podrazumijevamo skup vremenskim pojava koje su mnogogodišnjem motrenjem zapažene kao redovne i pravilne pa se mogu uzeti karakterističnim za to područje. Područje lovišta ima mediteransku klimu, koja prema Koppen – ovoj klasifikaciji nosi oznaku C f s a x" klime. Za klimu ovoga područja opće karakteristike su vruća ljeta sa srednjim mjesečnim temperaturama iznad 22 °C, dok je zimsko kišno razdoblje široko rascijepljeno u proljetni (travanj – listopad) i jesensko – zimski maksimum (listopad – studeni). Najsušniji dio godine je ljeto, odnosno najtopliji dio godine. Osnovne karakteristike klime su vruća i suha ljeta, te blage i vlažne zime, dok je utjecaj mora osobito izražen.

- C – umjereno topla klima (srednja temperatura najhladnijeg mjeseca između $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$ i $+18\text{ }^{\circ}\text{C}$);
- f – oborine su raspoređene tijekom cijele godine;
- s – suho razdoblje ljeti;
- a – srednja mjesečna temperatura najtoplijeg mjeseca veća od $22\text{ }^{\circ}\text{C}$;
- x" – u tijeku godine javljaju se dva maksimuma količine oborina, glavni u rano ljeto, drugi u kasnu jesen.

Csa – osnovni je tip klime sredozemnih obala, obilježen blagom zimom i suhim ljetom s barem tri puta toliko oborina u najkišnijem mjesecu zime, kao i u najsušnijem mjesecu ljeta. Količina oborina u najsušnijem mjesecu je manja od 40 mm, a ljeta su vruća, suha i vedra.

Svi navedeni podaci ukupno, daju pokazatelj o klimi, a promatranjem pojedinih mjeseci u godini spoznaju se kritične ili povoljne prilike za uzgoj divljači. Posebno je važno uočiti ekstremno niske ili visoke temperature, mrazeve i oborine.

Prema temperaturnim karakteristikama Grad Mali Lošinj pripada tipu umjereno kontinentalne i kontinentalne klime, a prema utvrđenom indeksu efektivnosti oborina ima karakteristike subhumidne i humidne klime što pogoduje uzgoju divljači.

Prikaz srednjih mjesečnih temperatura, količine oborina, relativne vlažnosti zraka, kao i broj dana s mrazom i razdioba smjerova vjetra uzet je iz podataka meteorološke stanice Rijeka i Mali Lošinj.

 # Temperatura zraka za razdoblje 1948.-2019. Rijeka

RIJEKA	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
SRED	5,7	6,2	9,0	12,7	17,2	21	23,6	23,3	19,2	14,6	10,3	7,0
MAX	20,0	21,4	25,0	28,9	33,7	36,7	40,0	39,5	34,8	28,8	25,5	20,4
MIN	-11,4	-12,8	-7,7	-0,2	2,1	7,4	10,4	9,1	4,8	-1,2	-4,5	-8,9

 # Temperatura zraka za razdoblje 1948.-2019. Mali Lošinj

MALI LOŠINJ	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
SRED	7,8	8,0	10,1	13,4	17,7	21,9	24,5	24,3	20,5	16,7	12,6	9,2
MAX	17,4	20,4	23,5	26,1	34,5	35,6	37,2	39,0	32,4	29,2	23,1	18,9
MIN	-6,7	-4,4	-3,8	2,9	6,3	9,7	12,7	10,0	9,7	5,0	1,1	-5,2

 # Trajanje osunčavanja za razdoblje 1948.-2019. Rijeka

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Suma / sati	107,7	122,6	152,2	178,8	233,9	256,5	300,8	280,4	203,0	163,4	102,0	99,5

 # Trajanje osunčavanja za razdoblje 1948.-2019. Mali Lošinj

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Suma / sati	107,1	136,7	185,4	225,4	286,6	323,6	363,3	330,7	245,7	188,6	110,5	99,9

Pokretanje fizioloških procesa kod životinja ovisi o klimatskim uvjetima pa tako i temperaturi zraka. Predmetno područje nema dugotrajnih ekstrema te nema smetnje za odvijanje fizioloških procesa. U kombinaciji s ocjeditim tlom ove temperature su dobre za uzgoj krupne i sitne divljači.

Oborine su uz temperaturu zraka, jedan od najvažnijih elemenata klime nekog područja. Od velike je važnosti poznavanje oborinskog režima tijekom godine, a naročito u vegetacijskom razdoblju. Količina oborina u kritičnim razvojnom stadijima (fenozama) je pored temperature onaj limitirajući čimbenik koji uvjetuje ne samo razvoj određene biljne vrste već direktno ili indirektno utječe na veličinu njenog areala, na sastav šumske zajednice, njen opstanak i daljnji razvoj, a time i na pridolazak određene divljači. Oborinski režim posredno ili neposredno djeluje na broj i veličinu vodotoka. Evapotranspiracijski procesi, pod kojim se podrazumijeva isparavanje vode iz tla, transpiracija putem biljke, ovisi o količini vode u tlu i zasićenosti zraka vodom, odnosno o količini palih oborina. Oborine u obliku snijega mogu izazvati velike štete i poremetiti stanje staništa divljači te poremetiti gospodarenje. Oborine u obliku snijega, njegova prva i posljednja pojava, trajanje snježnog pokrivača na tlu dopunjuju saznanje o klimi nekog područja.

 # Oborine za razdoblje 1948.-2019. Rijeka

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Količina (mm)	133,5	122,7	109	109,5	106,4	101,1	78,7	97,4	171,9	180,2	191,7	157,3
MAX visina snijega (cm)	28	17	22	-	-	-	-	-	-	-	8	14

 # Oborine za razdoblje 1948.-2019. Mali Lošinj

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Količina (mm)	88,9	76,5	67,9	65,5	63,9	56,8	39,4	61,8	100,5	114,1	133,0	101,0
MAX visina snijega (cm)	13	21	4	-	-	-	-	-	-	-	-	3

Oborine kao klimatska pojava bilo da je riječ o kiši ili snjegu mogu u kombinaciji s temperaturom zraka te vjetrom biti pogubne za mladunčad svih vrsta divljači. Oborine na predmetnom području mogu utjecati na oscilaciju prirasta sitne divljači.

 # Broj dana za razdoblje 1948.-2019. Rijeka

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Vedrih	6	6	5	4	4	5	9	10	8	7	4	6
Magla	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kiša	10	9	10	12	12	11	9	9	10	11	13	11
Mrz	9	7	4	-	-	-	-	-	-	-	4	9
Snijeg	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ledenih (tmin ≤ -10 °C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Studenih (tmax < 0 °C)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hladnih (tmin < 0 °C)	6	5	2	-	-	-	-	-	-	-	1	4
Toplih (tmax ≥ 25 °C)	-	-	-	1	6	16	26	25	11	1	-	-
Vrućih (tmax ≥ 30 °C)	-	-	-	-	-	4	11	10	1	-	-	-

Broj dana za razdoblje 1948.-2019. Mali Lošinj

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Vedrih	5	6	6	6	6	8	13	14	9	8	4	5
Magla	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Kiša	11	9	10	10	10	8	6	6	8	9	12	11
Mraz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Snijeg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ledenih ($t_{min} \leq -10$ °C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Studenih ($t_{max} < 0$ °C)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hladnih ($t_{min} < 0$ °C)	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Toplih ($t_{max} \geq 25$ °C)	-	-	-	-	5	19	28	27	13	1	-	-
Vrućih ($t_{max} \geq 30$ °C)	-	-	-	-	-	4	12	11	1	-	-	-

Jedna od karakteristika temperaturnih prilika je srednji broj dana s minimalnom temperaturom ispod 0 °C (hladni dani) ili s maksimalnom temperaturom ispod 0 °C (studen dani) te srednji broj dana sa minimalnom temperaturom ispod -10 °C (ledeni dani). Za klimu nekog kraja važno je saznanje kada srednja dnevna temperatura zraka prelazi izvjesnu granicu i koje je to razdoblje kroz godinu dana kada ona ne padne ispod te vrijednosti. U meteorologiji te granične datume početka i svršetka razdoblja nazivaju se temperaturni pragovi. Relativna zračna vlaga je stupanj zasićenosti zraka vodenom parom. Poznavanje toga meteorološkog elementa je vrlo važno jer stvaranje magle, kiše, mraza i ostalih hidrometeora ovisi o količini vlage u zraku. Povoljni uvjeti s obzirom na rast bilja su uz relativnu vlažnost od 50% do 90%. U tom se rasponu, s povećanjem vlažnosti zraka povećava i fotosinteza, osobito ako je sunčevo zračenje jače. Pri visokoj relativnoj vlažnosti onemogućena je transpiracija, što nije povoljno ako ljeti zasićenost zraka dugo potraje. S druge strane niska relativna vlažnost znači pojačan gubitak vode iz biljaka transpiracijom u fotosintezu, pa biljka vene i suši se, ako se voda ne može nadoknaditi iz tla. Povećana količina pare u zraku povećava također njegov kapacitet za toplinu, pa se takav zrak teže zagrijava od sušeg, a ugrijani zrak se teže hladi. Relativna vlažnost zraka mijenja se prostorno i vremenski, što znači da ovisi o zemljopisnoj širini i reljefu te ima svoj dnevni i godišnji hod.

Mraz su ledeni kristali u obliku ljuskica, iglica, perja ili listića na predmetima na tlu. Nastaju sublimacijom vodene pare uslijed noćnog ohlađivanja pri vedrom tihom vremenu kada su temperature zraka ispod 0 °C. U umjerenim zemljopisnim širinama mraz se javlja u hladnom dijelu godine. Osim zimi mraz se može pojaviti u jesen pa je to rani ili u proljeće kasni mraz. Proljetni mraz je opasniji jer može nanijeti velike štete biljkama jer tada počinje vegetacija, a isto tako štete može nanijeti i na divljači osobito mladunčadi, pogotovo ako se poklopi sa proljetnim pljuskovima. Jesenski mraz nanosi manju štetu jer se višegodišnje biljke pripremaju za zimsko mirovanje, a jednogodišnje biljke su najčešće završile svoj razvoj. Divljač je tada već dobro potkožena i spremna na zimske nepogode. Iz navedenog razloga dobro je poznavati srednje i ekstremne datume mraza kao i vjerojatnost njegovog pojavljivanja na nekom području.

Vjetar

Vjetrovi su raznih smjerova i jačine. Najčešći je sjevernjak na kojega otpada oko 25% svih vjetrova, zatim jugoistočnjak sa 19%, sjeveroistočnjak sa oko 14%, sjeverozapadnjak sa oko 12%, južnjak oko 10%, zapadnjak sa oko 8%, jugozapadnjak sa oko 6,5 % I kao najrjeđi vjetar istočnjak sa oko 5,5%. Najjačom snagom pušu sjeverni vjetrovi, poglavito bura. Ona povremeno zimi u trajanju od nekoliko sati zna doseći brzinu i preko 8 Beauforta. Dogodi se da bura puše I do 3 dana (na kopnu 12 dana). Najvjetrovitije godišnje doba je zima sa maksimalnom brzinom vjetra u siječnju I do 102 km/sat, a najmanje vjetrovito je ljeto s minimumom u srpnju od svega 4,5 km/sat. Južni vjetrovi su najčešći od kasne jeseni do ranog proljeća. S obzirom na smjer u sklopu ciklonalnog gibanja zračnih masa, donose oblačno i tmurno vrijeme i gotovo redovito kišu.

 # Edafski čimbenici

Geološku podlogu na kojoj se razvilo tlo čine uglavnom gornjokredni vapnenci ispod kojih lokalno na površinu izbijaju dolomiti. Ako se zna da je trošenje ovog supstrata vrlo slabo i sporo onda se pretpostavlja da će se na njima nalaziti vrlo plitka tla sa vrlo malo zemljišne komponente. Dublja tla se nalaze u depresijama i džepovima vapnenca te u zoni kraških poljica, dolaca i vrtača. Naslage vapnenca za razliku od smjera pružanja otoka imaju dinarski smjer pružanja. Sadrže 97 – 99 % CaCO₃, dakle samo jedan do tri posto neotopivog ostatka iz kojeg se formira mineralna komponenta tla. Na sjevernom dijelu lovišta između uzvisine Garbujev i naselja Loznati najzastupljenija su antropogena tla nastala kao rezultat višestoljetne ljudske aktivnosti. Ona međutim u posljednjim desetljećima počinju poprimati obilježje šumskih tala zbog obrašćivanja takvom vegetacijom a kao posljedica sve manje obrade tih površina zbog izostanka poljoprivrednih aktivnosti.

Crvenica zauzima veće površine. Prevladava južno od naselja Vrana. To je glinovito zemljište s vrlo stabilnim strukturnim agregatima te ima profil A – B tipa.

Rendzine na području otoka Cresa i Malog Lošinja su uglavnom plitka zemljišta sa litičkim kontaktom i tada imaju profil A – R tipa. One su najslabije zastupljena tla u lovištu. Nalazimo ih uz otočnu maistralu južno od naselja Vrana

Smeđe tlo na vapnencu i dolomitu se formira isključivo na tvrdim vapnencima i dolomitima koji imaju manje od 1% neotopljivog ostatka. Zbog sporog otapanja vapnenca potreban je dug vremenski period da se stvori sloj zemljišta dubine 30-tak cm imaju profil A-B tipa. Zato ova tla vode porijeklo još iz tercijara. U lovištu zauzimaju najveća područja. Rasprostiru se od naselja Merag pa sve do Vrane.

Vapneno dolomitna crnica je primarni razvojni stadij tla na vapnencu. Razvoj zemljišta na golim stijenama započinje sa lišajevima i mahovinama iza kojih dolazi travna vegetacija. Ova plitka tla imaju profil A-R tipa. Nalazimo ih na poluotoku između uvale Kruščica i uvale Merag.

 # Biljne i druge zajednice

Biljne zajednice lovišta zastupljene su u vidu staništa Bušika – Submediteranskih i epimediteranskih suhih travnjaka, zatim mješovite i čiste vazdazelene šume i makija crnike ili oštrike, nasadi četinjača, prirodne termofilne šume i šikare medunca te biljne zajednice vinograda, maslinica i voćnjaka (izvor: *Osnove gospodarenja šumsko – gospodarskim jedinicama na području Grada Mali Lošinj*).

Šumske površine

U vegetacijskom smislu područje lovišta je na granici eumediteranskih i submediteranskih flornih elemenata. Ovdje nalazimo različite degradacijske oblike šumskih zajednica hrasta crnike i crnog jasena te hrasta medunca i bijelog graba. U lovištu nema visokih šuma ovih zajednica, već se susrećemo sa više degradacijskih stadija: makija, garig i kamenjar. U pretežno zimzelenoj Asocijaciji Fraxino orni – Quercetum ilicis i njenim degradacijskim stadijima od listopadnih elemenata susrećemo Coronila

emeroides, *Paliurus spina Christi*, *Frangula rupestris* i *Fraxinus ornus*. Daljnja značajka crnikovih šuma jest i znatan udio elemenata sveze *Oleo Ceratanion* (npr. *Pistacia Lentiscus*, *Juniperus phoenicea*, *Olea sylvestris* i dr.). Opća je značajka crnikovih šuma siromaštvo vrsta i vrlo oskudan sloj niskog rašća.

Makije su degradirane crnikove šume u kojima nema sloja drveća, jer je nestao sječom, ali su vrlo bujno narasli slojevi krupnijeg i sitnijeg grmlja, koji su isprepleteni mnogobrojnim penjačicama zbog čega su neprolazne. Makije su prilično jednoličnog florističkog sastava. Ako se makije često sijeku i ako se u njima pašari, one postupno prelaze u trajno degradacijska stanja zvana garig. Garizi su prema tomu degradirane makije. Čine ih sastavni elementi iz makija, a isprepleteni su penjačicama, ali mnogo manje nego kod makije. U sastavu makije susrećemo crniku, planiku, tetiviku, zeleniku, kao glavne i najraširenije vrste.

U garizima nema mnogo osjetljivih mediteranskih elemenata koji se nalaze u makijama. Oni nisu gusti kao makije, te se čovjek i divljač kroz njih iako s teškoćama, može kretati. Daljnjim degradacijom gariga uzmiču sve više osjetljivi, a održavaju se samo najotporniji elementi tj. Vrste koje imaju trnove i bodljike te se time štite od stoke ili sadrže gorke i otrovne supstance, pa ih stoka i divljač ne pase i ne brsti te kažemo da nastaju kamenjari kao krajnji degradacijski stadij crnikovih šuma. Makije i garizi prevladavaju u južnim dijelovima lovišta.

Razgradnja prirodnih šuma crnike ide smjerom: šuma *Quercetum ilicis* – makija – garig – kamenjar. U sastavu makija prisutne su razlike, ovisno o kakvoći tla na kojima su razvijene. Na boljim, debljim i ponešto zakiseljenim tlima prevladava *Larus nobilis*, vrste *Erica*, *Arbutus unedo* i *Cystus* sp. Dok na plićim, skeletnim karbonatnim tlima dominiraju vrste *Phyllirea*. Regresivna sukcesija šuma crnike ide preko makija, gariga i kamenjara, a prirodna sukcesija od kamenjara obraslih gušće ili rjeđe raznim zelenima i sitnim grmljem preko rjeđih gariga sve do pravih makija ili još dalje do šuma crnike s podstojnom makijom. Ovaj stadij prirodne progresivne sukcesije sada je u lovištu mjestimično prisutan. Gospodarenje s divljači mora pogodovati da ni u kojem slučaju ne može doći do ponovne regresivne sukcesije u smjeru gariga i kamenjara.

Šumska zajednica *Quercus – Carpinetum orientalis* rasprostire se u višim dijelovima lovišta i također se nalazi u degradacijskim oblicima šikara. U sjevernom dijelu je interesantan način gospodarenja hrastom meduncem „pedaljenjem“. Na dostupnoj visini, sjekle bi se grane stabla, a zbog velike izbojne snage na mjestima presjeka iz lateralnih pupova bi nicala nove mladice koje bi se ponovo sjekle, nakon postizanja dovoljne debljine. Na takav način medunčeva stabla su se deformirala i stekla neprirodan oblik. Pedaljenjem su se zadovoljavale potrebe otočnog stanovništva za sitnim ogrijevnim drvom a zbog smanjenog sklopa drveća trava za ispašu je bolje rasla. Od drveća osim hrasta medunca i bijelog graba važni su crni jasen, maklen, cer i oskoruša.

Relativno velike površine općine obrasle su kamenjarskim (krškim) pašnjacima, koji su nastali kao zadnji stupanj degradacije šumskih površina. U središnjem dijelu lovišta ističu se površine obrasle kadujom koja uz ostalo aromatično bilje daje odličnu ispašu za pčele.

Šuma hrasta crnike s mirtom te ostali degradacijski stadiji (*Myrto – Quercetum ilicis* /H – ić/ Trinajstić 1985.)

Šuma hrasta crnike s mirtom je najtermofilnija crnikova zajednica u kojoj je uspijevaju samo vazdazelene vrste. Među njima su osobito razvijene povijuše, dok je sloj prizemnog rašća uglavnom zbog maloga priljeva svjetla neznatno razvijen. Kao klimatogena zajednica uspijeva između 6 i 8 °C, a oborine se kreću oko 1000 mm. Ovo je najtermofilnija šumska zajednica među svim oblicima crnikovih šuma i makija. Za njezin razvoj odlučujući je hod temperatura tijekom zime, kao i količina oborina. U uvjetima manje oborina rastu uglavnom zajednice sveze *Oleo – Ceratanion* i to najčešće makije tršlje i divlje masline (*Oleo – Lentiscetum* Trinajstić 1977). Raste osobito na otocima od jugozapadnog dijela Lošinja na sjeveru do Lokruma na jugu, izuzevši Brač, sjeveroistočne (hladnije) padine Ugljana i Pašmana i više dijelove Hvara, Visa, Korčule, Mljeta i poluotoka Pelješca.

U flornom sastavu prevladavaju vrste reda *Quercetalia ilicis* i sveze *Quercion ilicis*: *Quercus ilex*, *Viburnum tinus*, *Myrtus communis*, *Ruscus acueatus*, *Rhamnus alaternus*, no ima i kserotermnijih vrsta sveze *Oleo – Ceratanion*, kao što su *Juniperus phoenicea*, *Olea oleaster*, *Pistacia lentiscus* i druge.

Zajednica je najčešće razvijena u obliku makije, ili je u potpunosti iskrčena, pa se na njezinu mjestu nalaze druge kulture. Isto je tako moguć degradacijski stadij potpune dominacije primorske somine (*Juniperus phoenicea*).

Na području uzgajališta zajednica se javlja u obliku rjeđe ili gušće makije koja je na pojedinim lokalitetima znatno prorijeđena i prelazi u garig. Na mjestima gdje se nakupilo više tla, većinom u jarcima, na zaravnjenim dijelovima u dolinama, makija je znatno viša i razvijenija, pojavljuju se stabla jačih dimenzija od kojih su poneka i iznad taksacijske granice. Zajednica pruža optimalna mjesta za skrivanje, obitavanje svim vrstama čija je prisutnost zabilježena na području uzgajališta. Tu divljač može naći u sloju grmlja i sloju prizemnog rašća odgovarajući brst. Zajednica osigurava dovoljne količine hrane svim vrstama divljači (sjemenje, plodovi, brst), kao i odlična mjesta za skrivanje zbog svoje neprohodnosti.

Šuma hrasta crnike i crnog jasena te njihovi degradacijski stadiji (*Fraxino ornī – Quercetum ilicis* H – ić/1956/1958)

Šuma hrasta crnike i crnog jasena najproširenija je klimatogena zajednica litoralno – mediteranskog vegetacijskog pojasa. Prostire se od južne i jugozapadne Istre, preko Lošinja, južnih dijelova Cresa, Raba, Paga i kopnom od Zadra do Prevlake. U području rasprostiranja te zajednice temperature su nešto niže nego na području rasprostranjenja zajednice alepskog bora i hrasta crnike, ali je i veća količina oborina s nešto povoljnijim rasporednom ljeti. To omogućuje da uz vazdazelene vrste iz reda *Quercetalia ilicis*, kao što su crnika, lemprika, veliki vrijes (*Erica arborea*), planika (*Arbutus unedo*), zelenike (*Phillyrea media* i *Phillyrea latifolia*), mirta (*Myrtus communis*), bročika (*Rubia peregrina*) kozokrvine (*Lonicera implexa* i *Lonicera etrusca*), lovor (*Laurus nobilis*), uspijevaju i listopadne vrste pretežno iz reda *Quercetalia pubescentis*, među kojima su najznačajniji crni jasen (*Fraxinus ornus*), šibika (*Coronilla emeroides*), kupina (*Rubus ulmifolius*), drača (*Paliurus spina – christi*), hrast medunac (*Quercus pubescens*), bijeli grab (*Carpinus orientalis*) i druge vrste.

U sloju grmlja i prizemnog rašća rastu još *Clematis flammula*, tetivka (*Smilax aspera*), šparožina (*Asparagus acutifolius*), ciklama (*Cyclamen repandum*), dvornik (*Dorycnium hirsutum*), kostrika (*Brachypodium ramosum*), žutilovka (*Genista dalmatica*), veprina (*Ruscus aculeatus*) i druge.

Vrlo je malo sastojina u odnosu na nekadašnje površine koje su danas u strukturi i izgledu visoke šume. Površine pod ovom zajednicom na području uzgajališta nalaze se u degradacijskim stadijima makije, gariga ili kamenjare. Degradacija se odvija po shemi:

šuma crnike i crnog jasena → makija → garig → kamenjara.

Makija je degradacijski stadij crnikove šume u kojemu nije izražena slojevitost, osobito drveća. Ona je visoka nekoliko metara i u njoj prevladavaju grmolike forme i oblici crnike, planike, zelenike, lemprike i drugih vrsta. Po sastavu se inače ne razlikuje od visoke crnikove šume, no po vrijednosti, izgledu i strukturi bitno se razlikuje.

Sljedeći degradacijski stadij nakon makije je garig. Nastaje čestim sječama makija, pašarenjem ili drugim negativnim utjecajima. Garizi nisu gusti kao makije, čestu su rastrgani i zbog degradacije dobrim dijelom bez tla. U njima raste pretežno otporno grmlje, kao što je *Juniperus oxycedrus*, *Juniperus macrocarpa*, *Juniperus phoenicea*, *Erica arborea*, *Erica verticillata*, *Rosmarinus officinalis*, *Spartium junceum*, zatim *Cistus incanus*, *Dorycnium hirsutum* i druge vrste.

Krajnji degradacijski stadij u području šuma hrasta crnike je kamenjara. Nastaje kao kraj destruktivnog djelovanja i nije suvislo obrasla vegetacijom. U pukotinama rastu kadulja (*Salvia officinalis*), smilje (*Helichrysum italicum*), mekinjak (*Drypis spinosa*), dvornik (*Teucrium polium*) i druge pionirske vrste koje su prilagođene na vrlo teške ekološke uvjete ili su zbog ljepljivosti, trnova, neugodna mirisa i slično neprivačne za pašu i brst. Takve su *Inula candida*, *Inula viscosa*, *Satureia montana*, *Cistus incanus*, *Cistus salviifolius*, *Pyrus amygdaliformis*, *Juniperus* sp. i druge.

Degradacije crnikovih šuma nastale su uglavnom stalnim i čestim sječama na površinama na kojima zbog suše i topline nije moguće zadržavanje tla i ponovni rast vegetacije. Velike degradirane površine nastaju i nakon požara, bilo da su spontani ili namjerni (lazinje).

Ova zajednica zauzima znatna područja uzgajališta i to u obliku rjeđe ili gušće makije koja je na pojedinim lokalitetima znatno prorijeđena i prelazi u garig, ali i u kamenjare. Na mjestima gdje se nakupilo više tla makija je znatno viša i razvijenija. Ova zajednica pruža odlične uvjete za obitavanje i skrivanje kuniću divljem, odnosno vrsti koja jedino u većem broju i to stalno obitava na području uzgajališta. Veći dio makije, kao i dio gariga, neprohodni su čovjeku što divljači pruža vrlo dobre uvjete što se tiče mira. Isto tako u sloju grmlja i sloju prizemnog rašća kunić divlji, ali i jelen lopatar, čija je

prisutnost zabilježena na području uzgajališta, tijekom većeg dijela godine nalaze odgovarajući brst. Unutar makija i gariga nalazi se dosta manjih površina koje su obrasle travnatom vegetacijom što pruža odlične uvjete za pašu kuniću divljem. Isto tako na navedenim površinama divljači je osiguran mir jer su te površine okružene neprohodnom makijom.

 # Biljne zajednice koje se mogu naći na području obuhvata programa ali i na administrativnom području Grada Malog Lošinja, a uzimajući u obzir kako je riječ o građevinskom području su:

Degradirane šumske zajednice

Degradacijom šuma hrasta crnike nastaju makije a zatim daljnjom degradacijom garizi i kao posljednji stadij mediteranske kamenjare. Gotovo cijela površina lovišta nalazi se u raznim degradiranim stadijima šuma hrasta crnike. Ti degradirani oblici odnosno makije i garizi pružaju odlične uvjete za skrivanje i sve ostale životne potrebe divljim životinjama. Cijela površina pod makijama i garizima je čovjeku teško prohodna, ali se unutar njih nalazi veliki broj malih površina koji su obrasli travnatom vegetacijom koja pruža vrlo dobre uvjete za pašu tijekom vegetacijskog perioda. U stadiju gariga i kamenjara na području ovoga uzgajališta susrećemo ove zajednice:

Garig velikog vrijesa s bušinom

(*Cisto – Ericetum arboreae*)

Garig velikog vrijesa s bušinom zauzima najveći dio uzgajališta i fragmentno je raspoređen po srednjoj kosi otoka Dolin. U navedenoj zajednici značajnije vrste su veliki vrijes ili uljika (*Erica arborea*), bijeli bušin (*Cistus salvifolius*), crveni bušin (*Cistus incanus*), žuka, brneštra ili brnistra (*Spartium junceum*), šmrika ili smrić (*Juniperus oxycedrus*) i druge.

Bušici

(**Razred ERICO – CISTETEA Trinajstić 1985.**)

Navedeni razred predstavlja niske, vazdazelene makije koje se razvijaju na bazičnoj podlozi, kao jedan od degradacijskih stadija vazdazelene šumske vegetacije. Izgrađene su od polugrmova koji uglavnom pripadaju porodicama *Cistaceae* (*Cistus*, *Fumana*), *Ericaceae* (*Erica*), *Fabaceae* (*Bonjeanea capitatus*, *Coronilla valentina*, *Ononis minutissima*), *Lamiaceae* (*Rosmarinus officinalis*, *Corydanthus capitatus*, *Phlomis fruticosa*), a razvijaju se kao jedan od oblika degradacijskih stadija vazdazelene šumske vegetacije.

Bušik pršljenaste resike i kretskog bušince

(**As. *Erico – Cistetum cretici* H – ić. 1958.**)

Pripada svezi *Cisto – Ericion* H – ić. 1958. i redu *CISTO – ERICETALLE* H – ić. 1958. Najrasprostranjenija je zajednica bušika u Hrvatskom primorju. Napuštanjem ispaše i prepuštanjem takvih površina prirodnoj sukcesiji šumske vegetacije postupno nestaje iz krajobraza. Kao njegova inicijalna faza susreću se skoro čiste satojine bušince *Cistus incanus* subsp. *incanus*, subsp. *creticus* i ponegdje subsp. *corsicus*. Od resika svakako je najvažnija *Erica manipuliflora*.

Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci

(**Red *SCORZONERETALIA VILLOSAE* H – k – 11 (*SCORZONERO – CHRYSOPOGONETALIA* WM. Et Ht. (1956.) 1958. p.p.)**)

Pripadaju razredu *FESTUCO – BROMETEA* Br. – Bl. et R. Tx. 1943. Ovom skupu travnjaka pripadaju zajednice razvijene na plitkim karbonatnim tlima duž istočnojadranskog primorja, uključujući i dijelove unutrašnjosti Dinarida, do kojih prodiru utjecaji sredozemne klime. Od vrsta ističu se *Chrysopogon gryllus*, *Bromus erectus*, *Dianthus tergestinus*, *Dorycnium germanicum*, *Festuca valesiaca*, *Satureja monum* i druge.

Jadranska kamenjara kadulje i kovilja

(**As. *Stipo – Salvietum officinalis* WM. (1956.) 1958.**)

Zajednica krševitih, vapnenačkih kamenjara, prvenstveno submediteranske, rjeđe eumediteranske vegetacijske zone, u pravilu izloženih jakom djelovanju bure. Rasprostranjena je od Cresa i Krka na sjeveru do Neretve na jugu, s enklavom u kanjonu Croga Drima u Makedoniji. Za nju je značajno da se

na površini tla nalaze gromade učvršćenog kamenja između kojega se nakuplja fino crvenosmeđe tlo. Nešto je siromašnijeg florističkog sastava, u kojem se ističu *Salvia officinalis*, *Stipa eriocaulis*, *Stipa bromoides*, *Satureja montana*, *Euphorbia spinosa*, *Bromus erectus*, *Festuca illyrica*, *Festuca valesiaca*, *Astragalus muelleri*, *Helichrysum italicum* i druge.

Kamenjara primorskog vriska i vlaske

(As. *Saturejo* – *Dichanietum ischaemi* Ht. 1956., n.n.

(*Saturejo* – *Ischaemetum* Ht. 1956.))

Zajednica koja se razvija na površinama napuštenih kultura, gdje obrašćuje relativno duboka skeletoidna tla. Svoj optimum postiže pod kraj ljeta, kada cvatu *Satureja montana* i *Dichanthium ischaemum*, uz niz ostalih vrsta koje ocvatu ranije, npr. *Melica ciliata*, *Festuca illyrica*, *Festuca valesica*, *Helichrysum italicum*, *Plantago holostium* i druge.

 # Infrastruktura i Antropogeni utjecaj

Čovjek je na području naselja urbanizacijom i industrijalizacijom značajno izmijenio izgled prirodnog krajobraza (stambeni i gospodarski objekti, putevi, luke, ceste i dr.), što je zasigurno izmijenilo i stanišne uvijete, kako za brojne životinjske vrste tako i za divljač.

Antropogeni utjecaji ogledaju se u infrastrukturnoj mreži prometnica, vikendaškom tipu aktivnosti ljudi vezanih za poljoprivredne radove, voćarstvo i vinogradarstvo. Obrada, njega i zaštita poljoprivrednih kultura kao i vinograda različitim metodama (a kemijske najčešće) znatno negativno utječe na ukupno zdravstveno stanje staništa cijelog prostora staništa pa i zdravstveno stanje i ljudi i divljači. Iznimno je negativan utjecaj čovjeka na resurse kroz divlje deponije na livadama, u jarcima te šumarcima i starim potočnim kanalima kao i umjetna gnojidba tla livada i oranica te ukupna zaštita kultura pesticidima kao vrlo značajan način utjecanja čovjeka na divljač.

Prostor je vrlo otvoren prometnicama. Ako tomu dodamo još i prometnice kroz poljoprivredne površine, tzv. poljske puteve, jasno je da ta cestovna infrastruktura ne omogućuje mir. Ostatak infrastrukturnih građevina jesu mostovi za premošćivanje nabrojanih vodenih tokova, naftno plinske bušotine te industrijska postrojenja. Zbog intenzivnog turizma tijekom cijele godine, ljudi se intenzivno kreću po tim površinama, što uznemiruje divljač. Sve to nužno dovodi do stalne prisutnosti ljudi i intenzivnog prometa motornim sredstvima i radnim strojevima.

4. Procjena brojnog stanja divljači koja stalno, sezonski ili povremeno obitava na površinama izvan lovišta ili preko istih prelazi

Na površinama izvan lovišta tijekom cijele ili dijelova godine, povremeno ili u prolazu, vrlo rijetko i stalno, obitava i dolazi niz životinjskih vrsta, a među njima i pojedine vrste krupne i sitne divljači. Na temelju Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači prema načinu migracije, divljač i životinjske vrste razvrstavaju se na sljedeći način:

1. Stalne vrste – koje obitavaju u lovištu tijekom cijele godine, nalaze hranu i zaklon te se razmnožavaju;
2. Sezonske vrste:
  - selice prolaznice – koje prelaze iz lovišta u lovište tijekom jedne lovne godine, a zavisno o godišnjem dobu (zimski i ljetni staništa, okomita i vodoravna migracija i slično);
  - selice stanarice (gnjezdarice) – koje dolaze u lovište tijekom proljeća te se u istom hrane, sklanjaju i razmnožavaju, a u jesen odlaze;
  - selice zimovalice – koje dolaze u lovište tijekom jeseni i zime te se u istom hrane i sklanjaju, a u proljeće odlaze;
3. Povremene vrste – koje dolaze u lovište samo poneke godine te se u njima hrane, sklanjaju ili razmnožavaju;
4. Prolazne vrste – koje tijekom svoje migracije prolaze kroz lovište. Dnevno kretanje divljači i životinjskih vrsta ne smatra se migracijom.

Na temelju članka 11. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači broj divljači i životinjskih vrsta, utvrđuje se:

1. Krupna divljač – opažanjem, praćenjem i brojanjem tijekom cijele lovne godine u lovištu, a iskazuje se brojem grla po spolnoj i dobnoj strukturi;
2. Sitna divljač:
  - zečevi, fazani, jarebice i trčke – metodom uzoraka prebrojavanjem na plohama najmanje površine 50 ha čija međusobna udaljenost ne može biti manja od 1.000 m, a u slučajevima kada nema mogućnosti postavljanja ploha broj divljači se utvrđuje praćenjem i brojanjem tijekom cijele lovne godine;
  - prepelice – prebrojavanjem glasanja u zoru od najmanje tri slušanja na jednom stajalištu najduže tri tjedna po njihovom dolasku u proljeće;
  - divlje patke i crne liske – stalnim opažanjem, opažanjem izlazaka na vodenu površinu, na jutarnjem i večernjem preletu ili na hranilištima;
  - ostala sitna divljač i životinjske vrste – opažanjem, praćenjem i brojenjem tijekom cijele lovne godine.

Broj divljači može se utvrditi i na drugi lovnoj struci priznati način i to:

- tehničkim sredstvima – snimanjem iz zraka, radarima, radioodašiljačima, markiranjem i slično;
- Lincoln metodom – djelomičnim markiranjem;
- metodom utvrđivanja tragova;
- metodom utvrđivanja izmeta;
- metodom osluškivanja;
- metodom povratnoga računanja – na temelju višegodišnjih odstrjela pojedine vrste divljači pri čemu se kontrolira i prirast.

4.1. Prikaz procjena brojnog stanja divljači

Brojno stanje divljači i drugih životinjskih vrsta utvrđuje se brojanjem, opažanjem, praćenjem, procjenom i brojenjem tragova. Na području površina izvan lovišta pojedine vrste divljači niti druge životinjske vrste nisu poželjne zbog velike opasnosti od ugrožavanja prometa, a time i ljudskih života i imovine, materijalnih šteta, a s druge strane i šteta na divljači i ostalim životinjskim vrstama. Iako divljač, kao i ostale životinjske vrste, nisu poželjne na ovim površinama izvan lovišta, određeni broj divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta obitava ili se povremeno pojavljuje na području površina izvan lovišta.

Brojno stanje divljači koja obitava na području površina izvan lovišta svedeno je na dan **1. travnja 2022.**, a isto tako navode se i vrste divljači te ostale životinjske vrste koje su se i koje se mogu pojaviti na području površine izvan lovišta.

 # Prikaz procjena brojnoga stanja za krupnu divljač

Vrsta divljači	Muško	Žensko	Ukupno
	g r l a		
jelen lopatar (<i>Dama dama</i> L.)	0	0	0
srna obična (<i>Capreolus capreolus</i> L.)	0	0	0
muflon (<i>Ovis aries musimon</i> Pall.)	0	0	0
svinja divlja (<i>Sus scrofa</i> L.)	0	0	0

Prikaz procjena brojnova stanja za sitnu divljač

Vrsta divljači	Muško	Žensko	Ukupno
	grla / kljunova		
kuna bjelica (<i>Martes foina</i> Ehr.)	1	1	2
zec obični (<i>Lepus europaeus</i> Pall.)	10	10	20
čagalj (<i>Canis aureus</i> L.)	5	5	10
jarebica kamenjarka – grivna (<i>Alectoris graeca</i> Meissn.)	5	5	10
fazan – gnjetlovi (<i>Phasianus sp.</i> L.)	20	20	40
trčka skvržulja (<i>Perdix perdix</i> L.)	0	0	0
golub divlji grivnjaš (<i>Columba palumbus</i> L.)	20	20	40
golub divlji pećinar (<i>Columba livia</i> L.)	20	20	40
vrana siva (<i>Corvus corone cornix</i> L.)	30	30	60
čavka zlogodnjača (<i>Coloeus monedula</i> L.)	10	10	20

* strogo zaštićene vrste temeljem Zakona o zaštiti prirode

Osim navedenih preko ovoga područja prelaze ili povremeno na njemu obitavaju i sljedeće vrste:

- prepelica pućpura (*Coturnix coturnix* L.)
- šljuka bena (*Scolopax rusticola* L.)*
- šljuka kokošica (*Gallinago gallinago* L.)*

* Strogo zaštićena gnijezdeća i proljetna preletnička populacija

Prikaz pojavnosti ostalih životinjskih vrsta

Sisavci

Životinjska vrsta	Muško	Žensko	Ukupno
	grla / repova / komada		
vjeverica (<i>Sciurus vulgaris</i> L.)			
jež obični (<i>Erinaceus europaeus</i> L.)			
krtica (<i>Talpa europae</i> L.)			
šumska voluharica (<i>Clethrionomys glareolus</i> L.)			
livadna voluharica (<i>Microtus agrestis</i> L.)			
poljska voluharica (<i>Microtus arvalis</i> Pall.)			
patuljasti miš (<i>Micromys minutus</i> Pall.)			
kućni miš (<i>Mus musculus domesticus</i> L.)			
obični šumski miš (<i>Apodemus sylvaticus</i> L.)			
mala rovka (<i>Sorex minutus</i> L.)			

Ptice

Životinjska vrsta	Muško	Žensko	Ukupno
	kljunova		
kukavica (<i>Cuculus canorus</i>)			
golub divlji dupljaš (<i>Columba oenas</i>)			
grlica divlja (<i>Streptopelia turtur</i>)			

i druge životinjske vrste.

Pravna ili fizička osoba koja je zadužena za provedbu Programa zaštite divljači dužna je svake lovne godine utvrditi brojno stanje divljači na površinama izvan lovišta te njihovo brojno stanje upisati u obrazac PZD – 2 za svaku pojedinu lovnu godinu.

4.2. Krupna divljač

Procjena brojnog stanja JELENA LOPATARA (*Dama dama*, L.)

JELEN LOPATAR - potječe iz istočnog Sredozemlja, a dolazi do Iraka i Irana, gdje se kao malobrojna i ugrožena vrsta zadržao do danas. Danas je rasprostranjen gotovo u cijeloj Europi, najčešće u ograđenim lovištima i uzgajalištima. Osobito je brojna u Mađarskoj, Njemačkoj, Češkoj, Slovačkoj, Danskoj i Španjolskoj, gdje ga ima više u parkovima i u ograđenim uzgajalištima nego u otvorenim lovištima. Na područje Republike Hrvatske unesen je 1850. godine u ograđeni prostor u Suhopolju.

Jelen lopatar potječe iz šumsko – stepskih područja i najviše mu odgovaraju prorijeđene šumske sastojine isprekidane livadama, čistinama i mladim šumskim sastojinama za brst. Zbog svoje prilagodljivosti i otpornosti u Europi je naseljavan na različita staništa, osobito mu odgovaraju svijetli i topli hrastici u kojima doseže visoku trofejnu vrijednost, ali sva staništa moraju imati odgovarajuće površine livada i pašnjaka. Šuma uz hranu ponajprije mu pruža zaklon i mjesto zadovoljavanja socijalnih potreba.

Jelen lopatar je manji od jelena običnog. Duljina je tijela bez repa od 90 do 150 cm, rep je dugačak 10 – 23 cm, a visina je u grebenu do 110 cm. Težina jelena kreće se od 60 – 90 kg, a košute oko 50 kg. Veličina i težina znatno ovise o staništu, ishrani, gustoći populacije i nizu ostalih čimbenika, pa iz toga proizlaze i različiti podaci u literaturi. Najčešća boja u ljetnoj dlaci, koja se smatra normalnom, svijetlohrdastosmeđa, s tamnom prugom na hrptu, koja je prema repu izraženija. Na tijelu se ističu bijele pjege koje se prema vratu gube, a u donjoj trećini ograničava ih svijetla uzdužna pruga. Donji dio vrata, prsa i noge su svjetliji, trbuh je bijel. Zimska je dlaka jednolično sivosmeđa, po hrptu tamnija, prema trbuhu svjetlija, a unutrašnje su strane nogu, donja strana repa i stražnji dio, ogledalo, bijeli. Među najčešćim su varijantama boje jelena lopatara crna, crvenosmeđa (djelomično ili potpuno bez bijelih pruga) i tzv. Porculanska obojenost u više nijansa, od tamne do gotovo bijele. Sva osjetila su mu podjednako dobro razvijena, a vid mu je razvijeniji nego u običnog jelena.

Jelen lopatar je divljač krda, u kojem žive cijele godine. Krda nisu odvojena po spolovima, nego se sastoje od jedinki oba spola i različite dobi. Jedino stariji jeleni žive sami i pridružuju se krdima, odnosno košutama u vrijeme parenja. Nema sklonost migriranju, zadovoljava se relativno malim životnim prostorom. Skloniji je travama i zeljastu bilju nego brstu drveća i grmlja. Osim trava i raznih zeljastih biljaka rado jede žir, različito šumsko sjeme, kestene, divlje voće i gljive. Osim kretanja hodom, kasom i trkom, za jelena lopatara karakteristično je odskakivanje s tla sa sve četiri noge istodobno. Nasuprot običnom jelenu, jelen lopatar se ne kaljuža.

Spolno sazrijeva u drugoj godini života, u dobi oko 16 mjeseci. Ovisno o nadmorskoj visini, klimi i vremenski prilikama, parenje počinje početkom mjeseca listopada. Parenje u jelena lopatara nazivamo rika kao i u jelena običnog. Rika odnosno parenje traje oko 20 dana. Jelen lopatar u rici je temperamentniji i borbeniji od jelena običnog. Gravidnost košute traje oko 240 dana, a oteli jedno (rijetko dva) teleta, potkraj mjeseca svibnja ili početkom mjeseca lipnja. Životni vijek lopatara je 20 do 25 godina.

PROCJENA BROJNOG STANJA JELENA LOPATARA													
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ	
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA		M	Ž		
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž				
1	2	g r l a											13
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Jelen lopatar												
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Jelen lopatar												
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Jelen lopatar												
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Jelen lopatar												
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Jelen lopatar												
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Jelen lopatar												
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Jelen lopatar												
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Jelen lopatar												
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Jelen lopatar												
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Jelen lopatar												

Procjena brojnog stanja SRNE OBIČNE (*Capreolus capreolus L.*)

SRNA OBIČNA (*Capreolus capreolus L.*) obitava na cijelom području Hrvatske, osim većine otoka i nekih priobalnih dijelova Dalmacije. Broj srna u različitim je područjima Hrvatske promjenjiv i ovisi o prilikama u njihovim staništima.

Tijelo srne skladno je i vitko, a građom je predodređena za život u gustom šikari, gustom visokoj travi i korovu. Iako ima duge i vitke noge, nije ustrajan trkač. Na nogama ima po dva crna sjajna papka, a iznad njih smješteni su, na stražnjoj strani, zapapci. Tijelo je od vrha do korijena repa dugo 130 – 140 cm, a u grebenu je visoko oko 75 cm. Visina, dužina i masa ovise o spolu, dobi, a osobito o biotopu. Ljetna je dlaka srne hrđastocrvene boje, a zimska kestenjastosiva, nalik boji suhog otpalog lišća. Na stražnjici ima žuto – bijelo područje dlaka koja je zimi potpuno bijelo i znatno veće, a naziva se ogledalo. Lanad ima smeđu dlaku s bijelim pjegama, koje se tijekom ljeta polako gube, a jesenskim linjanjem sasvim nestaju. Srne se linjaju dva puta godišnje, u proljeće i jesen. Srna i srnjak imaju između papaka stražnjih nogu imaju međuprstne mirisne žlijezde, koje izlučuju mirisnu tvar za označavanje traga. Na stražnjim nogama ispod skočnog zgloba oba spola imaju potkoljensku mirisnu žlijezdu, koja također luči miris.

Srnjak ima između rogova, prema čelu, čeonu mirisnu žlijezdu, kojom, trljajući rogovima o stalca i grmlje, ostavlja svoje mirisne tragove i označava svoj teritorij. Srna pak ima na stražnjici mirisnu žlijezdu, koja jako miriše u vrijeme paranje kako bi privukla mužjaka. Osjetila su u srna dobro razvijena, osobito sluh i njuh. Vid im je dobar, ali zbog astigmatične građe očiju teže uočavaju stvari koje nisu u pokretu. Životni vijek srna je oko 15 godina. Tijekom života zubi se hranjenjem troše, a budući da je to trošenje dosta pravilno, po njemu se procjenjuje dob grla.

Dob se procjenjuje na osnovi fenološkog osmatranja. Mladunčadi se smatraju lanad oba spola od trenutka lanjenja do završetka prve lovne godine. Pomladak je divljač u drugoj lovnoj godini, mladi su divljač u trećoj i četvrtoj, srednji u petoj i šestoj, a zreli u sedmoj lovnoj godini i na više.

PROCJENA BROJNOG STANJA SRNE OBIČNE												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
1	2	g r l a										
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Srna obična											
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Srna obična											
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Srna obična											
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Srna obična											
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Srna obična											
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Srna obična											
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Srna obična											
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Srna obična											
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Srna obična											
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Srna obična											

Procjena brojnog stanja Muflona (*Ovis aries musimon* Pall.)

MUFLON - potječe sa Sardinije i Korzike. Pretpostavlja se da je nastanjivao većim dijelom područje Mediterana i Male Azije. Zahvaljujući umjetnom naseljavanju danas je brojniji u ostalim zemljama Europe nego u području iz kojeg potječe. Među vodećim europskim zemljama po broju muflona ističu se Češka, Njemačka i Mađarska. U Republici Hrvatskoj je muflon danas dosta rasprostranjen iako se nalazi na više odvojenih lokaliteta. Nalazimo ga u kontinentalnom dijelu (Kunjevci, Papuk, Garjevica, Delnice, Gerovo), ali najviše ga ima u mediteranskom i submediteranskom području (Pelješac, Ploče, Biokovo, Dugi otok, Senj, Rab, Grobnik, Cres, Brijuni). Dok je u kontinentalnom dijelu uglavnom u ograđenom prostoru u primorskom području je skoro isključivo u otvorenom lovištu.

Muflon je najmanja divlja ovca, naraste u dužinu do 1,2 m, u visinu do 70 cm. Sličan je domaćoj ovci, ali tijelo mu nije prekriveno vunom već dosta krutom dlakom. Težina odraslog mužjaka kreće se do 40 (50) kg, ovce su nešto lakše. Boja dlake ljeti je crvenosmeđa, a odozdo po trbuhu i unutarnja strana nogu bijela. Zimi je tamno kestenasta. Ovan ima na leđima odnosno slabinama bijelu mrlju. Ovce su jednoboje. Obitelj sačinjava ovan (muflon), ovca (muflonka) i janje. Glasa se meketanjem ili češće, kada osjeti opasnost, zviždukom. Muflon je šupljorožac te mu je rast i razvoj rogova po istom principu kao i u ostalih šupljorožaca. Rogove u pravilu ima samo mužjak, a rijetko ovce koje mogu imati roščice 3 – 5 cm. Trofej kod muflona su rogovi koje nose samo ovnovi. Rog se sastoji od tri dijela: rožišta, živca i rožine, koja je produkt kože. Rožina koje se može skinuti (odvaja se od rožišta) naziva se tuljac. Rogovi su trokutastog presjeka, a na njima se razvijaju ukrasni prstenovi. U zimskom razdoblju nakratko zastaje rast roga pa se na tom mjestu razvija tzv. godišnji prsten. Pomoću tih godišnjih prstenova najlakše i najtočnije se određuje starost jedinke.

Parenje muflona odvija se u mjesecu listopadu i mjesecu studenom, a može se protegnuti i u mjesec prosinac. Sam tijek parenja je neupadljiv i nije praćen glasanjem. Zreli, za parenje sposobni mužjaci se u potrazi za ženka međusobno bore. Kroz cijelo razdoblje parenja u društvu su muflonki i postupno ih pare. Mufloni se za vrijeme parenja normalno hrane i u pravilu ne gube na težini. Graviditet ovce traje između 21 i 23 tjedna te u mjesecu travnju ili najkasnije početkom mjeseca svibnja ovca ojanji jedno do dva janjeta. Ovca ima dvije sise, a janjci sišu oko šest mjeseci. Spolna zrelost kod muflona nastupa sa 18 mjeseci. Optimalni uvjeti za život muflona su mediteranske šume i makija (šikare u submediteranu), s pašnjacima i kamenjarima. Voli lokalitete na kojima ima dobru preglednost prostora oko sebe, jer je vrlo plah i oprezan, a s obzirom na dobar vid, između ostalih osjetila, oslanja se najviše na vid. U kontinentalnom dijelu pogoduju mu šume sa livadama i pašnjacima.

U lovištu sa muflonima najbitnije je da ima čitave godine dovoljno pašne i brsta, jer je muflonu potrebna stalno dostupna hrana. Ima širok spektar trava, zeljastih i drvenastih vrsta, šumskog voća i plodova koje koristi za hranu. Muflon je dnevna životinja, dok noću u pravilu miruje. Zadržava se u manjim ili većim krdima koja uglavnom čine ovce s janjcima i mlađim ovnovima. Stariji ovnovi iza treće godine žive u manjim krdima koja broje obično 3 – 6 jedinki. Dosta je vjeran staništu koje mu odgovara i ukoliko je osiguran mir zadržava se na relativno malom području. Uz piskanje, u slučaju uznemiravanja krda, muflonska divljač se glasa i u miru. Majke svoje mladunce dozivaju kratkim blejanjem, a na isti se način samo znatno mekšim glasom javlja i mladunčad. Skroman je u zahtjevima prema staništu, iako čitavog dana ponešto odgriza. Uglavnom se hrani travama i zeljastom vegetacijom, ali voli brstiti drveće i grmlje, a u pomanjkanju hrane ponekad guli i koru stabala, posebno zime. Mufloni se kreću korakom – hodom, skokovima i trkom.

PROCJENA BROJNOG STANJA MUFLONA												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
1	2	grla										
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Muflon											
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Muflon											
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Muflon											
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Muflon											
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Muflon											
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Muflon											
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Muflon											
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Muflon											
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Muflon											
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Muflon											

Procjena brojnog stanja SVINJE DIVLJE (*Sus scrofa L.*)

SVINJA DIVLJA (*Sus scrofa L.*) je naša autohtona divljač rasprostranjena na gotovo cijeloj površini Hrvatske, osim nekih dalmatinskih otoka. Zastupljena je više u šumskim područjima bogatim hranom (žir, bukva, kesten), dok ih u crnogoričnim šumama, gdje je ponuda hrane lošija, ima manje. Voli močvarna područja u blizini rijeka i jezera, pogotovo ako se u okolini uzgajaju poljoprivredne kulture. Prednost joj je pred ostalom krupnom divljači njena velika moć reprodukcije. Svinja divlja nije vjerna staništu, pokretna je tražeći hranu i mir.

Tijelo i noge svinje divlje su snažni, trup je zbijen, plosnat, glava je klinasta s dugačkim rilom na čijem su kraju nosnice. Rilo je veoma mišićavo, a donja vilica pokretljiva i ojačana, što svinji divljoj daje veliku snagu kada ruje. Uši su srednje velike, najčešće stoje uspravno. Očni su otvori koso položeni i razmjerno mali. Rep je primjereno dug i tanak. Masa je različita, do 300 kg, ali nije u korelaciji s trofejnom vrijednošću. Tijelo je pokriveno ostrim tvrdim čekinjama, koje su na krajevima svjetlije i rascijepane. Čekinje s hrpta, gdje su najdulje, lovci nakon odstrjela uzimaju kao trofej. Zimi se ispod čekinja nalazi sloj guste vunaste dlake. Prasad je žućkasta ili siva, a sa svake strane ima tamne pruge. Svinja divlja ima zube očnjake, u vepra su razvijeniji mnogo jače nego u krmača i nazivaju se kljovama. U donjoj su vilici sjekači, u gornjoj brusaci. Očnjaci krmače nazivaju se klicama. Ženka ima najčešće 10 sisa, od kojih je osam aktivnih. Osjetila su im odlično razvijena, ponajprije njuh i sluh, vid je nešto slabiji. Vrlo su oprezne. Svinja divlja se kreće korakom, kasom i trkom.

Dob se procijenjuje na osnovu fenološkog osmatranja. Mladunčad se smatraju prasad oba spola od trenutka prašenja do završetka prve lovne godine. Pomladak je divljač u drugoj lovnoj godini, mladi su divljač u trećoj, srednji u četvrtoj i petoj, a zreli u šestoj, sedmoj lovnoj godini i na više.

PROCJENA BROJNOG STANJA SVINJE DIVLJE												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA		M	Ž	
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž			
1	2	g r l a										
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Svinja divlja											
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Svinja divlja											
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Svinja divlja											
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Svinja divlja											
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Svinja divlja											
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Svinja divlja											
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Svinja divlja											
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Svinja divlja											
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Svinja divlja											
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Svinja divlja											

4.3. Procjena brojnog stanja sitnih vrsta divljači

Procjena brojnog stanja KUNE BJELICE (*Martes foina* EHR.)

KUNA BJELICA (*Martes foina* EHR.) je naša autohtona divljač, obitava u većini hrvatskih staništa i vidno je brojnija od kune zlatice. Osim što naseljava kontinentalni i središnji dio, izraziti je stanovnik juga te ju nalazimo u priobalju i na otocima. Štoviše, u krškim staništima je brojnija. U brdskim i brdsko – gorskim područjima obitava tijekom ljeta, a početkom zime migrira u niže predjele. To znači da je i u našim predjelima areal kune bjelice i kune zlatice uvelike zajednički. Kuna bjelica tjelesno je nešto manja od srodne joj zlatice, ali je zato robusnije građena. Sukladno tome ima kraće noge. Na grlištu, vratu i prsima ima mrlju bijele dlake po kojoj je i dobila naziv i po čemu ju razlikujemo od zlatice. Ta je mrlja uzdužno podijeljena na dva kraka čiji se vršci protežu do prednjih nogu pa i prelaze na njih. Dlaka kune bjelice je sivkastosmeđa, jer ima bjelkastu podlaku. To daje dojam svjetlije boje dlačnog pokrivača. Dlaka je nešto grublja i rjeđa nego u zlatice te se čini kao da ne pokriva dostatno njezino tijelo. Obraslost šapa dlakom nije izrazita te se u tragu uočavaju jastučići prstiju. Njuška u bjelice nije pigmentirana pa ima mesnatoružićastu boju. Ostali detalji vanjštine podjednaki su opisu kune zlatice. Kuna bjelica, premda je spretna i okretna divljač, ipak nije dobar penjač poput kune zlatice pa su njena skrovišta pretežno na tlu, u različitim pukotinama, oborenim stablima, rupama, stijenama i napuštenim zdanjima. Zato je često viđamo u naseljima, parkovima, predgrađu, pa i gradskoj četvrti. Gustoća populacije u staništu kune bjelice bitno je veća nego u zlatice. I premda su obje kune asocijalna ponašanja, čini se da bjelica lakše podnosi pripadnike iste vrste na svom staništu. Svoj teritorij također obilježava izmetom i sekretom analnih žlijezda.

PROCJENA BROJNOG STANJA KUNE BJELICE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		g r l a				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Kuna bjelica					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Kuna bjelica					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Kuna bjelica					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Kuna bjelica					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Kuna bjelica					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Kuna bjelica					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Kuna bjelica					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Kuna bjelica					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Kuna bjelica					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Kuna bjelica					

Procjena brojnog stanja ZECA OBIČNOG (*Lepus europaeus* Pall.)

ZECA OBIČNI (*Lepus europaeus* Pall.) u Hrvatskoj obitava na gotovo svim nizinskim staništima, u dolinama velikih rijeka i na nadmorskim visinama od 50 m do 250 m i većim otocima, ali i na planinama. Boja je po leđima sivkasto – hrđasta, žućkastosmeđa, prilagodljiva godišnjem dobu, starosti i staništu, a po trbuhu bijela. Linjanje odnosno izmjena dlake, događa se dva puta godišnje. Prema gore zavrnuti rep odozgo je crn, a odozdo bijel. Uške koje su duže od glave imaju crnkaste vrhove. Na gornjoj usni imaju osjetilne dlake (brkovi). Sluh je izvanredno razvijen, kao i njuh. Iako su oči velike i samo djelomično pokrivena kapcima, vid je slab. Tijelo zeca čvrsto je građeno. Stražnje noge, sa samo četiri prsta, mnogu su duže, šire i jače od prednjih. Tabani su mu cijeli pokriveni gustom, žilavom dlakom različite vrste i finoće. Prosječna je dužina tijela odraslog zeca 58 cm, a njegova repa 9 cm. Visina do grebena ne prelazi 30 cm. Masa je 3,5 - 6 kg.

Parenje i koćenje (okot) mogući su više puta (3 do 5) tijekom godine. Parenje počinje već u mjesecu siječnju ili veljači. Period skotnosti zečice traje 41 do 42 dana. Unatoč relativno velikom biološkom (idealnom) prirastu, vrlo je malen tzv. realni prirast. Zečići se rađaju u jednostavnom ležaju, logi, odnosno na posve ravnom tlu, u jednostavnoj udubini ili u dubokoj brazdi. Ako ih je više (4 do 5), zečica ih iz sigurnosnih razloga razmjesti odvojeno u dva ili više ležaja. Zečići su spolno zreli i spremni za reprodukciju već nakon 6 do 8 mjeseci.

PROCJENA BROJNOG STANJA ZECA OBIČNOG						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		g r l a				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Zec obični					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Zec obični					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Zec obični					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Zec obični					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Zec obični					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Zec obični					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Zec obični					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Zec obični					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Zec obični					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Zec obični					

Procjena brojnog stanja ČAGLJA (*Canis aureus* L.)

ČAGALJ (*Canis aureus* L.) obitava u Dalmaciji, otocima južnog Jadrana, Panonskoj Hrvatskoj, Kvarnerskom primorju, Istri i dijelu Gorskog kotara. U opisu izgleda i vanjštine čaglja prevladavaju tjelesne karakteristike svojstvene lisici i vuku. Duljina je njegova trupa 90 do 100 centimetara, a repa 24 centimetra. Visina u grebenu mu je od 45 do 50 centimetara. Tjelesna masa većinom mu je od 10 do 15 kilograma, iako kapitalni primjerci mužjaka mogu znatno premašiti tu težinu. Glava je slična lisičjoj te ima uspravne i nešto veće uši zaobljena vrha, krupne okrugle oči i dugu zašiljenu njušku, što zajedno glavi daje lisičji profil. Noge su mu duge i građom prilagođene trčanju. Trag mu je vrlo sličan lisičjem, premda je veći. U tragu osim otisaka šape ostavlja i tragove noktiju četiri prsta. Tijelo mu je relativno zbijeno, podjednako razvijeno u plećima i u slabinama i nije odviše snažno građeno. Rep mu je kitnjast i doseže do skočnog zgloba. Boja dlake na leđima mu je svijetla odnosno zlatnožuta do hrđasta, te je po hrptu, gornjoj strani vrata, vanjskoj strani nogu i repu protkana crnim dlakama. Prema trbuhu postaje svjetlija te je na samom trbuhu, donjoj strani vrata i unutarnjoj strani nogu gotovo bijela. Karakterističan oblik glavi čaglja daju duge dlake na obrazima. Glasa se zavijanjem poput psa, koje je neugodno jer podsjeća na ljudski jauk. Sva su osjetila vrlo dobro razvijena. Osobito se ističu njuh i sluh. Obzirom da je prema smjernicama stručne podloge o gospodarenju čagljem RH Vukovarsko-srijemska županija proglašena pogodnom za uzgoj čaglja u lovištima se dopušta odstrjel svih jedinki iznad zakonom propisanog biološkog minimuma.

PROCJENA BROJNOG STANJA ČAGLJA						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
g r l a						
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Čagalj					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Čagalj					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Čagalj					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Čagalj					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Čagalj					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Čagalj					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Čagalj					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Čagalj					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Čagalj					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Čagalj					

Procjena brojnog stabnja JAREBICE KAMENJARKE - GRIVNE (*Alectoris graeca*, Meissn)

Jarebica kamenjarka je vrsta pernate divljači koja obitava na užem području Sredozemlja. U Hrvatskoj je rasprostranjena od Istre, prisojnih padina Velebita prema jugu, dijelom u Lici, Dalmatinskoj zagori, cijelom priobalju do granice s Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom, i na otocima. Izvan Hrvatske rasprostranjena je u Hercegovini, Crnoj Gori, Albaniji, Kosovu, južnoj Italiji i na jonskim otocima.

Bojom i izgledom se izvrsno ukapa u okruženje u kojem živi. Neupućeni je mogu teško uočiti. U letu se iskazuje brzinom i snagom, iako je bolji trkač nego letač. Težina joj je od 50 do 65 dag. Tijelo joj je vretenasta oblika, čvrsto, sa širokim leđima i jasno izraženim prsima i uočljivim razdjeljkom. Krila su razmjerno kratka, ovalna.

Kamenjarka obitava u kraškim predjelima obraslim raznovrsnim travama, trajnicama i rijetkim grmljem, u vrtačama, obrađenim ogradama, uz mala kraška polja, na kraškim pašnjacima u suživotu sa stokom, ponajprije s ovcama i kozama. Najbolja su mjesta za život ocjedita tla zaklonjena od hladnih vjetrova, površine obrasle rijetkim grmljem drače, kupine, divlje kruške, trnjine, graba, različitih povijuša i trajnica smilja, kadulje, vrijesa i drugih, zatim raznovrsnim travama čiji su dijelovi i sjemenke izvor hrane. Nepovoljni su potpuno goli tereni, ali ni previše obrasli, jer ne omogućavaju dobro skrivanje od mnogih predatora i vremenskih neprilika.

Kamenjarke žive u jatima do prije parenja, kada se razdvajaju u parove, u siječnju i veljači. Žive u jednoženstvu (monogamna pernata divljač). Parenje počinje u ožujku i traje do kraja travnja. Ženka snese 10 – 18 jaja. Unište li se prvosnesena jaja, ponovo ih snese, ali manje. Na jajima sjedi oko 23 – 25 dana. Jarebići su potrkusci.

Ova vrsta divljači živi u jatima koja predvodi odrasli pijevac, koji se, uoči li neku opasnost, kratko oglasi, nakon čega se ostali u jatu skrivaju (pritaje). Inače opasnosti uglavnom izmiču brzim trkom, a tek kada nema izbora, polijeće. Nastrada li pijevac koji vodi jato, zamjenjuje ga drugi. Kamenjarka je aktivna danju u potrazi za hranom, a noći provodi cijelo jato na okupu, zbijene jedna uz drugu, glavama okrenutim prema van.

Jarebica kamenjarka je, kao i ostale koke, svežder. Nakon leženja mladi većinom jedu hranu animalnog (životinjskog) podrijetla: žive crviće, mrave, razne kukce, ličinke. Postupno prelaze na biljnu hranu, zrnje, travu i korov te svježe dijelove trave, sočne pupoljke raznih biljnih vrsta. Hranu kamenjarka traži u kretanju, čeprkajući kljunom ispod kamenčića, busenja trave, raskopavanjem životinjskog izmeta i listinca. U potrazi za hranom redovito odlazi u kultivirane vrtače, ograde, vinograde i masline.

Jarebica kamenjarka ima mnogo prirodnih neprijatelja. Na prvom mjestu su kuna bjelica, lasica, jazavac, lisica, jastrebovi (jastreb kokošar i kobac ptičar), sova ušara, psi i mačke lutalice, zmije i nesavjesni ljudi koji skupljaju jaja. Od prirodnih nepogoda osobite štete nanosi dugo kišno razdoblje u vrijeme leženja i inkubacije jaja i pogotovo u prvom mjesecu života jarebića. Dugotrajne suše također nanose štete osobito podmlatku koji se još dobro ne snalazi. Događalo se da su u određenim staništima kamenjarke gotovo potpuno nestale nakon iznenadne tuče.

PROCJENA BROJNOG STANJA JAREBICE KAMENJARKE GRIVNE

LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
1	2	kljunova				7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Jarebica- kamenjarka					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Jarebica- kamenjarka					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Jarebica- kamenjarka					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Jarebica- kamenjarka					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Jarebica- kamenjarka					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Jarebica- kamenjarka					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Jarebica- kamenjarka					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Jarebica- kamenjarka					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Jarebica- kamenjarka					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Jarebica- kamenjarka					

Procjena brojnog stanja FAZANA – GNJETLOVA (*Phasianus sp. L.*)

FAZAN – GNJETLOVI (*Phasianus sp. L.*) obitava u gotovo svim našim krajevima, posebice u Podravini i Posavini. Nema ih ili ih ima malo u Lici, Gorskom kotaru i južnoj Dalmaciji.

Fazan je dug oko 60 cm, a toliko mu je dug i rep. Raspon krila je oko 75 cm, a masa 1,2 – 1,6 kg. Koka je manja, duga je oko 50 cm (rep 30 cm), a mase oko 1 kg. Pijevac je po glavi i vratu metalnozelene boje, prsa i trbuh su tamnocrveni, s tamnim pjegama, na pokrildu su bijele pjege. Rep je crvenosmeđ s tamnosmeđim poprečnim prugama. Ima ostruge. Ženka je mnogo jednostavnije i neuglednije obojena. Osnovna boja njezina perja prilagođena je boji zemlje i suhoga lišća, što joj je odlična zaštita.

Fazan je poligamna vrsta, ali i ženka se može pariti s više mužjaka. U prirodi je najpogodniji omjer spolova 1 : 4–5 u korist fazanki. Negdje potkraj mjeseca ožujka, dolaskom dužeg dana i toplijeg vremena, probudi se spolni nagon. Pri gniježđenju ženka se udalji od pijevčevog teritorija. Gnijezdo, promjera 22 cm i duboko 6 cm, pravi u tlu na rubu kultura (ne u sredini, po mogućnosti u blizini šumaraka), ispod malo otpalog granja obraslog travom; prostor mora biti obasjan suncem nekoliko sati na dan. Fazanka snese prvo jaje 8 do 10 dana poslije parenja (negdje oko 20. travnja). U 16–26 dana snese 8–18 sivomaslinastih jaja. Gnijezdo prekiva lišćem. Ženka sjedi na jajima 24 dana. Fazanka vodi piliće do starosti od 12 do 15 tjedana.

PROCJENA BROJNOG STANJA FAZANA – GNJETLOVA						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Fazan – gnjetlovi					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Fazan – gnjetlovi					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Fazan – gnjetlovi					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Fazan – gnjetlovi					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Fazan – gnjetlovi					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Fazan – gnjetlovi					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Fazan – gnjetlovi					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Fazan – gnjetlovi					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Fazan – gnjetlovi					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Fazan – gnjetlovi					

Procjena brojnog stanja TRČKE SKVRŽULJE (*Perdix perdix* L.)

TRČKA SKVRŽULJA (*Perdix perdix* L.) ili poljska jarebica ili krža. U Hrvatskoj je rasprostranjena svuda gdje ima polja do 600 metara nadmorske visine.

Mase je 350 - 400 grama, duga 31 cm (od vrha kljuna do kraja repa). Rep je dug 8-10 cm, a raspon krila je 45 – 59 cm. Temeljna je boja perja boja zemlje s uzdužnim i poprečnim bjelkastim prugama. Kljun je prilično jak, sive je boje. Pisak i prsti pokriveni su rožnatim ljuskama. Mužjaci nemaju ostrugu. Vid i sluh razvili su se kao dva glavna osjetila za uočavanje opasnosti, jer trčke skvržulje dobro vide i čuju na veliku udaljenost. Njuh i okus slabo su razvijeni. U veličini i masi mužjaka i ženke nema razlike. Trčka skvržulja živi oko pet godina, ali ih vrlo malo dožive više od tri godine. Trčke skvržulje su jednoženci i idealan je omjer spolova 1: 1. Parenje počinje koncem mjeseca veljače, što ovisi o vremenskim prilikama. Mužjak bira ženku iz drugog jata, glasno ju doziva, obično u sumrak. Čim se mužjak i ženka spare, napuštaju jato i traže svoj životni prostor. Trčka skvržulja pravi gnijezdo u mjesecu travnju ili svibnju. Gnijezdo je udubina u tlu promjera 12 – 15 cm pokrivena suhom travom i vlastitim perjem. Najčešće ga napravi na nekošenoj travnatoj površini ili drugom neobrađenom zemljištu, na međi, u djetelini, živici i žitu. Trčka skvržulja snese 15 – 22 jaja po gnijezdu. Najbolja nesivost je u drugoj i trećoj godini života, a u četvrtoj i dalje naglo opada. Ženka sjedi na jajima 23 dana, a mužjak u blizini drži „stražu“. Osušeni pilići odmah napuštaju gnijezdo (potrkušci).

PROCJENA BROJNOG STANJA TRČKE SKVRŽULJE

LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		k l j u n o v a				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Trčka skvržulja					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Trčka skvržulja					

Procjena brojnog stanja PREPELICE PUĆPURE (*Coturnix coturnix L.*)

PREPELICA PUĆPURA (*Coturnix coturnix L.*) ime je dobila po javljanju „puć-puć, puć-puruć“. To je naša najmanja koka. Nastanjuje gotovo cijelu Europu izuzev sjeverne Skandinavije i Rusije. S obale sjeverne Afrike dolazi krajem travnja ili početkom svibnja gdje se gnijezdi. Krajem kolovoza i početkom rujna, skuplja se u jata i lete preko mora u pravcu Afrike gdje provode zimu. Hrani se sjemenkama korova i kukcima. Parenje prepelica je u svibnju, lipnju i srpnju kada ženka snese u gnijezdu 7-14 bjelkastih i smeđe-žutih jaja s crnim pjegicama i točkama, te sjedi na njima oko 23 dana. Pilići su potrkušci i ostaju u jatu do selidbe. To uvjetuje i specifičan način bonitiranja lovišta.

PROCJENA BROJNOG STANJA PREPELICE PUĆPURE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		k l j u n o v a				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Prepelica pućpura					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Prepelica pućpura					

Procjena brojnog stanja ŠLJUKE BENE (*Scolopax rusticola* L.)

ŠLJUKA BENA (*Scolopax rusticola* L.) je Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama strogo zaštićena gnjezdeća i proljetna preletnička populacija. K nama dolaze sa sjevera u jesen (listopad, studeni), prolaze kroz našu zemlju u južne krajeve, a krajem zimi i početkom proljeća se vraćaju s juga (veljača, ožujak). Živi u šumovitim krajevima, na vlažnom tlu iz kojeg kljunom vadi crve, gujavice, kukce, puževe, itd. Dane provodi u šumskom gustišu i branjevini. Hranu pronalazi da nogama i krilima lupa po tlu i tako tjera van iz stelje ili zemlje kukce i ostale sitne životinjice. Veličine je trčke, hrđaste smeđe boje s tamnim i bijelim poprečnim prugama na glavi i donjem dijelu tijela.

Temeljem Zakona o zaštiti prirode strogo je zaštićena gnjezdeća i proljetna preletnička populacija za vrste šljuka bena i šljuka kokošica. Eventualni lov dopušten samo tijekom jesenskog preleta.

PROCJENA BROJNOG STANJA ŠLJUKE BENE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		k l j u n o v a				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Šljuka bena					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Šljuka bena					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Šljuka bena					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Šljuka bena					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Šljuka bena					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Šljuka bena					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Šljuka bena					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Šljuka bena					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Šljuka bena					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Šljuka bena					

Procjena brojnog stanja ŠLJUKE KOKOŠICE (*Gallinago gallinago* L.)

ŠLJUKA KOKOŠICA (*Gallinago gallinago* L.) je Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama strogo zaštićena gnjezdeća i proljetna preletnička populacija. Ne razlikuje se previše od šljuke bena. Gnjezda pravi po močvarama, vlažnim livadama i šikarama. Ova ptica ima najduži kljun u odnosu na glavu, ali je znatno sitnija od bene. Tijelo joj je dugačko tek 25-27 cm. Odozgo je crveno-crno-smeđe boje sa žutim prugama, a na glavi ima svjetle uzdužne pruge. Rep joj je narančast s uskom bijelom prugom na kraju. U letu joj se posebno ističe stražnji bijeli rub krila.

Temeljem Zakona o zaštiti prirode strogo je zaštićena gnjezdeća i proljetna preletnička populacija za vrste šljuka bena i šljuka kokošica. Eventualni lov dopušten samo tijekom jesenskog preleta.

PROCJENA BROJNOG STANJA ŠLJUKE KOKOŠICE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
kljunova						
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Šljuka kokošica					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Šljuka kokošica					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Šljuka kokošica					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Šljuka kokšica					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Šljuka kokošica					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Šljuka kokošica					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Šljuka kokošica					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Šljuka kokošica					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Šljuka kokošica					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Šljuka kokošica					

Procjena brojnog stanja GOLUBA DIVLJEG GRIVNJAŠA(*Columba palumbus* L.)

Divlji golub je ptica selica i naša gnjezdarica. Ima je u svim dijelovima svijeta. Razlikujemo ih oko 600 vrsta. Dolazi u naše šume u proljeća, gdje se gnjezdi na drveću. Odlazi u jesen u velikim jatima. Ženka snese dva puta godišnje (travanj, lipanj) po dva jaja na kojima sjedi 17 dana. Gnjezda pravi u šumi, na visokim stablima. U nekoliko posljednjih desetljeća nastanjuje urbane sredine. Kao i većina drugih ptica, hrani se biljnom i animalnom hranom. Neprijatelji su joj ptice grabljivice, lasice i dr.

PROCJENA BROJNOG STANJA GOLUBA DIVLJEG GRIVNJAŠA						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		k l j u n o v a				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Golub divlji grivnjaš					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Golub divlji grivnjaš					

 # Procjena brojnog stanja GOLUBA DIVLJEG PEĆINARA (*Columba palumbus* L.)

Divlji golub je ptica selica i naša gnjezdarica. Ima je u svim dijelovima svijeta. Razlikujemo ih oko 600 vrsta. Dolazi u naše šume u proljeća, gdje se gnjezdi na drveću. Odlazi u jesen u velikim jatima. Ženka snese dva puta godišnje (travanj, lipanj) po dva jaja na kojima sjedi 17 dana. Gnjezda pravi u šumi, na visokim stablima. U nekoliko posljednjih desetljeća nastanjuje urbane sredine. Kao i većina drugih ptica, hrani se biljnom i animalnom hranom. Neprijatelji su joj ptice grabljivice, lasice i dr.

PROCJENA BROJNOG STANJA GOLUBA DIVLJEG PEĆINARA

LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		k l j u n o v a				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Golub divlji pećinar					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Golub divlji pećinar					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Golub divlji pećinar					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Golub divlji pećinar					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Golub divlji pećinar					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Golub divlji pećinar					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Golub divlji pećinar					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Golub divlji pećinar					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Golub divlji pećinar					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Golub divlji pećinar					

Procjena brojnog stanja VRANE SIVE (*Corvus corone cornix* L.)

VRANA SIVA (*Corvus corone cornix* L.) je naša najčešća i najrasprostranjenija vrana, obitava u cijeloj Hrvatskoj. Obitava na svim tipovima otvorenih i mješovitih staništa (uključujući naselja i poljodjelske površine) širom Hrvatske, a izbjegava jedino gusta i velika šumska područja i najviše planine.

Siva je vrana među krupnijim vranama, teže 0,4 do 0,7 kg. Sive je boje s crnom glavom, krilima i repom. Najdulji zabilježeni životni vijek u prirodi je 19 godina. Drže se pojedinačno, u parovima ili manjim skupinama, na bogatijim staništima okupljaju se u većem broju (smetlišta, žitna polja nakon žetve i slično), a povremeno stvaraju i prava jata. Gnijezde se u samotnim parovima. Let je prilično trom i spor, hoda često poskakujući. Agresivne su, često napadaju druge ptice, otimaju im hranu, okupljaju se oko sova i grabljivica i uznemiruju ih i slično. Svejeđi su, hrane se vrlo raznoliko, raznim beskralježnjacima, sjemenjem (osobito žitaricama), plodovima, sitnim kralježnjacima (uključujući jaja i mlade ptice u gnijezdu), lešinama, raznim otpacima koje skuplja po smetlištima, poljodjelskim površinama i oko naselja, ali i naplavinama na obalama rijeka, jezera i mora. Često otimaju hranu od drugih ptica, pa i grabljivica.

Sive vrane grade gnijezda u krošnjama osamljenih stabala, u šumarcima ili uz rubove šuma, katkad i na stupovima dalekovoda. Polog se sastoji od 3 do 6 jaja, inkubacija traje 18 do 19 dana, a ptići se osamostaljuju nakon 30 do 38 dana.

Sive vrane uništavaju srednje velike grabljivice (jastrebovi, sokolovi), krupne sove (ušara) i zvijeri (kune, mačka divlja).

PROCJENA BROJNOG STANJA VRANE SIVE						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		k l j u n o v a				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Vrana siva					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Vrana siva					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Vrana siva					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Vrana siva					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Vrana siva					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Vrana siva					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Vrana siva					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Vrana siva					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Vrana siva					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Vrana siva					

Procjena brojnog stanja ČAVKE ZLOGODNJAČE (*Coloeus monedula* L.)

ČAVKA ZLOGODNJAČA (*Coloeus monedula* L.) rasprostranjena je širom Hrvatske, ali je najbrojnija uz gradove nizinske Hrvatske. Obitavaju na raznim tipovima otvorenih staništa.

Čavka zlogodnjača je znatno manja od sive vrane, teže od 180 do 280 g. Lako se razlikuje znatno tamnijom sivom bojom tijela s uočljivo svjetlijim zatiljkom, manjim i slabijim kljunom i biserno bijelim očima. Najduži je zabilježeni životni vijek u prirodi 14 godina.

Društvena je cijele godine, često se drži u jatu s gaćcima (u nizinskim predjelima gdje gaćci obitavaju). Glasanje joj je manje hrapavo i zvonkije nego u drugih vrana, a let je uočljivo brži, lepršaviji i spretniji nego u sive vrane i gaćca. Hrani se slično sivoj vrani, ali se za gniježđenja hrani pretežno beskralježnjacima, a rjeđe i manje od ostalih vrana sprema hranu za zimu. Gnijezda gradi po pukotinama litica, otvorima u zgradama i raznim drugim objektima, u parkovima i po dupljama u drveću. Čavka zlogodnjača imaju iste predatore kao i sive vrane.

PROCJENA BROJNOG STANJA ČAVKE ZLOGODNJAČE

LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		k l j u n o v a				
1	2	3	4	5	6	7
1. 4. 2022. / 31. 3. 2023.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2023. / 31. 3. 2024.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2024. / 31. 3. 2025.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2025. / 31. 3. 2026.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2026. / 31. 3. 2027.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2027. / 31. 3. 2028.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2028. / 31. 3. 2029.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2029. / 31. 3. 2030.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2030. / 31. 3. 2031.	Čavka zlogodnjača					
1. 4. 2031. / 31. 3. 2032.	Čavka zlogodnjača					

5. Uvjeti zaštite prirode (ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu)

Ocjena prihvatljivosti plana za ekološku mrežu provodi se na temelju Zakona o zaštiti prirode te na temelju Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („NN“, broj: 80/2019.).

Zahvati, radnje i aktivnosti koje se planiraju „Programom zaštite divljači“ za područje Grada Malog Lošinja:

1. Prebrojavanje, odnosno procjena brojnosti divljači i ostalih životinjskih vrsta;
2. Rastjerivanje divljači na područjima gdje ista čini gospodarski nedopustivu štetu te uklanjanje gnijezda;
3. Moguća izgradnja lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata te održavanje istih;
4. Odstrjel divljači – u skladu sa Zakonom o lovstvu i njegovim pod zakonskim aktima – u slučajevima predviđenim Zakonom o lovstvu, a vezanim na površinama na kojima nije ustanovljeno lovište;
5. Provedba preventivnih, dijagnostičkih, kurativnih i higijensko-zdravstvenih mjera;
6. Podjela zaštitnih sredstava i edukacija stanovništva o njihovim pravima i obvezama pri sprječavanju šteta od divljači.

Pri analizi predmetnog područja sa stanovišta zaštite prirode odnosno za određivanje vrsta koje su temeljem Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, broj 144/13, 73/16) određene kao strogo zaštićene, staništa koja su prema Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa („Narodne novine“, broj: 27/21.) određena kao ugroženi i rijetki stanišni tipovi, područja koja su sukladno Zakonu o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) odnosno Zakonom o zaštiti prirode u vrijeme proglašenja određena kao zaštićena, te područja ekološke mreže Republike Hrvatske (ekološke mreže Europske unije Natura 2000) proglašeni Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj 80/19), korištena je Baza podataka Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te drugi dostupni relevantni izvori, s naglaskom na recentnost i potvrđenost nalaza vrsta, glavne ekološke zahtjeve vrsta, utvrđenu rasprostranjenost vrsta, preciznost definiranja stanišnih tipova te točnost granica zaštićenih područja i područja ekološke mreže.

Za utvrđivanje ugroženih i rijetkih šumskih staništa korištena je Karta staništa Republike Hrvatske (OIKON d.o.o. Zagreb, 2004.), a za utvrđivanje ostalih ugroženih i rijetkih stanišnih tipova korištena je Karta prirodnih i poluprirodnih ne-šumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske (Bardi, A.; Papini, P.; Quaglino, E.; Biondi, E.; Topić, J.; Milović, M.; Pandža, M.; Kaligarić, M.; Oriolo, G.; Roland, V.; Batina, A.; Kirin, T.; AGRISTUDIO s.r.l., TEMI s.r.l., TIMESIS s.r.l., HAOP, 2016.).

5.1. Zaštićena područja

Sukladno trenutno važećem Zakonu o zaštiti prirode se na području obuhvata programa te na administrativnom području Grada Malog Lošinja, **nalaze se dva** zaštićena područja te jedno neposredno uz administrativnu granicu Grada Malog Lošinja.

Naziv jednog zaštićenog područja je Park šuma „ČIKAT“ (221,07 ha). Zaštićeno područje je proglašeno 1992.g. (SKUPŠTINA OPĆINE CRES-LOŠINJ / Odluka KLASA: 612-07/92-01/08 URBROJ: 2213-01-92-3, Službene novine Općine Cres-Lošinj 11/92). Granica park šume "Čikat" počinje na graničnoj točki sa k.o. Mali Lošinj-grad na rubu ostatka ceste Čikat u uvali Velopin na Krajujnoj sjeveroistočnoj točki parcele čest. zem. 8601/1, odakle kreće prema sjeverozapadu granicom iste sve do tromeđe parcela čest. zem. 8601/1 i obalnog puta zem. 3497. Odavde nastavlja sjeverozapadnom stranom puta zem. 9497, 9502, 9521/78, 9521/44 i obale 9040/3 u pravcu sjevera, sve do rta otoka Lošinj kod morskog prolaza 'Boca falsa'. Od rta skreće u pravcu juga prateći granicu (gromaču) parcele čest. zem. 9521/1 i dolazi opet na gromačinu liniju obale čest. zem. 9040/3, nastavlja u pravcu juga sjeverno i istočnom stranom te parcele do granične točke sa parcelom 9166 u 'Zlatnoj uvali'. Zatim nastavlja zapadnom stranom parcelama 9166, 9165, 9164, 9163 i dolazi na stari pješački put čest. zem. 9160/2. Odavde skreće naglo u pravcu zapada idući dijelom puta 9160/2 cca 40 m i dolazi

na granicu parcele odmarališta 'Kutina', nastavlja sjevernom granicom parcele odmarališta, a zatim ide u pravcu juga prateći granice parcele 9155/2, 9152, 9124/1, a zatim ide u istom smjeru istočnom stranom obalne parcele 9040/1, prolazi uvalu 'Srebrna uvala', idući dalje granicom parcele 9009/3, u naravi put uz obalu, i dolazi do puta čest. zem. 13339/2 u uvali Čikat nedaleko od restorana 'Karlovac', dalje nastavlja idući tim putem prateći uvalu kupališta Čikat, zatim južnom granicom parcela čest. zem. 8170/2 i 8161/2, presjeca put čest. zem. 13343/2 i ide dalje u pravcu juga prateći istočnu stranu puta 13343/2 u uvali Čikat i dolazi na međnu točku sa putem 13337/2 kod spomenika A. Haračića u uvali Čikat. Odavde skreće u pravcu jugozapada uvijek prateći put u pravcu crkvice Sv. Anuncijata, odakle skreće prema jugu i istoku idući granicom puta 13337/2 sve do granične točke sa parcelama 7380/1 u 'Sunčanoj uvali'. Zatim nastavlja prema istoku idući sjeverozapadnom granicom parcela 7380/1, 7380/2, naglo skreće na jugoistok južnu granicu parcele 7362, a zatim opet prema sjeveroistoku idući granicom parcela 7362, 7354/1, 7354/2 cca 200 m od morske obale, i dolazi na križanje starih pješačkih puteva 13336 i 13326 iznad tenis igrališta. Odavde ide dijelom starog puta 13336 u pravcu sjeveroistoka 120 m, naglo skreće prema istoku ide granicom parcela 7791, 7788, 7786 (kuća Maršanić Vilme), zatim parcelama 7809, 7811, 7812, dolazi na stari put čest. 13326, naglo skreće na sjever idući tim putem cca 45 m, presjeca put i ide u pravcu istoka i vodospreme 'Čikat' sjevernom granicom parcela 4491, 4490/2, 4488/5 naglo skreće na sjeverozapadnom stranom parcele 4488/3 sve do strmog puta 13325/1, nastavlja zapadnom granicom tog puta cca 150 m i dolazi graničnom točkom sa parcelom 4422/5. Odavde skreće na sjeverozapad, sjeverozapadnom granicom parcela 4422/5, 4422/4, 4423/2, 4417/1, 7882 (upravna zgrada UTP 'Jadranka') i dolazi opet na stari put 13326, zatim ide dijelom tog puta prema jugozapadu cca 50 m. Presjeca zatim put 13326 i naglo skreće na sjeverozapad idući granicom parcele 7882 (zemljište oko marketa 'Dražica') i dolazi na cestu za hotelsko naselje 'Sunčana uvala' na udaljenosti cca 100 m od križanja sa cestom za Čikat. Ovdje presjeca cestu i zatim dolazi na stari put čest. zem. 13337/1 skreće na istok tim putem i dolazi na križanje sa cestom 'Čikat' tj. na granicu sa k.o. Mali Lošinj-grad. Granicu nastavlja prema sjeveru idući zapadnom stranom ceste 'Čikat' čest. br. 3621 i dolazi na križanje 'kod spomenika' i presjeca cestu te i ide granicom parcele 2094 (spomenik) i ceste Priko te kod samog spomenika skreće na sjever granicom te parcele sve do ogradnog zida kuće Istarska br. 19. čest. 1973/5. Odavde kreće na zapad i idući granicom parcele 1973/5, 1974, 1975, zatim skreće na istok idući zapadnom granicom parcela 1975, 1976, 1978, (kuća Istarska br. 6). Odavde ide granicom parcela 1979/1 i 1979/2 (granica kuća Istarska br. 7 i 8), zatim zapadnom granicom parcele 2011 i 2010 i dolazi na južnu granicu parcele 2012 (Velopin 26). Odavde skreće na sjeverozapad idući granicom parcele 2012, zatim presijeca parcelu 2014/1, 2014/2 idući u istom pravcu i dolazi na jugozapadnu granicu parcele 2016 (stari dom JNA), nastavlja tom granicom, a zatim granicom parcele 2027, 2021 (Velopin 31) s tim da ostavlja čest. br. 2021 izvan granice 'park šume' te granicom parcele 2020 (koju obuhvaća) dolazi na cestu Velopin. Odavde skreće na sjeverozapadnu stranu ceste Velopin, čest. br. 3601/1 sve do tromeđe parcele 2055, 3601/1 i 3607 (cesta Čikat). Ovdje presjeca cestu i dolazi na početnu točku na sjeveroistočnu točku parcele 8601/1, tj. sa granicom k.o. Mali Lošinj. Uz alepske borove, u park-šumi rastu i pinije (*Pinus pinea*), a duž obale, na stjenovitu terenu održao se i crni bor. Među egzotičnim raščem bujaju himalajski cedrovi (*Cedrus deodara*) i čempresi (*Cupressus sempervirens*). Od uvale Čikat do Sunčane uvale unutrašnjost šume alepskog bora zauzima makija koju čini velik broj eumediteranskih, vazdazelenih drvenastih vrsta. Izgrađuju je, primjerice, balzamna tršlja (*Pistacia lentiscus*), mirta (*Myrtus communis*), planika (*Arbutus unedo*), lemprika (*Viburnum lantana*), isprepletena kozokrvina (*Lonicera implexa*), i drugi. Crnika (*Quercus ilex*) je na Čikatu razmjerno rijetka, pa ne izgrađuje posebne šume, već se kao manje stablo razvija u borovim šumama pojedinačno ili u skupinama. Od vazdazelenih stabala i grmova, važni su još lovor (*Laurus nobilis*), širokolisna zelenika (*Phillyrea latifolia*), veliki vrijes (*Erica arborea*) te šmrika (*Juniperus oxycedrus*). Malobrojni primjerci masline (*Olea europaea*) svojim srebrnastim krošnjama daju predjelu posebnu draž. Uz obalu grmići kaduljastog bušina (*Cistus salvifolius*) i ružmarina (*Rosmarinus officinalis*) dodatno obogaćuju florno bogatstvo park-šume. U nadležnosti Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Primorsko - goranske županije.

Naziv drugog zaštićenog područja je Park šuma „POD JAVORI“ (40,66 ha). Zaštićeno područje je proglašeno 1993.g. (SKUPŠTINA OPĆINE CRES-LOŠINJ / Odluka KLASA 612-07/92-01/13, URBROJ 2213-01-01-92-2, Službene novine Općine Cres-Lošinj 01/93). Granica park šume ide uz rub kolnika zaobilaznice ceste Velog Lošinja (omeđena je ogradnim zidom), dalje slijedi vanjski rub katastarskih čestica 490, k.č. 489/1, putem k.č. 9653 sve do sjevernog ruba k.č. br. 4084, k.č. 4082, k.č.

4079, k.č. 4078 presjeca k.č. 4070/1, nastavlja sjevernom granicom k.č. 4068 i k.č. 4064/1, 4064/2, 3990/2, k.č. 3990/1, k.č. 4061/1, k.č. 3995, k.č. 3997, k.č. 3998, k.č. 3990, k.č. 4000, k.č. 4001, dalje nastavlja putem uz rub k.č. br. 1067, k.č. br. 1066/2, k.č. 1066/1, k.č. 1068, k.č. 1049, k.č. 1051, k.č. 950, k.č. 952, k.č. 954, k.č. 953, k.č. 943, k.č. 908/2, k.č. 907/2, k.č. 904, 897/1, k.č. 897/2, k.č. 894/2, nastavlja sjevernim rubom k.č. 893, k.č. 886/2 i k.č. 886/1, k.č. 885/2 i 462/3, 462/1, 462/2, 462/4, sjevernim rubom k.č. 885/2, k.č. 464, k.č. 465, k.č. 472/1, k.č. 472/2, k.č. 473, k.č. 474, k.č. 497/1, k.č. 498 i završava sa k.č. 490 te dolazi ponovno do zaobilazne ceste i ogradnog zida parka. Među glavnim je vrstama drveća koja su u današnje vrijeme u park-šumi, alepski bor (*Pinus halepensis*), najčešće sađena vrsta u široj okolici Velog Lošinja. U park-šumi rastu i crni bor (*Pinus nigra*), primorski bor (*Pinus pinaster*), pinije (*Pinus pinea*) i nekoliko vrsta čempresa (*Cupressus* sp. div.). Ove vrste, uz uobičajene vrste prirodne vazdazelene makije, najzastupljenije su u gornjem, šumovitom dijelu park-šume, smještenom na obronku, kojim se kroz vegetaciju provlače krivudave staze. Nižim dijelom park-šume, na silazu od dvorca prema ulazu, prevladavaju cedrovi (*Cedrus* sp.), čempresi, obalna sekvoja (*Sequoia sempervirens*), lipa, platana, magnolija, a ispred dvorca zanimljive su palme, japanski cikask (*Cycas revoluta*) i razne grmolike vrste. U nadležnosti Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Primorsko - goranske županije.

Naziv trećeg zaštićenog područja je Posebni rezervat „MALI BOK – KOROMAČNA“ (796.64 ha). Nalazi se na oko 600 metara od administrativne granice Grada Malog Lošinja te na oko 3,0 km od područja obuhvata. Zaštićeno područje je proglašeno 1993.g. (SKUPŠTINA OPĆINE CRES-LOŠINJ / Odluka br. S-185/1986., Službene novine općine Cres-Lošinj 02/86). Zaštićeno područje ima prirodnoznanstvenu osobito ornitološku vrijednost. Prema višegodišnjim istraživanjima dr. F. Perca iz Trsta, kao i G. Sučića, prof. biol., utvrđeno je, na relativno malom prostoru (predložen lokalitet), gnijezđenje najveće kolonije vrste supa bjeloglavoga (*Gyps fulvus*) u SR Hrvatskoj. U 1982.g. utvrđeno je 25 aktivnih gnijezda, što je gotovo polovica čitave populacije te vrste u našoj Republici. Na cijelom otoku Cresu gnijezdi oko 30 pari, na Lošinju oko 5 pari, dok su ostali na otoku Krku (oko 12), Prviću, Plavniku, Golom otoku, a pretpostavlja se još i na otoku Pagu. Inače od kontinentalnih kolonija značajna je ona u Nacionalnom parku "Paklenica" u kanjonu Male Paklenice (nekoliko pari), te eventualno 1 par u kanjonu rijeke Zrmanje. Osim supa bjeloglavoga, na spomenutim lokalitetima utvrđena su (1982.g.) i dva aktivna gnijezda orla zmijara. Pretpostavlja se da je njihov broj i veći jer su registrirani u većem broju na samom otoku. Osobito je značajno i gnijezđenje para sivog sokola (*Falco peregrinus*). Također je značajna i kolonija čioipa sivogrlih (*Apus pallidus*), koja najvjerojatnije pripada endemskoj podvrsti *illyricus*, te kolonija čioipa bijelih (*Apus melba*). Najveća je frekvencija čiope crne (*Apus apus*). Primijećen je također i primjerak brzjelja zidarčića (*Tichodroma muraria*). Uz obalne grebene čest je i gnijezdi vranac huholjac (*Phalacrocorax aristotelis*). Od ostalih gnjezdarica spomenimo goluba divljeg (*Columba livia*), koji gnijezdi u većim kolonijama; nadalje gnijezde stijenjak modrokos (*Monticola solitarius*) i kamenjar crnokrili (*Oenanthe hispanica*).

Svi podaci (tekstualni i vektorski) o područjima zaštićenim temeljem Zakona o zaštiti prirode dostupni su na Web portalu Informacijskog sustava zaštite prirode.

5.2. Strogo zaštićene vrste

Strogo zaštićenim vrstama se, sukladno trenutno važećoj zakonskoj regulativi, proglašavaju zavičajne divlje vrste koje su ugrožene ili su usko rasprostranjeni endemi ili divlje vrste za koje je takav način zaštite propisan propisima Europske unije kojima se uređuje očuvanje divljih biljnih i životinjskih vrsta ili međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka. U slučaju pronalaska ozlijeđene, osakaćene, ranjene ili uginule strogo zaštićene vrste obavijestiti će se nadležno tijelo državne uprave putem obrasca na internetskoj stranici <http://213.202.106.36/limesurvey/index.php/927612/lang-hr> i Inspekcija zaštite prirode.

Iako ne postoji cjelovita inventarizacija flore i faune ovoga područja, prema dostupnim podacima iz *Crvenih knjiga ugroženih vrsta Hrvatske* te postojećih znanstvenih i stručnih studija, na području *Grad Mali Lošinj* stalno ili povremeno živi niz strogo zaštićenih i ostalih životinjskih vrsta. Izdvajaju se ptice kao skupine od posebnog interesa za lovstvo, a među njima vrste na koje je u lovištu potrebno obratiti posebnu pozornost u smislu osiguravanja mira ili prikupljanja podataka važnih za monitoring.

Temeljem važeće zakonske regulative: „Zabranjuju se sljedeće radnje sa strogo zaštićenim životinjama iz prirode u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti: svi oblici namjernog hvatanja ili ubijanja; namjerno uznemiravanje, posebno u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih, hibernacije i migracije; namjerno uništavanje ili uzimanje jaja te njihovo čuvanje, čak i ako su prazna; namjerno uništavanje, oštećivanje ili uklanjanje njihovih razvojnih oblika, gnijezda ili legla; oštećivanje ili uništavanje područja njihova razmnožavanja ili odmaranja“. Jednako tako trenutno važeći akti propisuju: „Zabranjeno je držanje, prijevoz, prodaja, razmjena te nuđenje na prodaju ili razmjenu živih ili mrtvih jedinki iz prirode strogo zaštićenih vrsta, a kad se radi o pticama, navedene zabrane odnose se i na bilo koji njihov lako prepoznatljiv dio ili derivat“.

Prema raspoloživim literaturnim podacima administrativno područje Grada Malog Lošinja predstavlja područje rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta.

Ptice – Uzimajući u obzir podatke dostupnih znanstvenih i stručnih studija, ovo je područje rasprostranjenosti za više ugroženih i strogo zaštićenih vrsta ptica navedenih u *Crvenoj knjizi ugroženih ptica Hrvatske*, te vrsta za koje je potrebno osigurati zaštitu staništa odnosno vrsta koje se nalaze na trenutno važećim aktima, a odnose se na sve ptice iz prirode koje se prirodno pojavljuju na teritoriju Republike Hrvatske. Temeljem važećih akata zabrane se ne odnose na ptice koje se nalaze na popisu divljači sukladno posebnom propisu iz područja lovstva, pod posebnim uvjetom da se postoje druge pogodne mogućnosti te da odstupanje neće štetiti održavanju populacija strogo zaštićenih vrsta u povoljnom stanju očuvanja u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti, Ministarstvo može, temeljem važećih akata, dopustiti odstupanje u interesu zaštite divljih vrsta biljaka i životinja te očuvanja prirodnih staništa; radi sprječavanja ozbiljne štete, posebice na usjevima, stoci, šumama, ribnjacima i vodama te ostalim oblicima imovine; u interesu javnog zdravlja, sigurnosti ljudi i imovine ili zbog ostalih razloga prevladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili gospodarske prirode te korisnih posljedica od primarnog značaja za okoliš; kako bi se dopustilo, pod strogo nadziranim uvjetima, na selektivnoj osnovi i u ograničenom razmjeru, uzimanje i zadržavanje određenih primjeraka strogo zaštićenih vrsta u ograničenom broju. Temeljem važećih akata nije moguće za divlje vrste ptica odobriti odstupanje od akata vezanih na zaštitu prirode, radi sprječavanja štete na ostalim oblicima imovine, kao ni radi sigurnosti imovine ili ostalih razloga prevladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili gospodarske prirode te korisnih posljedica od primarnog značaja za okoliš, ali se dodatno može odobriti u interesu sigurnosti zračnog prometa.

Strane (alohtone) vrste – Zakonom o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima uređeno je pitanje sprječavanja unošenja i širenja te upravljanje invazivnim stranim vrstama koje izazivaju zabrinutost u Europskoj uniji te stranim vrstama, uključujući i invazivne strane vrste koje izazivaju zabrinutost u Republici Hrvatskoj, kako bi se spriječilo ili ublažilo njihov štetan utjecaj na bioraznolikost, usluge ekosustava i/ili zdravlja ljudi, uzimajući u obzir i mogući štetan utjecaj na gospodarstvo kao pogoršavajući čimbenik. **Bijela lista** je popis stranih vrsta čije stavljanje na tržište i/ili uzgoj u kontroliranim uvjetima i/ili uvođenje u prirodu ne predstavlja ekološki rizik u Republici Hrvatskoj. **Crna lista** je popis invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Republici Hrvatskoj. Trenutno važeća legislativa formiracrnju listu, bijelu listu te popis invazivnih stranih vrsta koje zahtijevaju pojačanu regionalnu suradnju, kriterije za uvrštavanje strane vrste na ove popise, provođenje revizije i ažuriranja popisa te druga pravila postupanja proizašla iz Uredbe (EU) br.

1143/2014. i odgovarajućih provedbenih uredbi, uz prethodno mišljenje čelnika središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo i ribarstvo, propisuje ministar pravilnikom.

Jednako tako su trenutno važećim aktima propisane iznimke, propisano je kada je potrebno ishoditi dopuštenja te kada se i u kojim djelatnostima ne primjenjuju propisi te je dopušteno uvođenje stranih vrsta u prirodu i/ili u ekosustave u kojima prirodno ne obitavaju, uzgoj stranih vrsta i njihovo stavljanje na tržište Republike Hrvatske ako ne predstavljaju opasnost za bioraznolikost, usluge ekosustava i/ili zdravlje ljudi, uzimajući u obzir i mogući štetni utjecaj na gospodarstvo kao pogoršavajući čimbenik, što se utvrđuje u postupku ishođenja dopuštenja.

Korisnik površina je dužan sve strogo zaštićene, ali i ostale životinjske vrste koje obitavaju ili bi se mogle pojaviti na području Grada Malog Lošinja štititi i pomagati održavanje istih.

Podaci o strogo zaštićenim vrstama, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima, zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže na području „Grada Malog Lošinja“ (www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (KLASA: 612-07/22-38/116; URBROJ: 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022. **Sve u tablici navedene, strogo zaštićene vrste, a radi mozaično raspoređenih programom obuhvaćenih prostora područja obuhvata, a time i blizine različitih staništa, se mogu pojaviti i na području obuhvata programa i na području administrativnih granica Grada Malog Lošinja.**

VRSTA – Znanstveni naziv	VRSTA – Hrvatski naziv	Napomena
MAMMALIA – SISAVCI		
<i>Myotis emarginatus</i> (E. Geoffroy, 1806)	riđi šišmiš	
<i>Rhinolophus blasii</i> Peters, 1866	Blazijev potkovnjak	
<i>Rhinolophus euryale</i> Blasius, 1853	južni potkovnjak	
<i>Rhinolophus hipposideros</i> (Bechstein, 1800)	mali potkovnjak	

VRSTA – Znanstveni naziv	VRSTA – Hrvatski naziv	Napomena
AVES – PTICE		
<i>Aquila chrysaetos</i> (Linnaeus, 1758)	suri orao	
<i>Burhinus oedicephalus</i> (Linnaeus, 1758)	ćukavica	
<i>Circaetus gallicus</i> (Gmelin, 1788)	zmijar	
<i>Egretta garzetta</i> (Linnaeus, 1766)	mala bijela čaplja	
<i>Falco peregrinus</i> Tunstall, 1771	sivi sokol	
<i>Phalacrocorax aristotelis</i> (Linnaeus, 1761)	morski vranac	
<i>Podiceps grisegena</i> (Boddaert, 1783)	riđogrli gnjurac	
<i>Sterna albifrons</i> Pallas, 1764	mala čigra	
<i>Sterna hirundo</i> Linnaeus, 1758	crvenokljuna čigra	
<i>Falco tinnunculus</i> Linnaeus, 1758	vjetruša	
<i>Gyps fulvus</i> (Hablizl, 1783)	bjeloglavi sup	
<i>Scolopax rusticola</i>	Šumska šljuka (šljuka bena)	samo gnijezdeća i proljetna preletnička populacija; ostalo *L
<i>Gallinago gallinago</i>	Šljuka kokošica	samo gnijezdeća i proljetna preletnička populacija; ostalo *L

Opis kratica:

Simbol »L« u napomenama označava da se vrsta nalazi i na popisu divljači Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj 99/18, 32/19, 32/20) te se gospodarenje odobrava sukladno članku 155. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), a provodi sukladno odredbama Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj 99/18, 32/19, 32/20) temeljem planova gospodarenja

Suri orao (*Aquila chrysaetos*)

S rasponom krila više nego dva metra, ovo je, uza supa, najveća ptica u krškom dijelu Hrvatske. Osim veličine, prepoznajemo je po tamnosmeđem perju i karakterističnoj silueti orla sa snažnim krilima. Krila su u letu nešto uzdignutija od ostalih orlova, a i rep mu je duži te nije zašiljen već pravokutan. Izbliza se na surom orlu vidi zlatna boja perja na stražnjem dijelu glave i vrata. Mladunci imaju bijeli rep koji postupno svake godine mitarenjem postaje smeđ. Ženka surog orla može biti teška i do 6 kg, a mužjak je malo lakši. Suri orao voli otvoreni teren, a zbog izbjegavanja čovjeka danas ga nalazimo uglavnom u nedostupnijim dijelovima poput planina. U Hrvatskoj ga nalazimo u gorskim područjima i priobalju. Leti graciozno i visoko, često dugo jedreći. Oštrim i velikim očima promatra okoliš i može spaziti plijen s velike udaljenosti. Kao i mnogi orlovi, ne bira previše – jede sve životinje koje može uloviti: zečeve, miševе, ptice, katkad mlade srne, koze i ovce, lisice, kornjače, zmije. Često lovi u parovima; jedan orao rastjera stado (srna i sl.) dok drugi napada zaostale mladunce. Munjevito dolijeću i snažnim pandžama ubijaju i grabe plijen. Potom na miru kljunom kidaju žrtvu i hrane se. U zimskim mjesecima često se hrane strvinama. Suri su orlovi doživotni parovi. Ženka polaže dva jaja u golemo gnijezdo, često na nedostupnoj litici. Izgrađeno je od većih komada suhih i zelenih grana. Na jajima sjedi mjesec i pol, a potom se brine za ptiće još 70 dana dok ne polete te još tri mjeseca. Najčešće preživi samo stariji mladunac koji se lakše izbori za hranu. Ako preživi prvu godinu, osamostaljuje se i sa 3 – 4 godine uskoro nalazi svoj teritorij. Odrasli suri orlovi imaju malo prirodnih neprijatelja, pa mnogi žive dugo, i do 30 godina. Danas im je najveća prijetnja čovjek.

Orao zmijar (*Circaetus gallicus*)

Ovog orla prilično se lako raspoznaje u letu po bijelom, ispruganom trбуhu. Glava, leđa i noge tamne su, a rep ima 3 – 4 pruge. Glava je široka, a noge su duge i gole. Kljun je relativno malen. To je velika ptica s rasponom krila 170 – 185 cm. Ovaj je orao uglavnom veoma tih te katkad muzikalno klikće. Zmijar živi na otvorenim suhim staništima s mnogo kamenja, šumarcima ili raštrkanim stablima. Najčešći je u krškom dijelu Hrvatske. Zmijara se vidi kako kruži visoko u zraku, tražeći plijen. Dobar je letač i mnogo vremena provodi u zraku, a zna i letjeti na mjestu kao vjetruša. Najviše lovi zmije, i to veće primjerke, a katkad se bori s njima na tlu dok ih ne svlada. Guta ih cijele od glave. Može uloviti i guštera, žabu, sisavca do veličine zeca. Pari se od travnja do lipnja, a gnijezdo podiže na nižem drveću od granja, obloženo lišćem i travom. Gnijezdo je prilično malo za tako veliku pticu, a svake godine iznova grade novo. Ženka polaže samo jedno jaje na kojem sjedi 45 – 47 dana. Mlade hrane oba roditelja 70 – 75 dana. Spolno zreo postaje u trećoj ili četvrtoj godini.

Sivi sokol (*Falco peregrinus*)

Sokolovi (porodica *Falconidae*) su skupina malih do srednje velikih grabljivica zašiljenih krila. Nasuprot ostalim grabljivicama, ne rade gnijezda (jaja polažu u gnijezda drugih ptica ili голу stijenu), a plijen ubijanju kljunom (sve ostale grabljivice kandžama). Svi su zaštićeni i nisu divljač. Sivi sokol (*Falco peregrinus* Tunstall) je gnjezdarica primorske, gorske i mjestimično panonske Hrvatske. Populacija je najbrojnija i najstabilnija u Sredozemnoj Hrvatskoj, od Dubrovačkog primorja do kvarnerskih otoka, od Zagore do malih otoka. Sivi sokol obitava na raznolikim staništima od otvorenih do šumovitih područja, u unutrašnjosti i uz more. Vrlo su prilagodljivi i mogu se naći gotovo svugdje, ali obično se ne gnijezde u prostranim nizinskim područjima (stepama, pustinjama, kultivirane nizine bez drveća) u kojima nema sigurnih mjesta za gniježđenje, velikim prostranim šumama, jako obraslim močvarama. Za lov su im potrebna otvorena područja koja često uključuju različita vlažna ili priobalna staništa. Za gniježđenje trebaju litice, stijene ili druge strme, nepristupačne položaje (tornjevi ili ruševine), a u dijelovima areala gnijezdi se i na stablima (u starim gnijezdima drugih ptica) ili na tlu. Nisu društveni, a gnijezde se samotno. Monogamni su, a veze su vjerojatno doživotne. U pologu su obično 3 – 4 jaja, inkubacija traje 29 – 32 dana. Na jajima leže i o ptićima se brinu oba roditelja. Ptići mogu letjeti sa 35 – 42 dana, a samostalni su nakon daljnjih dva ili više mjeseci. Letni mu je obris osobit: zašiljena krila široka pri bazi i srednje dug rep sužen pri vrhu. Odozgo je siv, odozdo sivo ispjegan i isprugan, glava je crno – bijela s izraženim crnim brkom, mladi su smeđi, odozdo ispjegani. Let je aktivan, snažan s brzim zamasima krila, isprekidan kratkim kliznim dionicama, rjeđe jedri. Hrani se najviše pticama, od najmanjih do onih veličine čaplje, najčešće ipak srednjim od veličine čvorka i

drozdova do čavki i golubova. Lovi najviše u letu, taktiku prilagođava plijenu i prilikama, najčešće ipak plijen traži leteći iznad otvorenog područja, na uočeni se plijen obrušava nevjerojatnom brzinom (čak 400 km na sat) i ubija ga izravnim udarcem u punoj brzini. Povremeno love šišmiše, a rijetko kukce ili terestrički plijen kao što su mali sisavci i gušteri. U Republici Hrvatskoj je ugrožena gnjezdarica priobalja, dok je u kopnenom dijelu kritično ugrožena i na granici izumiranja. Razlozi ugroženosti: intenziviranje poljodjelstva, pesticidi, smanjenje populacija srednjih ptica, turizam i rekreativne aktivnosti.

Vjetruša (*Falco tinnunculus*)

Vjetruša je izvrstan letač, brz i okretan, baš kao i većina sokolova. Tome je doprinijela i građa tijela. Duga, ali uska i snažna krila te isto tako dugačak i uzak rep omogućuju joj akrobacije u zraku. Brzo maše krilima i postiže zavidne brzine. Vjetruša međutim može i „zastati“ u zraku, pa leprša na jednome mjestu kao helikopter prije nego što se obruši. U letu često raširi rep u lepezu. Mužjaka razlikujemo od ženke jer je sive glave i crvenosmeđih leđa s nešto tamnih mrlja na trbuhu dok ženka ima tamnija leđa. Većina sokolova izvrsni su i aktivni letači koji u lovu presreću druge price u letu. Vjetruša međutim lovi na tlu, a najviše traži miševе, voluharice i ostale glodavce. Patrolira leteći iznad područja, pogleda uperenog prema tlu. Kada primijeti plijen brzo mašući krilima lebde na mjestu i čeka neopreznog glodavca da izvire iz svojih rupa u tlu i onda se naglo obrušava. Zna se doduše zaletjeti i na neopreznog vrapca ili drugu pticu te veličine, a neće odbiti ni gujavicu ili većeg kukca, naročito zimi. U rano proljeće počinje kliktanje ovih ptica – vrijeme je za parenje. Mužjak tada donosi plijen ženki i potom slijedi parenje. Poslije toga zajedno traže gnijezdo. Ne grade ga sami već se naseljavaju u pukotine litica, zgrada ili stara gnijezda drugih ptica, uključujući gačaca i vrana na drveću. Često se „svađaju“ s golubovima za gnijezdo na atraktivnoj lokaciji. Nakon što ga nađu, ženka u gnijezdo potom polaže 3 -6 jaja na kojima leži skoro mjesec dana. Mužjak joj cijelo to vrijeme nosi hranu, a tako nastavlja i kad se ptići izlegu. S vremenom mu se u lovu pridružuje i ženka. Vjetruše žive na otvorenim prostorima koji nisu previše zarasli i gdje može lako naći plijen. To su često polja, livade, uz vlažna staništa... Vjetruše su vrlo prilagodljive pa su osvojile naša naselja, naročito gdje su više zgrade, crkveni tornjevi ili silosi. U pukotinama građevina prepoznaju svoja prvobitna staništa. Gradski trgovi i ostala otvorena urbani prostori za njih su izvanredna mjesta za lov, pogotovo što nema toliko drugih lovaca kao u prirodi. Također, njima paše niska, ošišana trava koja je čest slučaj u dobro upravljanim gradovima.

Bjeloglavi sup (*Gyps fulvus*)

Bjeloglavi sup velika je ptica – raspon mu krila doseže 240 – 280 cm te može težiti gotovo 13 kilograma. Široka krila u letu djeluju pravokutno, rep je kratak, a glava je mala u usporedbi s krilima. Na vratu i glavi nema dugih pera, već samo meko, bijelo paperje. Kljun je vrlo jak, kratak i zašiljen nadolje. Ova je ptica strvinar, odnosno hrani se isključivo mrtvim ostacima životinja. Zato je kratko perje na vratu i glavi važno da bi sup lako mogao gurati glavu u mrtvu životinju i hraniti se njome. Uglavnom se hrane lešinama velikih sisavaca poput ovaca. Sup neće nikada napasti živu životinju. Da bi uopće uočio obrok, sup dugo leti dok ne nađe strvinu. Kao i druge velike i teške ptice, slabo zamahuje krilima pa uglavnom jedri. Da bi sebi olakšao život, sup se služi toplim zračnim strujanjima, termalima koje ga s malo napora dižu u visinu. Sup najčešće živi u krškom području s malo vegetacije. U gustim šumama teško bi uočio obrok iz visine. Stoga živi na Sredozemlju te sušnim dijelovima Azije. U Hrvatskoj ga nalazimo uza sjeverni Jadran, najviše na kvarnerskim otocima Cresu, Krku te Prviću i Plavniku. Nekoć je manja kolonija živjela i u Nacionalnom parku Paklenica. Osim hrane, bjeloglavom je supu iznimno važno mjesto za gniježđenje. Odabiru nedostupne i strme stjenovite litice. Najčešće se gnijezde u labavim kolonijama. Ženka od siječnja do ožujka polaže jedno jedino jaje na kojem potom leži oko 50 dana. Ptice postaju spolno zrele između četiri i pet godina. To se čini dugim razdobljem, ali supovi i žive dugo, od 30 do 40 godina.

Šumska šljuka (šljuka bena) (*Scolopax rusticola*)

Gnijezdi se u gustim šumama umjerenih i hladnijih predjela Europe. Žive u hladnim sjevernim područjima tijekom razmnožavanja, a prezimljuju daleko na jugu. Iako vrlo brzo lete i sposobne su za duge neprekidne letove, tijekom jesenje seobe se sporo približavaju jugu. Neke vrste šljuka nisu potpune selice. One su selice samo u sjevernim područjima areala, dok su u drugim dijelovima stonarice. Šljuka može biti duga 20 do 30 centimetara, a njena masa može iznositi od 300 do 400 grama, zavisno od vrste. Vitka je, ima manju glavu i veoma dug kljun i do 15 centimetara. Boju odlično prilagođava uvjetima staništa. Leđa šljuke su uglavnom tamno- smeđe boje sa svijetlo-smeđim prugama, dok joj je donja strana tijela bijele boje. Njihove šare i običaj da se ne kreću puno tijekom dana čine ih neprimjetnim. Noge su joj nešto izduženije, a zadnji prst stoji iznad nivoa prednjih. Rep je kratak i sadrži oko 15 pera. Oči im se nalaze sa strane tako da imaju vidokrug od skoro 360°. Fizičkih razlika između spolova nema. Hrane se uglavnom noću ili navečer, beskralježnjacima u mekom tlu, koristeći svoje duge kljunove. Sposobne su hvatati insekte u letu. Gnijezdo šljuke je skromno, obloženo travom. Uglavnom polažu četiri jajeta u udubljenje napravljeno na tlu. Na jajima leže do 24 dana, u zavisnosti od vrste. Obično oba roditelja leže na jajima. Imaju podosta prirodnih neprijatelja, od ptica grabljivica, tvorova i lasica, do drugih močvarnih ptica i životinja.

Šljuka kokošica (*Gallinago gallinago*)

Gnijezdi po močvarama, cretovima i vlažnim livadama s niskim gustim raslinjem. Za selidbe i zimovanja borave i po muljevitim površinama, ribnjacima, uz rubove lokvi, pašnjacima, morskim obalama, močvarnim slanušama. Potrebno im je meko tlo, u gornjem sloju bogato sitnim organizmima. Žive u hladnim sjevernim područjima tijekom razmnožavanja, a prezimljuju daleko na jugu. Iako vrlo brzo lete i sposobne su za duge neprekidne letove, tijekom jesenje seobe šljuke se sporo približavaju jugu. Neke vrste šljuka nisu potpune selice. One su selice samo u sjevernim područjima areala, dok su u drugim dijelovima stonarice. Šljuka može biti duga 20 do 30 centimetara, a njena masa može iznositi od 300 do 400 grama, zavisno od vrste. Vitka je, ima manju glavu i veoma dug kljun i do 15 centimetara. Boju odlično prilagođava uvjetima staništa. Leđa šljuke su uglavnom tamno- smeđe boje sa svijetlo-smeđim prugama, dok joj je donja strana tijela bijele boje. Njihove šare i običaj da se ne kreću puno tijekom dana čine ih neprimjetnim. Noge su joj nešto izduženije, a zadnji prst stoji iznad nivoa prednjih. Rep je kratak i sadrži oko 15 pera. Oči im se nalaze sa strane tako da imaju vidokrug od skoro 360°. Fizičkih razlika između spolova nema. Hrane se uglavnom noću ili navečer, beskralježnjacima u mekom tlu, koristeći svoje duge kljunove. Sposobne su hvatati insekte u letu. Gnijezdo šljuke je skromno, obloženo travom. Uglavnom polažu četiri jajeta u udubljenje napravljeno na tlu. Na jajima leže do 24 dana, u zavisnosti od vrste. Obično oba roditelja leže na jajima. Imaju podosta prirodnih neprijatelja, od ptica grabljivica, tvorova i lasica, do drugih močvarnih ptica i životinja.

U slučaju pronalaska ozlijeđene, osakaćene, ranjene ili uginule strogo zaštićene životinjske vrste obavijestiti Ministarstvo zaštite okoliša i energetike putem obrasca dostupnog na internetskoj poveznici: <http://213.202.106.36/limesurvey/index.php/927612/lang-hr>. Dodatno, o pronalasku slučajno uhvaćene i/ili usmrćene strogo zaštićene životinjske vrste, odmah obavijestiti nadležnu Inspekciju zaštite prirode. Nije dopušteno hvatanje i uznemiravanje strogo zaštićenih vrsta, ponajprije ptica. Maksimalno treba izbjegavati sječu i krčenje tršćaka/rogozika i obalne vegetacije. Pri boravku u prirodi zabranjeno je uznemiravanje strogo zaštićenih životinjskih vrsta koje žive u staništima na području obuhvata Programa.

5.3. Ugroženi i rijetki stanišni tipovi

Prema definiciji u Zakonu o zaštiti prirode: „prirodno stanište je jedinstvena funkcionalna jedinica kopnenog ili vodenog ekosustava, određena geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, neovisno o tome je li prirodno ili doprirodno. Sva istovrsna staništa čine jedan stanišni tip.“

Republika Hrvatska izradila je Nacionalnu klasifikaciju staništa (NKS) koja određuje 11 glavnih klasa, označenih kodnom oznakom, abecednim slovima od A do K. Svaka klasa je dalje podijeljena u četiri podrazine stanišnih tipova. Prvih osam klasa sadržava većinu prirodnih tipova staništa. Popis svih stanišnih tipova u Republici Hrvatskoj sadrži Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa („Narodne novine“, broj: 27/21.). Zastupljenost i rasprostranjenost stanišnih tipova dokumentira karta staništa, što omogućuje i praćenje stanje te ugroženosti pojedinog stanišnog tipa. U tablici su prikazane glavne klase staništa prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa Republike Hrvatske (NKS).

NKS kod	Glavna klasa NKS
A	Površinske kopnene vode i močvarna staništa stajaćice; tekućice, hidrofitska staništa slatkih voda; obrasle obale površinskih kopnenih voda i močvarna staništa
B	Neobrasle i slabo obrasle kopnene površine neobrasle i slabo obrasle stijene; točila; požarišta; erodirane površine
C	Travnjaci, cretovi i visoke zeleni cretovi; higrofilni i mezofilni travnjaci; suhi travnjaci; rudine; visoke zeleni
D	Šikare kontinentalne šikare; pretplaninske šikare; mediteranske šikare; šikare alohtonog grmlja
E	Šume priobalne poplavne šume vrba i topola; poplavne šume hrasta lužnjaka, crne johe i poljskog jasena; šume listopadnih hrastova izvan dohvata poplava; brdske bukove šume; bukovo-jelove šume; pretplaninske bukove šume; kontinentalne crnogorične šume; primorske vazdazelene šume i makije; antropogene šumske sastojine
F	Morska obala muljevita morska obala; pjeskovita morska obala; šljunkovita morska obala; stjenovita morska obala; antropogena staništa morske obale
G	More pelagijal; mediolitoral; infralitoral; cirkalitoral; batijal
H	Podzemlje Kraške špilje i jame; nekraške špilje i jame, intersticijska podzemna staništa; antropogena podzemna staništa
I	Kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom površine obrasle korovnom i ruderalnom vegetacijom; mozaične kultivirane površine; intenzivno obrađivane oranice na komasiranim površinama; višegodišnje zeljaste kulture; voćnjaci, vinogradi i maslinici; proizvodni vrtovi i rasadnici; međe i ograde kultiviranih površina; neproizvodne kultivirane zelene površine
J	Izgrađena i industrijska staništa sela; gradovi; ostale izgrađene negospodarske površine; gospodarske površine; umjetna vodena staništa bez poluprirodnih zajednica biljaka i životinja
K	Kompleksi staništa

Prirodno stanište je jedinstvena funkcionalna jedinica kopnenog ili vodenog ekosustava, određena geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, neovisno o tome je li potpuno prirodno ili doprirodno. Sva istovrsna staništa čine jedan stanišni tip.

Stanište divlje vrste je okoliš određen specifičnim abiotičkim i biotičkim svojstvima, u kojem vrsta živi u bilo kojoj fazi svoga biološkog ciklusa.

Temeljem trenutno važeće zakonske regulative stanišni tip je u povoljnom stanju ako: je njegovo prirodno područje rasprostranjenosti i površina koju pokriva stalna ili se povećava; postoji, i u doglednoj budućnosti će se vjerojatno održati, specifična struktura i funkcije nužne za njegov dugoročni opstanak; su njegove značajne vrste u povoljnom staništu. Nadalje očuvanje ekosustava osigurava se očuvanjem stanišnih tipova u povoljnom stanju, odnosno obnavljanjem stanišnih tipova kojima je narušeno povoljno stanje.

Ugrožena i rijetka staništa – na području Grada Malog Lošinja su prisutna slijedeća ugrožena i rijetka staništa koja se ujedno mogu naći i na području obuhvata programa (www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.

*NKS kod	Naziv
A.4.1.	Tršćaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi (Razred <i>PHRAGMITO-MAGNOCARICETEA</i> Klika in Klika et Novák 1941)
C.2.5.3.1.	Vlažni visoki mediteranski pašnjaci
C.3.5.1.	Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone (Sveza <i>Chrysopogono grylli-Koelerion splendidis</i> Horvatić 1973)
C.3.6.1.	Eu- i stenomediteranski kamenjarski pašnjaci raščice (Sveza <i>Cymbopogono-Brachypodion ramosi</i> Horvatić 1963)
D.3.4.2.3.	Sastojine oštrogličaste borovice (<i>Juniperus oxycedrus</i>)
D.3.4.2.7.	Sastojine feničke borovice (<i>Juniperus phoenicea</i>)
E.8.1.	Mješovite, rjeđe čiste vazdazelene šume i makija crnike ili oštrike (Sveza <i>Quercion ilicis</i> Br.-Bl. (1931) 1936)
F.1.1.2.	Sredozemne sitine visokih sitova (Red <i>JUNCETALIA MARITIMNI</i> Br.-Bl. ex Horvatić 1931)
F.2.1.	Površine pješčanih plaža pod halofitima (Razred <i>AMMOPHILETEA</i> Br.-Bl. et Tx. Westhoff et al. 1946, red <i>AMMOPHILETALIA</i> Br.-Bl. et Tx. ex Westhoff et al. 1946)
F.4.1.	Površine stjenovitih obala pod halofitima (Razred <i>CRITHMO-LIMONIETEA</i> Br.-Bl. 1947, syn. * <i>CRITHMO-STATICETEA</i> Br.-Bl. in Br.-Bl. et al. 1952, red <i>CRITHMO-LIMONIETALIA</i> Molinier 1934, syn. * <i>CRITHMO-STATICETALIA</i> Molinier 1934)
G.2.4.1.	Biocenoza gornjih stijena mediolitorala
G.2.4.2.	Biocenoza donjih stijena mediolitorala

*NKS – Nacionalna klasifikacija staništa (Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (2018): Stručno obrazloženje za izmjene i dopune Pravilnika o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima)

5.4. Ekološka mreža

Ekološka mreža Republike Hrvatske – proglašena je Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj: 80/2019.) te predstavlja područja ekološke mreže Europske unije **Natura 2000**.

Na području obuhvata, granično te u neposrednoj blizini od područja obuhvata Programa Grada Malog Lošinja *postoje* područja ekološke mreže te jednako tako *postoje* i na ukupnoj administrativnoj površini Grada Malog Lošinja. Predmetna područja ekološke mreže su:

- **područja očuvanja značajna za ptice – POP:**
  - Područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000033 Kvarnerski otoci (na području obuhvata programa i unutar administrativnih granica Grada Malog Lošinja)
- **područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS:**
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000007 Cres - rt Suha - rt Meli (granično područje obuhvata Programa te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)

- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000008 Lošinj - Vela i Mala draga (na udaljenosti od oko 1,2 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000009 Lošinj - uvala Sunfarni (na udaljenosti od oko 1,3 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000010 Lošinj - uvala Krivica (na udaljenosti od oko 1,5 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000011 Lošinj - uvala Balvanida (na udaljenosti od oko 2,2 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000012 Lošinj - uvala Pijeska (na udaljenosti od oko 2,6 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000014 Ilovik i Sv. Petar (granično području obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000015 V. i M. Srakane (granično području obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000017 Podmorje otoka Suska (granično području obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000018 Podmorje otoka Unije (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001380 Vele i Male Srakane – kopno (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2000888 Otok Susak (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001035 Otočić Zabodarski (na udaljenosti od oko 2,0 km od područja obuhvata te na administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000161 Cres – Lošinj (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000027 Podmorje Trstenika (na udaljenosti od oko 2,6 km od područja obuhvata te na administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000028 I. strana V. i M. Orjula (na udaljenosti od oko 2,2 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)

- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001358 Otok Cres (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000198 Medvjeda pećina kod uvale Lučica (Lošinj) (na udaljenosti od oko 2,2 km od područja obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000446 Medvjeda špilja (morska) (na udaljenosti od oko 1,6 km od područja obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001036 Otočić V. Osir (na udaljenosti od oko 0,5 km od područja obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)

Svi podaci (tekstualni i vektorski) o područjima ekološke mreže Republike Hrvatske (ekološke mreže Europske unije Natura 2000) dostupni su na Web portalu Informacijskog sustava zaštite prirode odnosno internetskoj stranici <http://www.biportal.hr>.

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za ptice na području obuhvata Programa Grada Malog Lošinja te na administrativnom području Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (KLASA: 612-07/22-38/116; URBROJ: 517-12-2-3-2-22-2, Zagreb, 14. veljače 2022.)

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za ptice – POP						
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Status	
HR 1000033	Kvarnerski otoci	1	<i>Alcedo atthis</i>	vodomar		Z
		1	<i>Alectoris graeca</i>	jarebica kamenjarka	G	
		1	<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka	G	
		1	<i>Aquila chrysaetos</i>	suri orao	G	
		1	<i>Botaurus stellaris</i>	bukavac		P
		1	<i>Bubo bubo</i>	ušara	G	
		1	<i>Burhinus oediconemus</i>	ćukavica	G	
		1	<i>Calandrella brachydactyla</i>	kratkoprsta ševa	G	
		1	<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj	G	
		1	<i>Circaetus gallicus</i>	zmijar	G	
		1	<i>Circus cyaneus</i>	eja strnjarica		Z
		1	<i>Dryocopus martius</i>	crna žuna	G	
		1	<i>Egretta garzetta</i>	mala bijela čaplja		P
		1	<i>Falco columbarius</i>	mali sokol		Z
		1	<i>Falco naumanni</i>	bjelonokta vjetruša	G	
		1	<i>Falco peregrinus</i>	sivi sokol	G	
		1	<i>Falco vespertinus</i>	crvenonoga vjetruša		P
		1	<i>Gavia arctica</i>	crnogrlji plijenor		Z
		1	<i>Gavia stellata</i>	crvenogrlji plijenor		Z
		1	<i>Grus grus</i>	ždral		P
		1	<i>Gyps fulvus</i>	bjeloglavi sup	G	
		1	<i>Ixobrychus minutus</i>	čapljica voljak	G	P
		1	<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	G	
		1	<i>Lanius minor</i>	sivi svračak	G	
		1	<i>Lullula arborea</i>	ševa krunica	G	
		2	<i>Lymnocyptes minimus</i>	mala šljuka		Z
		1	<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš	G	P
		1	<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>	morski vranac	G	
		1	<i>Porzana parva</i>	siva štijoka		P
		1	<i>Porzana porzana</i>	riđa štijoka		P
		1	<i>Sterna albifrons</i>	mala čigra	G	
		1	<i>Sterna hirundo</i>	crvenokljuna čigra	G	
		1	<i>Sterna sandvicensis</i>	dugokljuna čigra		Z
2	<i>znčajne negniježdeće (selidbene) populacije ptica (kokošica Rallus aquaticus)</i>					

Status(G=gnjezdarica;P=preletnica;Z = zimovalica)

Kategorija za ciljnu vrstu: 1 = međunarodno značajna vrsta za koju su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 2009/147/EZ; 2=redovite migratorne vrste za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 2. Direktive 2009/147/EZ

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«.

Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove granično području obuhvata Programa te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja su (www.biportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000007	Cres - rt Suha - rt Meli	1	Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330
		1	Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140
		1	Naselja posidonije (Posidonion oceanicae)	1120*
		1	Grebeni	1170
		1	Velike plitke uvale i zaljevi	1160

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 1,2 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja su (www.biportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000008	Lošinj - Vela i Mala draga	1	Velike plitke uvale i zaljevi	1160

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 1,3 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja su (www.biportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000009	Lošinj - uvala Sunfarni	1	Velike plitke uvale i zaljevi	1160

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 1,5 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja (www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000010	Lošinj - uvala Krivica	1	Velike plitke uvale i zaljevi	1160

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 2,2 km od područja obuhvata te granično administrativnom (www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000011	Lošinj - uvala Balvanida	1	Velike plitke uvale i zaljevi	1160

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 2,6 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja (www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000012	Lošinj - uvala Pijeska	1	Velike plitke uvale i zaljevi	1160
		1	Muljevita i pješćana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove granično području obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (KLASA: 612-07/22-38/116; URBROJ: 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000014	Ilovik i Sv. Petar	1	Naselja posidonije (Posidonion oceanicae)	1120*
		1	Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110
		1	Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove granično području obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (KLASA: 612-07/22-38/116; URBROJ: 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000015	V. i M. Srakane	1	Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330
		1	Naselja posidonije (Posidonion oceanicae)	1120*

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove granično području obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (KLASA: 612-07/22-38/116; URBROJ: 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000017	Podmorje otoka Suska	1	Naselja posidonije (Posidonion oceanicae)	1120*
		1	Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110
		1	Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140
		1	Grebeni	1170

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000018	Podmorje otoka Unije	1	Naselja posidonije (<i>Posidonium oceanicae</i>)	1120*
		1	Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110
		1	Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140
		1	Grebeni	1170

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriteta divljih vrsta ili prioriteta stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR2001380	Vele i Male Srakane - kopno	1	Eumediteranski travnjaci <i>Thero-Brachypodietea</i>	6220*

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriteta divljih vrsta ili prioriteta stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR2000888	Otok Susak	1	Eumediteranski travnjaci <i>Thero-Brachypodietea</i>	6220*

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriteta divljih vrsta ili prioriteta stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 2,0 km od područja obuhvata te na administrativnom području Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR2001035	Otočić Zabodarski	1	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000161	Cres - Lošinj	1	dobri dupin	<i>Tursiops truncatus</i>

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 2,6 km od područja obuhvata te na administrativnom području Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000027	Podmorje Trstenika	1	Naselja posidonije (Posidonion oceanicae)	1120*
		1	Obalne lagune	1150*

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 2,2 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000028	I. strana V. i M. Orjula	1	Naselja posidonije (Posidonion oceanicae)	1120*
		1	Grebeni	1170

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriteta divljih vrsta ili prioriteta stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 2,2 km od područja obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000198	Medvjeda pećina kod uvale Lučica (Lošinj)	1	Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriteta divljih vrsta ili prioriteta stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 1,6 km od područja obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR3000446	Medvjeda špilja (morska)	1	Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriteta divljih vrsta ili prioriteta stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove na udaljenosti od oko 0,5 km od područja obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR2001036	Otočić V. Osir	1	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
		1	Mediteranske makije u kojima dominiraju borovice <i>Juniperus</i> spp.	5210

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriteta divljih vrsta ili prioriteta stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja su ((www.bioportal.hr) - dopis MIGOR (**KLASA:** 612-07/22-38/116; **URBROJ:** 517-12-2-3-2-22-2), Zagreb, 14. veljače 2022.):

EKOLOŠKA MREŽA RH (EU EKOLOŠKA MREŽA NATURA 2000) – Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Hrvatski naziv vrste / hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste / Šifra stanišnog tipa
HR2001358	Otok Cres	1	uskoušćani zvrčić	<i>Vertigo angustior</i>
		1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
		1	hrastova strizibuba	<i>Cerambyx cerdo</i>
		1	velika četveropjega cvilidreta	<i>Morimus funereus</i>
		1	bjelonogi rak	<i>Austropotamobius pallipes</i>
		1	kopnena kornjača	<i>Testudo hermanni</i>
		1	četveroprugi kravosas	<i>Elaphe quatuorlineata</i>
		1	crvenkrpica	<i>Zamenis situla</i>
		1	Blazijev potkovnjak	<i>Rhinolophus blasii</i>
		1	veliki potkovnjak	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
		1	mali potkovnjak	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
		1	jadranska kozonoška	<i>Himantoglossum adriaticum</i>
		1	mirišljivi samotar	<i>Osmoderma eremita*</i>
		1	danja medonjica	<i>Euplagia quadripunctaria*</i>
		1	Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
		1	Mediterranske sitine (<i>Juncetalia maritimi</i>)	1410
		1	Mediterranska i termoatlantska vegetacija halofilnih grmova (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)	1420
		1	Muljevite obale obrasle vrstama roda <i>Salicornia</i> i drugim jednogodišnjim halofitima	1310
		1	Vegetacija pretežno jednogodišnjih halofita na obalama s organskim nanosima (<i>Cakiletea maritimae</i> p.p.)	1210
		1	Stijene i strmci (klifovi) mediteranskih obala obrasli endemičnim vrstama <i>Limonium</i> spp.	1240
1	Mediterranske povremene lokve	3170*		
1	Istočno submediteranski suhi travnjaci (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)	62A0		
1	Šume pitomog kestena (<i>Castanea sativa</i>)	9260		
1	Vazdazelene šume česmne (<i>Quercus ilex</i>)	9340		
1	Špilje i jame zatvorene za javnost	8310		

Znanstvenim imenima divljih vrsta ili stanišnih tipova zbog kojih je pojedino područje određeno kao područje ekološke mreže (ciljne vrste i staništa) uz posebno označavanje prioriternih divljih vrsta ili prioriternih stanišnih tipova navođenjem oznake »*«. Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1 = međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Svi podaci (tekstualni i vektorski) o područjima ekološke mreže Republike Hrvatske (ekološke mreže Europske unije Natura 2000) dostupni su na Web portalu Informacijskog sustava zaštite prirode odnosno internetskoj stranici <http://www.bioportal.hr>.

Utjecaj zahvata, radnji i aktivnosti na područja ekološke mreže

Na području obuhvata, granično te u neposrednoj blizini od područja obuhvata Programa Grada Malog Lošinja *postoje* područja ekološke mreže te jednako tako *postoje* i na ukupnoj administrativnoj površini Grada Malog Lošinja. Predmetna područja ekološke mreže su:

- **područja očuvanja značajna za ptice – POP:**
  - Područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000033 Kvarnerski otoci (na području obuhvata programa i unutar administrativnih granica Grada Malog Lošinja)
- **područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove – POVS:**
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000007 Cres - rt Suha - rt Meli (granično području obuhvata Programa te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000008 Lošinj - Vela i Mala draga (na udaljenosti od oko 1,2 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000009 Lošinj - uvala Sunfarni (na udaljenosti od oko 1,3 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000010 Lošinj - uvala Krivica (na udaljenosti od oko 1,5 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000011 Lošinj - uvala Balvanida (na udaljenosti od oko 2,2 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000012 Lošinj - uvala Pijeska (na udaljenosti od oko 2,6 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000014 Ilovik i Sv. Petar (granično području obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000015 V. i M. Srakane (granično području obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000017 Podmorje otoka Suska (granično području obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000018 Podmorje otoka Unije (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001380 Vele i Male Srakane – kopno (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
  - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2000888 Otok Susak (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)

- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001035 Otočić Zabodarski (na udaljenosti od oko 2,0 km od područja obuhvata te na administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000161 Cres – Lošinj (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000027 Podmorje Trstenika (na udaljenosti od oko 2,6 km od područja obuhvata te na administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000028 I. strana V. i M. Orjula (na udaljenosti od oko 2,2 km od područja obuhvata te granično administrativnom području Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001358 Otok Cres (granično području obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000198 Medvjeda pećina kod uvale Lučica (Lošinj) (na udaljenosti od oko 2,2 km od područja obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR3000446 Medvjeda špilja (morska) (na udaljenosti od oko 1,6 km od područja obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)
- Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001036 Otočić V. Osir (na udaljenosti od oko 0,5 km od područja obuhvata te unutar administrativnog područja Grada Malog Lošinja)

Područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000033 Kvarnerski otoci - riječ je o vrstama ptica koje su vezane uz mediteranska staništa. Njihova su posebnost dnevne i sezonske migracije. Dnevne migracije se odnose na prelaženje određenih udaljenosti iz razloga ishrane te prebivanja. Sezonske migracije su uzrokovane klimatskim razlozima. No predmetne vrste divljih ptica koje prirodno obitavaju na europskom državnom području država članica uglavnom su migracijske vrste. Te vrste predstavljaju zajedničko nasljeđe i učinkovita zaštita ptica tipičan je prekogranični okolišni problem koji podrazumijeva zajedničku odgovornost. Očuvanje vrsta divljih ptica koje prirodno obitavaju na europskom državnom području država članica potrebno je radi ostvarivanja ciljeva Zajednice u pogledu poboljšanja životnih uvjeta i održivog razvoja. Cilj očuvanja je dugoročna zaštita prirodnih resursa kao sastavnog dijela naslijeđa naroda Europe i upravljanje tim resursima. Ono omogućuje kontrolu prirodnih resursa i uređuje njihovo korištenje na temelju mjera potrebnih za održavanje i prilagođavanje prirodne ravnoteže između vrsta, koliko je to u razumnim okvirima moguće.

Aktivnosti koje su navedene na početku ovog poglavlja će se odvijati dijelom i na površinama područja očuvanja značajnih za ptice. Navedene aktivnosti će uvažiti navedena područja te će se obavljati kako slijedi:

Prebrojavanje divljači (procjena brojnosti) i ostalih životinjskih vrsta činiti na način koji bitno ne utječe na život svih vrsta koje naseljavaju područje obuhvata s posebnim naglaskom na ciljne vrste područja ekološke mreže koje se nalazi na području obuhvata. Koristiti modele prebrojavanja koje nisu invazivne u smislu uznemiravanja, tjeranja, gonjenja i slč. Jednako tako navedeno imati u vidu i prilikom rastjerivanja divljači sa područja gdje čini gospodarski nedopustivu štetu. U zoni radijusa propisane udaljenosti za svaku ciljnu vrstu oko aktivnih gnijezda ciljnih vrsta područja ekološke mreže - grabljivica, neće se provoditi moguće lovne aktivnosti u vrijeme njihovog razmnožavanja, tako da neće biti niti značajnog negativnog utjecaja na iste. S tim u vezi se neće provoditi invazivne metode prebrojavanja u vrijeme njihovog razmnožavanja. Istu pažnju je potrebno primijeniti i prilikom aktivnosti **rastjerivanja divljači** na područjima koja trpe jaku gospodarsku štetu. Prije rastjerivanja će

obaviti sve trenutno važeće propisane procedure u smislu razgovora, edukacije s oštećenim osobama te će izvršiti podjelu zaštitnih sredstava za sprječavanje šteta i edukaciju stanovništva o njihovoj primjeni na način na koji neće negativno utjecati ni na jednu životinjsku vrstu pa tako i ciljne vrste područja ekološke mreže.

Odstrijel (mogući) će se obavljati u skladu s trenutno važećim zakonodavstvom vezanim uz mogući lov na području obuhvata programa zaštite divljači. Moguće lovne aktivnosti se neće obavljati oko gnijezda strogo zaštićenih ptica (propisana udaljenost) te ciljnih vrsta u vrijeme njihovog razmnožavanja.

Provedba preventivnih, dijagnostičkih, kurativnih i higijensko-zdravstvenih mjera – u skladu s važećim zakonodavstvom Republike Hrvatske.

Podjela zaštitnih sredstava i edukacija stanovništva o njihovim pravima i obvezama pri sprječavanju šteta od divljači - u skladu s važećim zakonodavstvom Republike Hrvatske.

Konkretno mjere za ciljne vrste područja ekološke mreže značajnog za ptice (na području obuhvata programa i na administrativnom području Grada Malog ošinja postoje područja uvrštena u ekološku mrežu, a obraditi će se vrste koje svoj areal kretanja gotovo sigurno nalaze i na području obuhvata programa Grada Malog Lošinja, iako je riječ o naseljenom području. S obzirom kako je riječ o mozaičnom prostornom rasporedu područja obuhvata, a time i blizine različitih staništa, učestala je pojava slijedećih ciljnih vrsta područja značajnog za ptice na prostorima područja obuhvata programa:

- Područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000033 Kvarnerski otoci (na području obuhvata programa i unutar administrativnih granica Grada Malog Lošinja)

Jarebica kamenjarka (*Alectoris graeca*) – Očuvana populacija i staništa (otvoreni kamenjarski travnjaci) za održanje gnijezdeće populacije od 400-800 p. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz dobrovoljne mjere za korisnike zemljišta sufinancirane sredstvima Europske unije; ne ispuštati druge vrste roda *Alectoris* u prirodu; po potrebi provesti kontrolirano paljenje i /ili krčenje (čišćenje) prezaraslih travnjačkih površina; redovito održavati lokve u kršu;

Suri orao (*Aquila chrysaetos*) – Očuvana populacija i pogodna staništa (stjenovita područja, planinski i kamenjarski travnjaci) za održanje gnijezdenje populacije od 5-6 p. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz dobrovoljne mjere za korisnike zemljišta sufinancirane sredstvima Europske unije; po potrebi provesti kontrolirano paljenje i /ili krčenje (čišćenje) prezaraslih travnjačkih površina; ne provoditi sportske i rekreacijske aktivnosti, te građevinske radove od 1. siječnja do 31. srpnja u krugu od 750 m oko poznatih gnijezda; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrokuacije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrokuacije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Ušara (*Bubo bubo*) – Očuvana populacija i staništa (stjenovita područja, kamenjarski travnjaci) za održanje gnijezdeće populacije od 60-90 p. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz dobrovoljne mjere za korisnike zemljišta sufinancirane sredstvima Europske unije; po potrebi provesti kontrolirano paljenje i /ili krčenje (čišćenje) prezaraslih travnjačkih površina; ne provoditi sportske i rekreacijske aktivnosti od 1. veljače do 15. lipnja u krugu od 150 m oko poznatih gnijezda; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrokuacije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrokuacije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Zmijar (*Circaetus gallicus*) – Očuvana populacija i pogodna staništa (stjenovita područja, kamenjarski travnjaci) ispresijecani šumama, šumarcima, makijom ili garigom) za održanje gnijezdeće populacije od 12-15 p. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz dobrovoljne mjere za korisnike zemljišta sufinancirane sredstvima Europske unije; po potrebi provesti kontrolirano paljenje i /ili krčenje (čišćenje) prezaraslih travnjačkih površina; ne provoditi sportske aktivnosti te građevinske radove od 15. travnja do 15. kolovoza u krugu od 200-600 m oko poznatih gnijezda; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrokuacije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrokuacije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Eja strnjarija (*Circus cyaneus*) – Očuvana populacija i staništa (otvoreni travnjaci, otvorena mozaična staništa) za održanje značajne zimujuće populacije. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz dobrovoljne mjere za korisnike zemljišta sufinancirane sredstvima Europske unije; po potrebi provesti kontrolirano paljenje i /ili krčenje (čišćenje) prezaruslih travnjačkih površina; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrookucije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrookucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Mali sokol (*Falco columbarius*) – Očuvana populacija i staništa (mozaična staništa s ekstenzivnom poljoprivredom) za održanje značajne zimujuće populacije. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz dobrovoljne mjere za korisnike zemljišta sufinancirane sredstvima Europske unije; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrookucije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrookucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Bijelonokta vjetruša (*Falco naumanni*) – Očuvana populacija i staništa (kamenjarski travnjaci za hranjenje i pogodna mjesta za gnijezđenje) za održanje gnijezdeće populacije od 30-40 p. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz dobrovoljne mjere za korisnike zemljišta sufinancirane sredstvima Europske unije; po potrebi provesti kontrolirano paljenje i /ili krčenje (čišćenje) prezaruslih travnjačkih površina; postavljati kućice za gnijezđenje u cilju povećanja populacije; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrookucije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrookucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Sivi sokol (*Falco peregrinus*) – Očuvana populacija i staništa za gnijezđenje (visoke stijene, strme litice) za održanje gnijezdeće populacije od 10-14 p. Ne provoditi sportske i rekreacijske aktivnosti od 15. veljače do 15. lipnja u krugu od 750 m oko poznatih gnijezda; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrookucije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrookucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Crvenonoga vjetruša (*Falco vespertinus*) – Očuvana populacija i staništa (travnjaci, otvorena mozaična staništa) za održanje značajne preletničke populacije. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz dobrovoljne mjere za korisnike zemljišta sufinancirane sredstvima Europske unije; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrookucije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrookucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Bjeloglavi sup (*Gyps fulvus*) – Očuvana populacija i staništa (okomite litice otoka nad morem za gnijezđenje i ekstenzivi pašnjaci za hranjenje) za održanje gnijezdeće populacije od 110-130 p. Očuvati povoljne stanišne uvjete kroz dobrovoljne mjere za korisnike zemljišta sufinancirane sredstvima Europske unije; postaviti plutajuće oznake na 80 m udaljenosti od litica na kojima se nalaze gnijezdilišta i/ili odmorišta bjeloglavih supova; u zoni od 80 m od litica na kojima se nalaze gnijezdilišta i/ili odmorišta bjeloglavih supova nije dopušteno zadržavanje plovila ni sidrenje, a brzina plovidbe ne smije biti veća od 5 čv; u zoni od 80 m od litica na kojima se nalaze gnijezdilišta i/ili odmorišta bjeloglavih supova nije dopušteno korištenje razglasa niti namjerno uznemiravanje vrste; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrookucije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrookucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Škanjac osaš (*Pernis apivorus*) – „preletnica“ - Omogućen nesmetani prelet tijekom selidbe. Cilj se ostvaruje kroz provedbu mjera za druge vrste na području; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrookucije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrookucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Škanjac osaš (*Pernis apivorus*) – „gnjzdarica“ - Očuvana populacija i pogodna struktura šuma za održanje gnijezdeće populacije od 10-12 p. Očuvati staništa; elektroenergetsku infrastrukturu planirati, obnavljati i graditi na način da se spriječe kolizije ptica na visokonaponskim (VN) dalekovodima i elektrookucije ptica na srednjenaponskim (SN) dalekovodima; na dionicama postojećih dalekovoda te na stupnim mjestima na kojima se utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrookucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica;

Mala šljuka (*Lymnocyptes minimus*) – Očuvana populacija i staništa (muljevite i pješčane pličine, slanuše, vlažni travnjaci) za održanje značajne zimujuće populacije. očuvati povoljni hidrološki režim i stanišne uvjete;

Značajne negniježdeće (selidbene) populacije ptica (kokošica *Rallus aquaticus*) – Očuvana populacija i staništa (močvarna staništa s gustim tršćacima) za održanje značajne preletničke i zimujuće populacije. Očuvati povoljne stanišne uvjete močvarnih staništa;

Važno je napomenuti kako je Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama (Narodne novine, br. 144/13, 73/16) strogo zaštićena gnježdeća i proljetna preletnička populacija šumske šljuke (*Scolopax rusticola*) i šljuke kokošice (*Gallinago gallinago*).

Korisnik područja obuhvata će u okviru svojih ovlasti, znanja i mogućnosti provoditi navedene mjere za ciljne vrste. Lokalna uprava će u prvom redu djelovati edukativno te će moguće radove na predmetnim područjima usmjeriti na ishođenje potrebne dokumentacije prije početka bilo kakvih zahvata (npr. izgradnja dalekovoda i dr.). Ukoliko se na pojedinim mjestima utvrdi povećani rizik ili stradavanja od kolizije i/ili elektrokucije provesti tehničke mjere sprečavanja daljnjih stradavanja ptica.

Područja očuvanja vezana za vrste i stanišne tipove su prioritarno izdvojeno radi staništa, dakle na tim područjima korisnik predmetnih površina će se držati činjenica da je bilo kakva izmjena sastava ciljnih stanišnih tipova te ugroženih i rijetkih stanišnih tipova zabranjena. Korisnik površina će djelovati samo u edukativnom smislu, što će činiti u okvirima svojih mogućnosti, a u smislu kako nije dopušteno mijenjati ciljne stanišne tipove te ugrožene i rijetke stanišne tipove. ***Bilo kakva izmjena sastava ciljnih stanišnih tipova te ugroženih i rijetkih stanišnih tipova je zabranjena te je na predmetnim područjima zabranjeno gnojenje i oplemenjivanje travnjaka i slč.***

Potrebno je izdvojiti ciljni stanišni tip:

* **Naselja posidonije (*Posidonion oceanicae*)** – lokalna uprava, Grad Mali Lošinj će kroz svoje radnje, elaborate, studije, prostorno planiranje te i ovaj elaborat Program zaštite divljači, voditi se činjenicom kako nije dopušteno mijenjati ciljne stanišne tipove. Djelovati će u prvom redu edukativno te će moguće radove na predmetnim područjima usmjeriti na ishođenje potrebne dokumentacije prije početka bilo kakvih zahvata. Stanišni tip 1120* **Naselja posidonije (*Posidonion oceanicae*)**, predstavlja jedan od ciljnih stanišnih tipova područja (POVS) HR3000007 Cres - rt Suha - rt Meli, (POVS) HR3000014 Ilovik i Sv. Petar, (POVS) HR3000015 V. i M. Srakane, (POVS) HR3000017 Podmorje otoka Suska, (POVS) HR3000018 Podmorje otoka Unije, (POVS) HR3000027 Podmorje Trstenika i tipove (POVS) HR3000028 I. strana V. i M. Orjula.

* **Eumediteranski travnjaci *Thero-Brachypodietea*** – lokalna uprava, Grad Mali Lošinj će kroz svoje radnje, elaborate, studije, prostorno planiranje te i ovaj elaborat Program zaštite divljači, voditi se činjenicom kako nije dopušteno mijenjati ciljne stanišne tipove. Djelovati će u prvom redu edukativno te će moguće radove na predmetnim područjima usmjeriti na ishođenje potrebne dokumentacije prije početka bilo kakvih zahvata. Stanišni tip 6220* **Eumediteranski travnjaci *Thero-Brachypodietea***, predstavlja jedan od ciljnih stanišnih tipova područja (POVS) HR2001380 Vele i Male Srakane – kopno i (POVS) HR2000888 Otok Susak.

* **Obalne lagune** – lokalna uprava, Grad Mali Lošinj će kroz svoje radnje, elaborate, studije, prostorno planiranje te i ovaj elaborat Program zaštite divljači, voditi se činjenicom kako nije dopušteno mijenjati ciljne stanišne tipove. Djelovati će u prvom redu edukativno te će moguće radove na predmetnim područjima usmjeriti na ishođenje potrebne dokumentacije prije početka bilo kakvih zahvata. Stanišni tip 1150* **Obalne lagune**, predstavlja jedan od ciljnih stanišnih tipova područja (POVS) HR3000027 Podmorje Trstenika.

* Mediteranske povremene lokve – lokalna uprava, Grad Mali Lošinj će kroz svoje radnje, elaborate, studije, prostorno planiranje te i ovaj elaborat Program zaštite divljači, voditi se činjenicom kako nije dopušteno mijenjati ciljne stanišne tipove. Djelovati će u prvom redu edukativno te će moguće radove na predmetnim područjima usmjeriti na ishođenje potrebne dokumentacije prije početka bilo kakvih zahvata. Stanišni tip 3170* Mediteranske povremene lokve, predstavlja jedan od ciljnih stanišnih tipova područja (POVS) HR2001358 Otok Cres.

Potrebno je izdvojiti ciljne stanišne vrste:

Izdvojiti bi trebalo danju medonjicu kao ciljnu vrstu područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001358 Otok Cres. Grad Mali Lošinj će prije svega u edukativnom smislu te kroz svoje radnje, elaborate, studije, prostorno planiranje te i ovaj elaborat Program zaštite divljači, upućivati na postojanje predmetne vrste kao ciljne vrste predmetnog područja.

Izdvojiti bi trebalo vrstu mirišljivi samotar kao ciljnu vrstu područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001358 Otok Cres. Grad Mali Lošinj će prije svega u edukativnom smislu te kroz svoje radnje, elaborate, studije, prostorno planiranje te i ovaj elaborat Program zaštite divljači, upućivati na postojanje predmetne vrste kao ciljne vrste predmetnog područja.

S obzirom na planirane zahvate i aktivnosti, način njihova provođenja, može se **isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja** primjene Programa na ciljeve očuvanja (ciljne vrste, ciljni stanišni tipovi) i cjelovitost područja ekološke mreže.

6. Mjere zaštite divljači

Mjere zaštite divljači podrazumijevaju niz radnji i to u prvom redu preventivnih kojima će se divljači onemogućavati pristup površinama izvan lovišta, a koje će u konačnici imati za cilj osiguravanje nesmetanog života i obitavanja divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta na površinama njihovog prirodnog staništa bez ugrožavanja istih. S druge strane važno je za naglasiti da se ove mjere provode radi sigurnosti ljudi koji se nalaze u naseljenim mjestima na području Grada Malog Lošinja, ali na način da ih njihova provedba ljude ne smije ugroziti. Stoga, zbog sigurnosti i ljudskih života ni divljač ni ostale životinjske vrste nemaju stanište na području površine izvan lovišta Grada Malog Lošinja. Isto tako, pojedine radnje imaju za cilj sprječavanje fragmentacije staništa, kao i nesmetane prirodne migracije divljači i ostalih životinjskih vrsta.

6.1. Zabrana lova divljači osim izuzetaka

Na površinama izvan lovišta zabranjeno je loviti divljač, osim izuzetaka koji su propisani člankom 61. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači. Navedenim člankom divljač je dopušteno na površina izvan lovišta loviti:

1. ranjenu ili bolesnu tijekom cijele godine, uz obvezu prijave nadležnom uredu i predočenje uvjerenja nadležne veterinarske službe da je odstrijeljena divljač bila ranjena ili bolesna;
2. u slučaju proglašenja zarazne bolesti ili ako postoji mogućnost njene pojave u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti životinja;
3. za potrebe znanstveno – istraživačkih i znanstveno – nastavnih ustanova u skladu s odgovarajućim programom;
4. radi smanjivanja broja divljači kada zbog prevelike gustoće dolazi do gospodarski nedopustivih šteta.

Lov divljači koja stalno, sezonski ili povremeno obitava ili prelazi preko površina izvan lovišta, a čija je prisutnost na površinama izvan lovišta nepoželjna, može se obavljati **lovom žive divljači (hvataljkama i slično)**, a zatim se uhvaćena divljač ispušta na neko drugo područje. Isto tako potrebno je pokušati obaviti i **izgon divljači s površina izvan lovišta, ali samo u slučajevima kada taj izgon ne utječe na sigurnost ljudskih života**, što je potrebno procijeniti na licu mjesta i u svakom slučaju pojavljivanja divljači posebno. Divljač je temeljem članka 66. stavka 1. točke 1.-16. Zakona o lovstvu zabranjeno loviti:

1. načinima i sredstvima kojima se ona masovno uništava
2. korištenjem žive, oslijepljene ili osakaćene životinje kao mamca
3. odašiljačima zvuka
4. električnim i elektroničkim ubojitim ili omamljujućim napravama
5. umjetnim svjetlećim napravama
6. zrcalima i drugim zasljepljujućim napravama
7. napravama za osvjetljavanje cilja
8. optičkim ciljnicima za noćni lov s mogućnošću elektroničkog povećavanja ili pretvaranja slike
9. eksplozivima
10. mrežama koje su načelno ili prema uvjetima uporabe neselektivne
11. zamkama koje su načelno ili prema uvjetima uporabe neselektivne
12. samostrijelom
13. otrovima i otrovnim ili omamljujućim mamcima
14. istjerivanjem životinja iz skloništa plinom ili dimom
15. zabranjenim oružjem sukladno propisima kojima se regulira nabava i posjedovanje oružja građana i poluautomatskim oružjem sa spremnikom koji može sadržavati više od dva naboja
16. za ptice dodatno i stupicama, mrežama, zamkama, kukama i lijepkom.

Nadalje članak 66. stavak 4. istoga Zakona propisuje: „**Dopuštenje za iznimnu uporabu sredstava iz stavka 1. točaka 1.-16. ovoga članka donosi Ministarstvo, uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.** Ukoliko će se loviti na navedeni način **Grad Mali Lošinj (kao pravna osoba koja upravlja Općinom) mora tražiti suglasnost za lov navedenim pomagala.**

Navedena pomagala postavljala bi se na predjele gdje se pojedine i to nepoželjne vrste divljači najčešće pojavljuju. Navedeno uglavnom zadovoljava lov na sitne vrste divljači.

Divljač se može izlučivati i puškama za uspavljivanje, što zbog strukture površine naselja često i nije najidealnije rješenje. Naime tijekom ispaljivanja i pogađanja divljači uspavljujućim sredstvom, ista je uznemirena i najčešće bježi. Kod odabira doze uspavljujućeg sredstva treba dobro procijeniti masu i dob divljači da bi se prema napucima samoga sredstva izbjegla prevelika doza koja bi izazvala uginuće divljači ili premalena koja opet ne bi uspavala divljač, što je opet vrlo riskantno. Isto tako pri primjeni sredstava za uspavljivanje divljači je potrebno određeno vrijeme da postane omamljena, a zatim i da zaspi. Navedeno zbog uznemiravanja pri pogađanju nije optimalno rješenje jer divljač nakon pogotka najčešće bježi, što predstavlja veliku opasnost za sigurnost, a time i ljude i imovinu. Isto tako postoji i velika opasnost od samoozlijeđivanja divljači i ostalih životinjskih vrsta prilikom zatrčavanja u različite objekte u naseljenom mjestu.

Kada su iskorištene sve mogućnosti preventivne zaštite i sprječavanja ulaska divljači na naseljeno područje, krupne vrste, ali i veći dio sitnih vrsta divljači na području površine izvan lovišta najidealnije bi, zbog zaštite ljudi i imovine, bilo izlučiti odstrjelom. Članak 60. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači propisuje mjere za sprječavanje šteta od divljači obuhvaćaju između ostaloga i: „**smanjivanje broja divljači kada zbog prevelike gustoće dolazi do gospodarski nedopustivih šteta**“. Slijedom navedenoga, ako se procijeni prevelika brojnost divljači u naseljenom području površine izvan lovišta, smatrat će se da predstavlja preveliku gustoću zbog koje može doći do gospodarski nedopustivih šteta, koje se najčešće ogledaju u ugrožavanju ljudskih života i imovine.

U gore navedenim slučajevima lova divljači na površinama izvan lovišta **lov se obavlja u skladu s odredbama Zakona o lovstvu i Pravilnika proizašlih iz istoga. Uz navedeni Zakon o lovstvu potrebno je poštivati i odredbe Zakona o oružju.**

Tijekom stalnog monitoringa za vrijeme trajanja ovog Programa, ukoliko se iz bilo kojih razloga divljač pojavila na površinama izvan lovišta, a povedene su sve mjere kojima se pokušalo sa sprječavanjem dolaska divljači na površine izvan lovišta ili s njihovim istjerivanjem, obavljat će se redukcijski odstrjel jer se smatra da divljač nema stanište, a time ni kapacitet na ovim površinama izvan lovišta.

Sve što se tiče sigurnosti navedeno je za divljač, a vrijedi i za ostale životinjske vrste. Kao ni divljač ni ostale životinjske vrste nemaju stanište, a time ni kapacitet na ovim površinama izvan lovišta. **Za eventualni izlov, rastjerivanje i/ili uklanjanje ostalih životinjskih vrsta koje nisu divljač u smislu odredbi Zakona o lovstvu, s posebnim naglaskom na strogo zaštićene životinjske vrste u smislu posebnih zakonskih i podzakonskih akata, a prilikom ulaska istih na područje površina izvan lovišta, potrebno je tražiti odobrenje od ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.** Nakon dobivanja potrebnih odobrenja i rješenja od ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode potrebno je od ministarstva nadležnog za poslove lovstva zatražiti **rješenje o mjerama i uvjetima za uporabu lovačkog oružja i naboja, te uvjete i način lova za životinjsku vrstu koja nije divljač u smislu Zakona o lovstvu, a čije je uklanjanje posebnim rješenjem propisalo drugo nadležno tijelo.**

Nakon prikupljanja i dobivanja svih potrebnih rješenja Grad Mali Lošinj treba obaviti radnje izlučivanja (hvatanje, odstrjel i slično) u skladu sa zakonskim propisima.

Protokol za postupanje pri izlučivanju divljači, ali i svih ostalih životinjskih vrsta, nakon dobivanja svih potrebnih ovlaštenja i rješenja, bio bi osigurati mjesto gdje se divljač ili ostala životinjska vrsta nalazi te isto tako osiguravati prostor tijekom cijeloga vremena njenoga izlučivanja. Ukoliko Grad Mali Lošinj nije registrirana za uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljač, trebao bi sklopiti Ugovor s pravnom ili fizičkom osobom koja će obavljati izlučivanje divljači i/ili ostalih životinjskih vrsta s područja iste.

Temeljem članka 67. st. 1. i 2. Zakona o lovstvu u lovu odnosno u izlučivanju smiju sudjelovati osobe koja uza se imaju lovačku iskaznicu s važećom identifikacijskom markicom za pojedinu lovnu godinu i pisano dopuštenje ovlaštenika prava lova te pravne ili fizičke osobe koje gospodare zemljištem iz članka 11. stavka 2. Zakona o lovstvu. Odstrijeljivati divljač smije samo osoba koja uz navedene uvjete posjeduje i oružni list za držanje i nošenje oružja u svrhu lova.

Grad Mali Lošinj može sastaviti popis osoba koje će obavljatu izlučivanje, osobito odstrjelom, divljači i/ili ostalih životinjskih vrsta, da bi se i na navedeni način mogući bespravni lov potpuno eliminirao.

6.2. Provedba preventivnih, dijagnostičkih, kurativnih i higijensko – zdravstvenih mjera radi zdravstvene zaštite divljači, ljudi i stoke

Sva divljač, kao i ljudi te domaće i sve ostale životinjske vrste, podložna je obolijevanju od raznih bolesti. Bolest je svaki poremećaj fiziološkog stanja organizma. Spomenuti poremećaji mogu dovesti do privremenog smanjenja ili trajnog izostanka funkcioniranja pojedinih organa, a kao posljedica toga može nastupiti i ugibanje, odnosno smrt. Budući da postoji niz bolesti na divljači i domaćim životinjama koje se prenose uzajamno, a neke od njih ugrožavaju i čovjeka, predviđaju se razne preventivne, dijagnostičke, kurativne i higijensko – zdravstvene mjere radi zaštite divljači, životinjskih i ostalih vrsta, a u konačnici i čovjeka.

Vrlo je važno uspostaviti suradnju s veterinarskom službom te redovito obavljati kontrolu i praćenje zdravstvenog stanja divljači uz područje Grad Mali Lošinj jer divljač nema stanište, a time ni kapacitet na ovim površinama izvan lovišta. Isto tako redovito obavljati kontrolu i praćenje zdravstvenog stanja divljači nakon eventualno obavljenog lova, osobito ako se posumnja na bolest. Ako se posumnja na bolest obavezno tražiti pregled eventualno uginule divljači, divljači izlučene hvatanjem ili eventualnim sanitarnim odstrjelom, a u cilju sprječavanja pojave i širenja zaraznih bolesti. Ako se na površinama izvan lovišta proglasi pojava zarazne bolesti ili se ona može očekivati, mora se osigurati provođenje mjera u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti životinja, uz obavještenje nadležne veterinarske službe, dok takva zaraza ili opasnost od njezina širenja traje.

Među mnogobrojnim i različitim uzrocima koji utječu na smanjenje broja divljači, bolesti zauzimaju značajno mjesto. Prilikom osmatranja moraju se na živoj divljači uočiti promjene i poremećaji koje ukazuju na neku od bolesti, a to su:

- nemogućnost bijega u situacijama kada obično bježi;
- zaostajanje ili odvajanje od ostalih životinja;
- često zastajkivanje, odmaranje, lijeganje ili šepanje;
- ako se nalazi na mjestima na koja u normalnim uvjetima ne zalazi;
- mršavost i neurednost dlake ili perja;
- otežano disanje, kašalj, proljev, trom hod;
- gubitak straha pred čovjekom,
- agresivnost i niz drugih neprirodnih ponašanja divljači.

Budući da se samim promatranjem bolesne životinje obično ne može procijeniti ni uzrok bolesti ni njezino značenje za druge vrste divljači, životinjske vrste, stoku, ali i čovjeka, preporučuje se dostaviti veterinarskoj instituciji jednu ili više uginulih, uhvaćenih ili eventualno odstrijeljenih bolesnih jedinki. Na fiziološko stanje organizma može utjecati puno čimbenika. Čimbenici koji mogu dovesti do oštećenja organizma i nastanka bolesti mogu se podijeliti na unutarnje i vanjske. Vanjski čimbenici mogu biti mehanički, klimatski, kemijski i biološki. U unutarnje čimbenike ubraja se smanjena otpornost organizma, nasljeđe patogenih osobina, konstitucija i dispozicija. Vanjski uzroci su češći i bolje poznati nego unutarnji.

Iako uvijek ne postoji jasno izražena granica, radi lakše provedbe mjera zaštite divljači, bolesti se dijele na: unutrašnje (nezarazne), zarazne i nametničke (parazitarne ili invazijske).

Unutrašnje (nezarazne) bolesti

Unutrašnje (nezarazne) bolesti karakteriziraju individualna uginuća kod divljači. Nađenu divljač potrebno je adekvatno zbrinuti sukladno zakonskoj regulativi. Potencijalne nezarazne bolesti su: otrovanje, nadam, rane, prijelomi, avitaminoze i dr. Kao preventivu možemo preporučiti dodavanje vitaminsko-mineralnih dodataka u hranu, posebice u vrijeme gravidnosti.

Nepravilnosti morfologije tijela i lovačkih trofeja kod divljači se mogu pojaviti kao posljedica nepravilnog uzgojnog odstrjela – pri odabiru i izlučivanju jedinki, kao i zbog nepravilne i nepravodobne selekcije. Moguća je pojava hranjenja divljači pokvarenom hranom, osobito u doba godine kada divljač nema izbora hrane u prirodi. Navedene pojave sprječavaju se neposrednim otklanjanjem njihovih uzroka, najprije stručnim pristupom u odabiru divljači za odstrjel, a potom kontrolom ispravnosti hrane i donošenjem svježije i kvalitetne hrane.

Proljetni proljev srneće divljači je bolest koja se javlja tijekom prvih mjeseci u godini. Na oboljelim životinjama zapažaju se mršavost, teže kretnje, a zadnji dio tijela je zaprljan izmetom. Prema sadašnjim

saznanjima ova bolest može biti uzrokovana s više uzroka i poremećaja u metabolizmu ili nametničkom invazijom. Poremećaj u metabolizmu javlja se nakon hladnog i vlažnog vremena prelaskom zime u kišovito proljeće, odnosno kod životinja koje su imale deficitarnu hranidbu (nedostatak vitamina, minerala i drugo).

Zarazne bolesti

Uzročnici mogu biti virusi, bakterije, rikecije, gljivice, prioni i dr. Za sprječavanje pojave ovih bolesti, kao i stjecanje vitalnosti i imuniteta predviđa se primjena vitaminsko-mineralnih dodataka u hranu. Mjesta hranjenja i koncentriranja divljači potrebno je dezinficirati zaštitnim sredstvima. Trajno je potrebno pratiti stanje i ponašanje divljači radi uočavanja eventualnih pojava zaraznih bolesti. Oboljelu divljač treba odstrijeliti te poslati u nadležnu ustanovu. Isti postupak je i s pronađenim lešinama pri sumnji na zaraznu bolest. Ako prispjeli nalazi ukazuju na pojavu zarazne bolesti poduzet će se adekvatne mjere preko nadležne veterinarske službe.

Tuberkuloza (TBC) je u tipičnom obliku kontagiozna, kronična zarazna bolest svih vrsta sisavaca i ptica i čovjeka (zoonoza). Uzročnik je bakterija *Mycobacterium* sp. Očituje se tvorbom čvorića (tuberkula), upalom seroznih ovojnica (poplućnica, porebrica, potrbušnica) i kasnijom njihovom nekrozom. Ako se pri vađenju utrobe uoče ovakve promjene, potrebno je obvezno prijaviti veterinarskoj službi. Meso nije upotrebljivo za prehranu ljudi.

Fibropapilomatoza je kronična virusna bolest koja se karakterizira stvaranjem dobroćudnih izraslina po koži ili sluznicama tzv. fibropapiloma (fibroma ili papiloma). Izraslina može biti samo jedna pa do više desetaka i različite veličine (nekoliko milimetara do nekoliko desetaka centimetara). Liječenje bi bilo moguće u kontroliranom uzgoju i u slučajevima da životinje uspavamo, no u otvorenim lovištima uputno je obaviti sanitarni odstrjel.

S tvorevinama postupati oprezno (u rukavicama) i dijelove tijela gdje su zastupljene odstraniti i neškodljivo ukloniti, dok je ostalo meso higijenski ispravno ako životinja nije bila enormno iscrpljena i mršava, kada cijelu životinju treba neškodljivo ukloniti.

Aktinomikoza je kronična zarazna bolest papkara, a javlja se povremeno kod srneće divljači. Uzročnik bolesti je bakterija *Actinomyces* sp. koja prodire u organizam preko ozljeda usne sluznice kada životinja uzima hranu i pri promjeni zubi kod mladih životinja.

Na desnim srneće divljači opažaju se gnojni čvorovi iz kojih se nastavlja daljnji prodor uzročnika na kosti čeljusti i vilice (maksile i mandibule). Bolest se očituje oteknućem na području čeljusti i/ili vilice. Bolesna grla treba sanitarno odstrijeliti.

Slinavka i šap virusna je bolest papkara, a rijetko može oboljeti čovjek. Od divljači najčešće obolijeva srna. U Hrvatskoj se javlja iznimno rijetko. Divljač se može inficirati na različite načine u prirodi, prvenstveno na pašnjacima gdje su prethodno boravile zaražene životinje, kao i izravnim kontaktom s bolesnim jedinkama ili pak boravkom na hranilištu. Virus je izrazito kontagiozan pa se zaraza lako prenosi s mjesta na mjesto na indirektan način putem transportnih sredstava, drugih životinja ili čovjeka, koji može virus pasivno prenijeti na cipelama ili odjeći. Inkubacija traje do sedam dana te se nakon toga javi povišena temperatura, smanji apetit i javlja se lagano slinjenje koje se nakon par dana trajanja bolesti znatno pojačava, jer se bolest očituje stvaranjem karakterističnih mjehura u usnoj šupljini iz kojih se cijedi obilna slina. U međupapčanim prostorima se također javljaju afte koje se kasnije inficiraju sekundarnim bakterijama pa se javljaju gnojni procesi na papcima. Liječenja nema, a u slučaju pojave bolesti provode se zakonom propisane mjere suzbijanja ove opasne zaraze.

Bjesnoća je akutna bolest svih vrsta toplokrvnih životinja te čovjeka, koja se očituje zahvaćanjem središnjeg živčanog sustava i najčešće završava uginućem poslije nekoliko dana bolovanja. Razlikujemo urbanu (gradsku) bjesnoću, pri kojoj pretežno obolijevaju domaće životinje, i silvatičnu (šumsku), pri kojoj obolijeva uglavnom divljač, najčešće lisica. Glavni je i jedini izvor bjesnoće bolesna životinja, koja pri ugrizu slinom unosi uzročnika u tijelo ugrizene životinje. S ulaznog mjesta uzročnik prodire živcima do mozga, gdje se umnaža i poslije nekog vremena (oko deset dana prije pojave prvih znakova bolesti) dospijeva u slinu, kad ga životinja može prenijeti dalje ugrizom na drugu životinju. Od prodora

uzročnika u tijelo životinje do pojave prvih znakova bolesti proteknu prosječno od dva do osam tjedana. Sama bolest traje većinom jedan do sedam dana. Nasuprot domaćim životinjama, u kojih se bjesnoća očituje agresivnošću, u lisica se, obrnuto, zamjećuje gubitak straha od čovjeka pa takve lisice zalaze u naseljena mjesta, ulaze u ograđena dvorišta, približavaju se čovjeku. Sprječavanje bjesnoće u divljači obavlja se smanjenjem broja lisica. Meso bijesnih ili sumnjivih životinja nije upotrebljivo za prehranu ljudi.

Svinjska kuga akutna je do kronična zarazna bolest domaćih i divljih svinja. U jednih i drugih uzrokuje znatne gubitke, a očituje se zahvaćanjem probavnog sustava i rjeđe upalom pluća. Uzročnik bolesti je virus. Izvor bolesti je zaražena domaća ili divlja svinja, a prenosi se dodiranjem bolesnih i zdravih svinja, pri čemu bolesne izlučuju uzročnika fecesom, mokraćom, iscjetkom iz oči i nosnica i krvlju. Prvi se znakovi bolesti očituju ležanjem, prestajanjem uzimanja hrane, povišenjem tjelesne temperature, pojavom gnojnog konjunktivitisa i otežanim disanjem, hrapavim glasanjem, izmjenom proljeva i začepa, zanošenjem stražnjih dijelova tijela i tako dalje. Svinjska se kuga očituje brojnim krvarenjima po kori bubrega, po sluznici mokraćnog mjehura, po limfnim čvorovima i po koži, gnojnim iscjetkom iz oči, nalazom krvnih oštro ograničenih područja po rubovima slezene (infarkti), krupoznom upalom pluća, upalom želudca i crijeva. Pri dugotrajnijem bolovanju smatra se karakterističnim nalazom pojava uzdignutih oštro ograničenih zelenkastosmeđih područja promjera od pola do jednog centimetra. Bolest može trajati do petnaestak dana. Kuga se dokazuje načinom širenja, slikom bolesti, razudbenim nalazom, biološkim pokusima na zdravim necijepljenim svinjama i dokazom uzročnika bolesti. Pri pojave svinjske kuge u slobodnoj prirodi preporučuje se odstrjel što je moguće većeg broja svinja divljih te zakapanje ili spaljivanje svih odstrijeljenih ili uginulih životinja. Pogonom se ne lovi jer bi u tom slučaju došlo do rastjerivanja životinja koje bi bolest raširile na veće područje. Meso oboljelih domaćih i/ili divljih svinja nije upotrebljivo za prehranu ljudi.

Afrička svinjska kuga je vrlo kontagiozna virusna zarazna bolest svinja (domaćih i divljih) koja se manifestira u obliku hemoragijske groznice sa mortalitetom koji može doseći i 100%. Prvi klinički znak bolesti obično je visoka tjelesna temperatura (više od 40°C), praćena depresijom, gubitkom apetita, brzim i teškim disanjem, te iscjetkom iz nosa i oči. Svinje su nekoordinirane u kretanju i nakupljaju se u skupine. Krmače mogu pobaciti u svim stadijima gravidnosti. Kod nekih svinja može doći do povraćanja i opstipacije, dok se kod nekih može razviti krvavi proljev. Javljaju se vidljiva potkožna krvarenja, posebno na ekstremitetima i usnama. Prije smrti može doći do kome, koja se javlja jedan do sedam dana nakon pojave kliničkih znakova. Patoanatomski nalazi pokazuju tipičan hemoragijski sindrom s općom kongestijom trupa, nakupljanjem krvi u prsnoj i trbušnoj šupljini, povećanom tamnom slezenom, hemoragičnim limfnim čvorovima koji nalikuju ugrušcima krvi, posebno bubrežni i gastrohepatični limfni čvorovi, petehijalnim krvarenjima po bubrežima (kortikalnim i medularnim piramidama i bubrežnoj nakapnici), serozi abdomena, sluznici želuca i crijeva i srcu (epikard i endokard), hidrotoraksom i petehijama po pleuri.

Sindrom europskog smeđeg zeca akutna je zarazna bolest zečeva, eksplozivna širenja, koja se počela pojavljivati osamdesetih godina u Švedskoj i Danskoj. U početku se smatralo da ju uzrokuje otrovanje nekim pesticidom, repičinom sačmom ili mikrotoksinom, zatim nekom bakterijom, no devedesetih je godina kao uzročnik utvrđen virus (Calicivirus). Do danas je bolest zabilježena u Austriji, Češkoj, Francuskoj, Belgiji, Njemačkoj, Italiji, Engleskoj, Finskoj, Poljskoj i Hrvatskoj. Budući da zečevi najčešće ugibaju zimi i u proljeće, pretpostavlja se da uzročnik bolesti preživljava tijekom ljeta u slobodnoj prirodi. Izvor bolesti je bolesni zec. Bolest se širi dodiranjem, pri čemu je dišni sustav ulazno mjesto uzročnika. Bolest traje nekoliko dana, a obolijeva 20 do 100 posto zečeva, od kojih ugiba prosječno 50 do 60 posto. Neki zečevi jako mršave, dok su drugi dobrog gojidbenog stanja. Bolesne životinje gube tek, otežano se kreću, gube ravnotežu, umaraju se i tako dalje.

Na unutarnjim organima očituju se punokrvnost grkljana i dušnika, punokrvnost i edem pluća, punokrvnost bubrega, slezele i jetre, napeto ispunjen žučni mjehur i proširen želudac, negojna upala mozga. Bolest se utvrđuje histološkom pretragom organa i dokazom njezina uzročnika. Zbog brzine širenja bolesti teško je preporučiti bilo kakve zadovoljavajuće mjere. Također ne postoji ni bilo kakav djelotvoran lijek. Potreban je odstrjel bolesnih i na bolest sumnjivih zečeva. Meso je upotrebljivo za prehranu ljudi.

Newcastleska bolest (atipična kuga peradi, kokošja kuga) akutna je zarazna i kontagiozna bolest domaće peradi i nekih vrsta pernatih divljači, a očituje se pretežno zahvaćenjem probavnog sustava i uginućem velikog broja oboljelih ptica. Uzročnik je virus (paramiksovirus). Nagao gubitak teka, otežano disanje, glasni hropci, kričeće glasanje i zelenkast proljev slika su bolesti. Karakterističnim se nalazom smatraju krvarenja na folikulima žljezdanog želuca i po sluznici crijeva, na kojim se mjestima razvijaju čirevi koje prekrivaju kašaste sive naslage (butoni). Bolest se utvrđuje pretragom lešina uginulih ptica, a sigurno dokazom uzročnika i biološkim pokusom na kokošjim embrijima. Bolest se suzbija cijepljenjem zdravih ptica u uzgajalištima i sprječavanjem unošenja uzročnika u uzgoje. Pri pojavi bolesti treba usmrtniti cijeli uzgoj, a lešine zakopati ili spaliti. Meso nije upotrebljivo za prehranu ljudi.

Influenca ptica (IP), ili poznatija kao ptičja gripa, je zarazna bolest domaće peradi i drugih ptica koju uzrokuju tip A virus influence. Osobito su opasni visokopatogeni virusi IP (koji nastaju mutacijom određenih niskopatogenih virusa IP (NPVIP) i to pod tipovi H5 i H7 koji u zaraženim jatima peradi uzrokuju i 100% – tna uginuća. Općenito se smatra da je domaća perad slobodna od virusa IP. Međutim određene vrste divljih ptica (naročito migratorne vodene ptice kao npr. labudovi, patke i guske) predstavljaju stalne „rezervoare“ virusa NPIP i mogu biti izvor zaraze za domaću perad, a konačno i druge životinje i ljude. Ovaj rizik je tim veći što mjere koje bi mogle zaustaviti ili nisu poznate ili su neprimjenjive. Budući da se zna da su neke vrste divljih ptica glavni „rezervoari“ virusa IP, obično bez vidljivih kliničkih znakova bolesti, važno je utvrditi da li se i u kojoj prevalenciji virus IP podtipova H5 i H7 nalazi u divljih ptica.

Ovi podaci prikupljaju se tzv. aktivnim monitoringom tj. kontinuiranim pretraživanjem ulovljenih, odstrijeljenih ili uginulih divljih ptica koje se ne uzgajaju na gospodarstvu i to: divljih pataka, divljih gusaka, galebova, ćurlina i kormorana, čime se ujedno uspostavlja sustav otkrivanja mogućih infekcija virusom IP u divljih ptica. Korisni podaci o stanju IP u divljih ptica mogu se prikupiti i pretraživanjem svježe uginulih ptica koje lovci, ornitolozi i drugi zainteresirani mogu dostaviti na laboratorijsko pretraživanje. Pretraživanje divljih ptica provodi se u svrhu utvrđivanja prevalencije infekcije virusom influence ptica u određenih vrsta ptica selica na određenim lokacijama tj. boravištima i/ili odmorištima divljih ptica, te opisivanja i kvantificiranja rizika koji u odnosu na ovu bolest, divlje ptice predstavljaju za domaću perad, a konačno i za ljude. Postupak s odstrijeljenim, ulovljenim i svježe uginulim divljim pticama od kojih će biti uzeti uzorci (obrisak nečisnice i dušnika) treba biti kako slijedi:

- naizgled zdrave, odstrijeljene divlje ptice od kojih su uzeti uzorci nije potrebno neškodljivo uklanjati, nego se s takvim odstrijeljenim pticama uobičajeno postupaju;
- naizgled bolesne (otok glave i vrata, iscedak iz nosa, upala očnih spojnica) odstrijeljene ili svježe uginule divlje ptice, treba neškodljivo ukloniti i to zakopavanjem na način da se na lešine u jami:
  1. stavi sloj gašenog vapna (kalcijev hidroksid) ili kaustične sode (natrijev hidroksid);
  2. sloj zemlje debljine najmanje pola metra do površine tla; i na kraju
  3. sloj zemlje od najmanje pola metra iznad površine tla (humak) (kako bi se lešinarima onemogućilo iskopavanje zakopanih ptica)

Opće biosigurnosne mjere u postupanju s divljim pticama uključuju održavanje osobne higijene kao što su: pranje (sapunom i/ili deterdžentima) ruku, obuće, odjeće i opreme koja je bila u kontaktu s divljim pticama. Svježe uginule divlje ptice možete dostaviti na pretragu u Centar za peradarstvo Hrvatskog veterinarskog instituta, Heinzelova 55, 10000 Zagreb. Lešinu ptice treba dostaviti u nepropusnoj dobro zatvorenoj plastičnoj vreći (najbolje u dvije vreće). Prilikom dostave lešine u laboratorij, uputno je ispuniti i zajedno s lešinom dostaviti Upitnik.

Invazijske (parazitarne ili nametničke) bolesti

Invazijske (parazitarne ili nametničke) bolesti uzrokuju pripadnici životinjskog carstva koje zovemo paraziti ili nametnici. Oni se povremeno ili trajno zadržavaju na/u drugim živim organizmima. Nametnici mogu parazitirati na koži, dlaci ili sluznicama pa ih zovemo vanjski ili ektoparaziti. Ako parazitiraju u unutrašnjim organima i tkivima (npr. crijeva, pluća, jetra, mozak, krv i sl.) govorimo o unutarnjim ili endoparazitima. Prisutnost parazita moguće je utvrditi praćenjem ponašanja divljači, koja je uznemirena, neuredne dlake i slabog gojnog stanja. U cilju praćenja intenziteta i prisutnosti endoparazita preporučljivo je uzimanje i slanje uzoraka odstrijeljene i nađene uginule divljači na analizu.

U slučaju da se nametnici pojave u većeg broja divljači trebalo bi u dogovoru s veterinarskom službom obaviti tretiranje davanjem antiparazitika ovisno o vrsti nametnika.

Kožna ugrkljivost ili hipodermoza jedna je od najraširenijih te ekonomsko i zdravstveno najvažnijih nametničkih bolesti krupne divljači, osobito srna i jelena. Uzrokovana je ličinkama kukaca dvokrilaca tzv. štrkova, koje se razvijaju ispod kože na leđima i križima. Odrasli kukci su sivo-crne boje s laganim žuto-narančastim prelijevanjem, veličine oko 10 mm. Ženke tijekom mjeseca srpnja i kolovoza polažu na kožu divljači jajašca iz kojih se izlegu ličinke koje se zavlače u kožu i putuju u ledno odnosno križno potkožje ili ih divljač lizanjem unese u prednji dio svog probavnog sustava odakle putuju u potkožje. U rano proljeće na koži formiraju otvor kroz koji dišu. Tada su veličine 30 x 15 mm, traumatiziraju okolno tkivo, stvarajući upalnu kvrgu, koja potkraj parazitiranja (u mjesecu travnju ili svibnju) doseže veličinu do kokošjeg jajeta i zovemo je UGRK. Ličinka aktivno izlazi kroz otvor i na tlu se zakukulji, a za oko pet tjedana izlazi odrasli krilati stadij. Na zvuk letećeg štrka životinje se jako uznemire. Da bi se obranile odnosno spriječile polaganje jajašaca životinje panično biježe, a ovu pojavu zovemo štrkljanje.

Štete od bolesti su višestruke: koža napadnute divljači zbog rupica gubi na vrijednosti, mladunčad zaostaje u rastu i razvoju, smanjuje se kvaliteta trofeja i sl.

Uzročnika je u lovačkoj praksi teško suzbiti. Oboljelu i oslabljenu divljač uputno je sanitarno odstrijeliti, a kožu i potkožje s ličinkama neškodljivo ukloniti.

Nosnu štrkljivost ili lažnu vrtičavost u srneće divljači izazivaju ličinke nosnog štrka *Cephenomyia stimulator*. Krilati stadiji napadaju divljač u vrijeme ljeta (lipanj-kolovoz), kada u letu ubrizga žive ličinke na sluznice nozdrva, odakle se one aktivno zavlače u nosnu šupljinu. Tu parazitiraju do proljeća kada ih divljač frktanjem izbaci na zemlju, a za 4-8 tjedana razvije se krilati stadij i ciklus se ponavlja. Osim ozljeda nosne sluznice ličinke oštećuju sinuse, dušnik, pluća, čak i mozak, uzrokujući simptome tzv. lažne vrtičavosti: uznemirenost, frktanje, kihanje, kretanje u krug, grčenje tjelesnih mišića i sl. Bolesna divljač zaostaje u rastu i razvoju, ima nekvalitetnu trofejnu vrijednost, a u težim invazijama ugiba od ugušenja. Prevenirati se može davanjem medikamenata u hranu, a oboljele je najbolje sanitarno odstrijeliti. U literaturi starijeg datuma preporučuje se sijanje biljke medvjeda stopa (*Heracleum sphondylium*) uz rubove putova i šuma. Nektar ove biljke privlači razne kukce, a među njima i nosnog štrka. Budući da je nektar otrovan, štrkovi od njega ugibaju.

Metiljavost je invazijska bolest divljači i domaćih životinja uzrokovana plošnjacima iz razreda metilja - Trematoda. Bolest se češće javlja u lovištima s poplavnim pašnjacima, osobito gdje se napasa invadirana stoka.

Fascioloza je bolest koju uzrokuje metilj *Fasciola hepatica*. Parazitira u žučovodima i žučnom mjehuru jelena, srna, muflona, divokoza, domaćih preživača, zeca, kunića, malih glodavaca i ljudi. Veliki metilj je oblika lista duljine 20-30 mm, širine 13 mm te zelenkasto-smeđe do crvenkaste boje. Za razvoj je potreban vlažan medij gdje ima puževa koji su posrednici u razvoju metilja. Divljač se obično invadira u rano ljeto pri ispaši ili napajanju. Čovjek se također može invadirati konzumirajući bilje (npr. salatu) iz takvih predjela. Mladi metilji iz probavnog sustava aktivno migrira kroz trbušnu šupljinu u jetru. Znakovi bolesti ovise o jačini invazije. Bolesne životinje unatoč dobrom teku mršave, neuredne su dlake, a u slučaju jake invazije i ugibaju. Bolest se može prevenirati tretiranjem oboljele stoke i zabranom ispaše u lovištima.

Bolesna grla najuputnije je sanitarno odstrijeliti da bi se bolest sigurno dijagnosticirala, a ostalima stavljati adekvatni antiparazitik u hranu pri prihranjivanju.

Fascioloidoza je za srneću divljač veoma opasna invazijska bolest uzrokovana metiljem *Fascioloides magna*. U istočnoj Hrvatskoj se pojavila početkom ovoga tisućljeća. Metilj je izrazito velik, dužine 2 – 10 cm i širine 3 cm. Razvoj je sličan kao kod *F. hepatica*, a posrednik je također vodeni puž. Dospjevši u organizam, iz crijeva migriraju, pri čemu značajno traumatiziraju potrbušnicu i jetru, što može dovesti do vidnog mršavljenja i uginuća. Ako se bolest ustanovi, divljač se mora tretirati dodavanjem antiparazitika u hranu odnosno sol.

Paramfistomoza se javlja u jelena, srna i muflona, te u domaćih ovaca i koza. Metilj *Paramphistomum cervi* parazitira u buragu, kapuri i knjižavcu, stožasto-kruškolika je oblika, dug 10 mm i širok 5 mm, a boje blijedo-crvenkaste. Razvoj i suzbijanje u principu su slični kao i kod prije opisanih.

Plućni vlasци

Diktiokauloza je invazijska bolest dišnog sustava jelena, srna, muflona i divokoza, uzrokovana oblicima koje još zovemo veliki plućni vlasци. *Dictyocaulus viviparus* parazitira u srne i jelena, duljine je 60-80 mm. Ženke parazita polažu jajašca u dušnik, koja iskašljavanjem dospijevaju u vanjsku sredinu. Iz njih se izlegu ličinke, koje mogu na rezervnoj hrani živjeti i do tjedan dana. Imaju sposobnost migracije na vlatima trave, zemlji i vodi. Razvoju pogoduje vlažan, poplavni teren, što olakšava samu invaziju, koja je tipična pašna. Hranom ili vodom unešene ličinke dospijevaju u crijeva, odakle migriraju limfom u krv i kroz srce se otplave do pluća.

Budući da su mjesta parazitiranja obično dušnik, dušnice i pluća, razvijaju se simptomi bronhitisa i upale pluća: otežano i ubrzano disanje, razdvojene prednje noge poradi olakšavanja disanja, kašalj u napadima, otvorena usta, pa i uginuća od ugušenja.

Dijagnoza se za života postavlja nalazom jajašaca odnosno ličinki u nosnom iscjetku, a postmortalno nalazom odraslih parazita u dišnim organima. Liječenje i prevencija lakša je u intenzivnom uzgoju davanjem adekvatnih antiparazitika. Mali plućni vlasци su oblici duljine 5-40 mm koji uzrokuju slične promjene kao i veliki vlasци, a slični su simptomi, dijagnoza, liječenje i preventiva.

Krpeljivost uzrokuju člankonošci paučnjaci iz reda grinja koje zovemo krpelji. Dije se na dvije velike porodice *Ixodidae* (šikarni ili tvrdi krpelji) i *Argasidae* (stajski ili meki krpelji). Glava, prsište i zadak čine im jednu cjelinu. Za svoj razvoj i razmnožavanje trebaju obrok krvi, zbog čega povremeno žive kao nametnici na toplokrvnim kralješnjacima (pticama i sisavcima), kojima sišu krv. Krpelji su rasprostranjeni široko u prirodi, a najčešće ih nalazimo u prizemnom sloju rubnih područja šuma, sloju grmlja i niskog raslinja, po šikarama i visokotrvnatim staništima. Prilikom uboda preko sline mogu prenositi različite zarazne bolesti.

Krpelj u svom razvoju prolazi kroz tri faze: larva, nimfa i odrasli (adultni) oblik. Obrok krvi nužan je krpeljima u svakoj od razvojnih faza, te u toku svog života siše krv tri puta, na tri različita domaćina. Ženka se češće može sresti kao napasnik, jer samo ako se nasiše krvi može snesti jajašca. Veličina krpelja razlikuje se ovisno o razvojnom obliku: kao larva, mjeri oko 1 mm, dok je odrasla ženka veličine 4-5 mm. Nasisana krvi velika je kao zrno graška. Živi oko godinu dana, no može doseći starost i od pet godina.

Krpelj ima mali radijus kretanja, a udaljenost koju može prijeći ovisi o razvojnom obliku. Odrasli se može prošetati nekoliko metara u širinu u potrazi za hranom. Krpelj svoju žrtvu ne traži aktivno kao npr. komarac - žrtve moraju pokupiti njih. On se popne na vršak trave ili grančice grmlja i tu nepomično čeka da se približi žrtva. Kada životinja ili čovjek dotakne krpelja, on se svojim nožicama zakači i prijede na njih, te traži povoljno mjesto na tijelu gdje se mogu svojim oštrim rilcem ubosti u kožu i sisati krv.

Za aktivnost krpelja vrlo je važna temperatura i vlažnost zbog čega imaju svoju sezonsku aktivnost - najbrojniji i najaktivniji su u proljeće i početkom ljeta. Mogu se susresti i u jesen, ali znatno rjeđe. Krpelji se zaraze prilikom hranjenja na šumskim životinjama, a zarazu mogu svojim ubodom prenijeti i na čovjeka ako se on nađe u njihovom prirodnom okolišu. Uzročnici bolesti prenose se sa zaraženog krpelja i na nove generacije pa su stoga krpelji, osim prenosioca i rezervoari uzročnika.

U našim krajevima se najčešće susreću tzv. šumski (šikarni) krpelji vrste *Ixodes ricinus*. Najaktivniji su u proljeće i rano ljeto (svibanj - lipanj), u najjačem ljetu se povlače i praktički ih nema, te se u jesen u manjem broju opet pojavljuju. U hladno godišnje doba (studen i ožujak) krpelji se ne susreću, osim ako je zima topla i bez snijega.

U Hrvatskoj bolesti koje mogu prenositi šumski krpelji su:

- krpeljni meningoencefalitis,
- lajmska boreliozna i
- erlichioza.

To su tzv. bolesti prirodnih žarišta jer je njihovo pojavljivanje ovisno o prirodnom staništu prenosioca (krpelja), te se pojavljuju samo na određenim područjima. Najizloženiji su im ljudi koji profesionalno borave u prirodi, planinari, rekreativci, djeca polaznici škole u prirodi, izletnici.

Opće mjere zaštite od krpelja

U prirodi je poželjno hodati obilježenim stazama (i od žbunja očišćenim!). Izbjegavajte nepotrebno provlačenja kroz grmlje, ležanje na tlu, odlaganja odjevnih predmeta na grmlje.

Nosite prikladnu odjeću: dugih rukava i nogavica, svijetlih boja (krpelj se lakše uočava), te zatvorenu obuću. Krpelji se lako prihvate na odjeću od materijala s dlačicama (vuna, flanel) pa takvu odjeću treba izbjegavati kod odlaska u prirodu.

Koristite repelentna sredstva koja odbijaju krpelje i sprečavaju njihovo zahvaćanje na čovjeka. Otkrivene dijelove tijela i odjeću valja poprskati (ili premazati) nekim od repelentata, (trajanje odbojnosti traje 4 do 6 h) Pri povratku iz prirode presvucite odjeću i pažljivo pregledajte cijelo tijelo (uz pomoć druge osobe radi neuočljivih dijelova tijela). Važno je pregledati mjesta gdje je koža najtanja (pazuhi, ispod dojke, oko pupka, prepone, na glavi i iza uha).

Kod djece će se često naći na glavi - to je zbog toga što je dijete nisko i više se igra u travi nego odrasli, pa lakše pokupi krpelja s glavom odnosno gornjim dijelom tijela. Eventualno otkriveni krpelji se što prije odstranjuju s kože.

Preventivne mjere radi zaštite divljači, ljudi i stoke podrazumijevaju stalni i redovit obilazak cijele površine izvan lovišta. Stalnim osmatranjem i praćenjem divljači uočiti će se sumnjiva i/ili bolesna grla te eventualno uginula divljač ili neke druge životinjske vrste. Na pojedinim bolesnim ili uginulim grlima može se sa dosta sigurnosti ustanoviti uzrok pojavljivanja bolesti ili uginuća, pa se mogu na vrijeme i u suradnji s veterinarskom službom poduzeti potrebne mjere liječenja ili sanitarne mjere. U preventivne mjere spada i zakapanje ili spaljivanje lešina, odnosno neškodljivo uklanjanje potencijalnog žarišta zaraze. Zakapanjem ili spaljivanjem lešina sprječava se da i neki kukci sišu krv uginule divljači i svojim ubodom kasnije prenesu zarazu na zdrave jedinke. Isto tako na lešinama se skupljaju mravi, crvi, štakori, lisice, vrane, svrake i ostali strvinari. U koliko se radi o zarazi mogući je prijenos i preko pasa i mačaka lualica na perad, stoku i ljude. Nakon uklanjanja lešine potrebno je mjesto gdje je ista pronađena dezinficirati, isto kao i alat i pomagala kojima je lešina uklonjena.

Prijava bolesti je preventivna mjera kojom se svaki slučaj uginuća divljači ili neke druge životinjske vrste, kao i hvatanje ili eventualni odstrjel bolesne ili na zarazu sumnjive divljači prijavljuje se veterinarskoj službi, odnosno najbližoj veterinarskoj stanici. Navedenim načinom mnoge bolesti i zaraze se mogu već u početku detektirati i otkriti, a potrebnim i odgovarajućim mjerama i suzbiti. Svako uginuće divljači pa makar i bez izrazitih simptoma neke bolesti, sumnjivo je na zarazu ili trovanje, o čemu treba voditi posebnu pažnju.

Dijagnostičke mjere odnose se na obvezan pregled svakog bolesnog ili na bolest sumnjivog uhvaćenog ili eventualno odstrijeljenog grla (komada, kljuna) ili svježe lešine, kako bi se ustanovilo da li je divljač ili neka druga životinjska vrsta bila bolesna te da li prijeti opasnost od širenja eventualne bolesti. Kod pronađene lešine prvo je potrebno ustanoviti da li do smrti nije došlo zbog nekog drugog razloga osim bolesti (pregažena, probodena i slično), a ako nije pretragu treba izvršiti veterinar.

Lešine ili njihove dijelove (organe) odstrijeljene divljači prije slanja na analizu veterinarskim stanicama ili institucijama treba dobro upakirati i spriječiti osjet zadaha te isto tako spriječiti izlaz sukrvice iz paketa u okolni prostor. Uz zapakiranu lešinu potrebno je dostaviti ime i adresu pošiljaoca, datum nalaza lešine, odakle potječe kao i sva ostala opažanja u vezi pojave sumnje na bolest. Materijal za pretragu treba slati u nadležne veterinarske institucije (Veterinarski fakultet u Zagrebu, Hrvatski veterinarski institut u Zagrebu, Veterinarski zavod u Vinkovcima i dr.). Kod svakog slučaja sumnje na bolest ili pronalaska lešine vrlo je važno surađivati s područnom veterinarskom stanicom i postupati po uputama ovlaštenog veterinara.

Mjere liječenja odnosno saniranja bolesti ili kurativne mjere provode se kod unutarnjih – nezaraznih bolesti hvatanjem ili eventualnim sanitarnim odstrjelom samo bolesnih jedinki. Kod zaraznih i parazitarnih oboljenja vrši se sanitarni odstrjel većeg broja bolesnih jedinki i to u skladu sa Zakonom o lovstvu, a u suradnji s veterinarskom službom, dok se ne smanji mogućnost prijenosa zaraze i parazita. Odluku o takvom zahvatu može donijeti nadležno Ministarstvo putem stručne veterinarske službe koja je dužna voditi računa o kretanju i suzbijanju zaraza na svom području. Isto tako dodavanje lijekova u izlaganu hranu za divljač vrši se samo u skladu sa veterinarskom službom.

Higijensko – zdravstvene mjere provode se dezinfekcijom mjesta gdje je lešina ležala i oruđa kojim je uklonjena, a na način da se unište klice bolesti koja je uzrokovala smrt. Isto tako u ove mjere spada i dezinfekcija mjesta gdje se divljači zadržava duže vrijeme. Mjesta koja se žele raskužiti mogu se pokriti slamom, kukuruzovinom, suhim granjem ili lišćem te zapaliti.

6.3. Spašavanje divljači od elementarnih nepogoda

U slučaju elementarnih nepogoda mora se odmah pomoći divljači, ali i ostalim životinjskim vrstama i to ovisno o vrsti elementarne nepogode. Temeljem odredbi članka 66. stavak 1. točka 24. Zakonu o lovstvu, **zabranjeno je loviti divljač kad je ugrožena poplavom, snježnim nanosima, poledicom, visokim temperaturama, požarom ili na drugi sličan način, osim u svrhu spašavanja.**

6.4. Poduzimanje preventivnih mjera kod izvođenja poljoprivrednih i drugih radova

Oko naseljenih mjesta na površinama izvan lovišta nalaze se obradive poljoprivredne površine stoga je potrebno poduzeti neke preventivne mjere. Pri obradi navedenih površina potrebo je osigurati istjerivanje divljači s površina koje se obrađuju ili na mehanizaciji osigurati plašila za divljač, čime bi se spriječilo nepotrebno stradavanje mladunčadi, ali i odraslih jedinki uglavnom sitne divljači. Uz navedeno potrebno je pokušati dogovoriti sa susjednim lovovlaštenicima da što dalje od naselja pokušaju osnovati što više raznih jednogodišnjih i višegodišnjih remiza koje će služiti za prehranu divljači. Na pravilno postavljenim remizama divljači bi se zadržavala te u konačnici ne bi ni imala potrebu za dolaskom na površine izvan lovišta.

Mogućnost trovanja divljači kemijskim sredstvima prilikom suzbijanja sitnih glodavaca (miševi, voluharice) postoji. U slučaju primjene navedenih kemijskih sredstava, odnosno otrova, bitno je da se otrovna kemijska sredstva upotrebljavaju na način koji nije štetan za zdravlje divljači, ali i svih ostalih životinjskih vrsta. U svezi s navedenim bitno je da se mamci s otrovom stavljaju u rupe dubine barem 5 cm, uz obavezno zatrpavanje slojem zemlje.

Na površinama izvan lovišta nisu predviđeni nikakvi lovnogospodarski ni lovnotehnički objekti jer divljač ne obitava stalno na površinama izvan lovišta, a uz navedeno vrlo je važno istaći da je ista, zbog zaštite ljudi i imovine, i nepoželjna na ovim površinama.

6.5. Pravilan izbor i primjena zaštitnih sredstava u poljoprivrednoj proizvodnji

Štete na divljači mogu biti uzrokovane i uporabom raznih kemijskih sredstava, koja su štetna za divljač, ali i ostale životinjske vrste bilo u poljoprivrednoj proizvodnji. Osobita štetnost kemijskih sredstava je ako se ista nestručno primjenjuju ili se primjenjuju prevelike, nedozvoljene doze.

Općenito se smatra da velik broj zaštitnih kemijskih sredstava ne djeluje smrtno (letalno) na divljač, ali uz normalno doziranje i pravilnu primjenu.

Ne može se posve negirati negativan utjecaj pesticida jer je poznato da se kod nekih mužjaka pojavljuje takozvana „oligospermija“ tj. smanjeni broj spermatozoida, a isto tako da i ženke mogu nesti sterilna jaja. Pesticidi koji se talože u tkivima divljači mogu prijeći dozvoljenu količinu i postati opasni za ljudsku prehranu.

Kod izbora zaštitnih sredstava treba birati ona sredstva koja su manje otrovna za divljač i pravilno ih primjenjivati uz strogu primjenu uputstava ili gdje je to moguće ići na primjenu što blažih otopina, emulzija i drugih oblika zaštitnih sredstava. Preporučuje se korištenje mehaničkih, ali i bioloških metoda zaštite čime bi se broj kemijskih sredstava znatno smanjio, a time i mogućnost otrovanja divljači te ostalih životinjskih vrsta. Mehaničke metode sastoje se iz zaštite ugroženih kultura određenim radovima oko napadnute kulture ili objekta. Mehanička zaštita ugroženog objekta može se obavljati ogradom koja onemogućava pristup divljači, dok se veće površine zaštićuju postavljanjem električnih pastira ili postavljanjem raznih žičanih i drvenih ograda ili ograda od svjetlucavih folija koji će spriječiti divljač da čini štete na napadnutim kulturama.

6.6. Suzbijanje nezakonitog lova

Površina izvan lovišta je naseljena, pa nezakoniti lov na ovim površinama nije u većoj mjeri izražen.

Stručna osoba koja bude zadužena za provedbu programa zaštite divljači provodit će i mjere za suzbijanje nezakonitog lova divljači na ovim površinama.

7. Mjere za sprječavanje šteta od divljači

Mjere za sprječavanje šteta od divljač sastoji se od niza radnji kojima se nastoje umanjiti štete na poljoprivrednim površinama i kulturama, staništu, prirodi kao cjelini te na drugim vrstama divljači i ostalim životinjskim vrstama na koje jedni na druge mogu negativno utjecati.

Mjere za sprječavanje šteta od divljači sastoji se od niza radnji kojima se divljači, ali i ostalim životinjskim vrstama, u prvom redu onemogućava pristup površinama izvan lovišta, da iste ne bi ugrožavale ljudske živote i uzrokovale velike materijalne štete.

Najveći dio mjera za sprječavanje šteta na divljači ujedno su i mjere za sprječavanje šteta od divljači. Mjere za sprječavanje šteta od divljači odnose se u prvom redu na donošenje godišnjeg plana za poduzimanje određenih mjera za sprječavanje štete (sezonski, po vrstama divljači i vrstama šteta od divljači, kulturama i slično); nabavljanje zaštitnih sredstava za izvršenje godišnjeg plana (mehaničkih ili kemijskih repelenta); pravovremena i besplatna raspodjela odgovarajućih zaštitnih sredstava korisnicima zemljišta, na njihov zahtjev, uz prethodnu javnu obavijest i davanja uputa za njihovu upotrebu; održavanje brojnog stanja divljači u granicama dozvoljenog kapaciteta divljači propisanog programom zaštite divljači te ostale uobičajene mjere zaštite za ovo područje i vrste divljači koje obitavaju i pojavljuju se na površinama izvan lovišta. Godišnji plan za sprječavanje šteta donosi za svaku lovnu godinu korisnik zemljišta odnosno Grad Mali Lošinj i to njegova stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači. Mjere za sprječavanje šteta od divljač sastoji se od niza radnji kojima se nastoje umanjiti štete na poljoprivrednim površinama i kulturama, staništu, prirodi kao cjelini te na drugim vrstama divljači i ostalim životinjskim vrstama na koje jedni na druge mogu negativno utjecati.

7.1. Edukacija i suradnja s vlasnicima i korisnicima površina izvan lovišta

U cilju uspješnijeg gospodarenja ovim površinama bitna je suradnja između stručne osobe za provedbu programa zaštite divljači s raznim službama koje svoju djelatnost obavljaju na području Grad Mali Lošinj, a koje u najvećem broju slučajeva prve i primijete pojavljivanje divljači na površinama izvan lovišta. Kako razni djelatnici i službe općine mogu i najbrže intervenirati u slučaju pojavljivanja divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta, potrebno je istu dodatno educirati i osposobiti.

Saniranjem, redovnim čišćenjem i što češćim odvozom smeća s područja površina izvan lovišta smanjit će se ulazak nekih vrsta divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta, u potrazi za hranom. Isto tako zajedno s korisnicima zemljišta odabirati kemijska, biološka i biotehnička zaštitna sredstva pri prskanju korova, a koja neće negativno utjecati na zdravstveno ili bilo koje drugo stanje divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta.

Potrebno je zatražiti od lovoovlaštenika na čijem području se nalaze površine izvan lovišta da lovnogospodarske objekte i to u prvom redu hranilišta, solišta, pojilišta i kaljužališta odmaknu što je više moguće dalje od naselja te da na prostorima koja su u blizini naselja ne prihranjuju divljač. Pojačanu prihranu valjalo bi obavljati tijekom cijele godine, a osobito tijekom nepovoljnih mjeseci u godini kada hrane u prirodi ima znatno manje ili je divljači otežano doći do iste. Pokušati dogovoriti i postavljanje jednogodišnjih i višegodišnjih remiza tj. površina pod raznim poljoprivrednim kulturama u svrhu prehrane na lokacijama koja nisu tik uz površinu izvan lovišta. Ovime bi se divljač odmaknula od neposredne blizine površine izvan lovišta.

7.2. Nabavka kemijskih, bioloških i biotehničkih zaštitnih sredstava

Nabavka kemijskih, bioloških i biotehničkih zaštitnih sredstava te njihovo postavljanje obavljat će stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači. Navedena sredstva potrebno je nabaviti i primijeniti u cilju sprječavanja štete koju divljač može načiniti na površinama izvan lovišta. Sprječavanjem ulaska divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta na područje izvan lovišta, osigurat će se veća zaštita zdravlja i života ljudi, smanjiti eventualne materijalne štete, ali i smanjiti štete na samoj divljači.

Kemijske metode sastoje se od upotrebe repelenata, bilo kao gotovih proizvoda, bilo u vlastitoj proizvodnji. Kemijska sredstva su niz raznih kemijskih repelenata na bazi specifičnog, divljači nepoželjnog i neugodnog mirisa zbog kojeg ista napušta kemijskim sredstvima branjena, odnosno mirisom obilježena područja. Na tržištu se nalazi niz repelenata pod različitim trgovačkim nazivima, a zajedničko im je da svojim specifičnim mirisom odbijaju divljač. **Nanošenjem kemijskih sredstava na**

mjestima gdje je zamijećena češća prisutnost divljači sprječavat će se približavanje divljači naselju. Kemijski repelenti moraju se postavljati i nanositi u količinama koje su propisane od strane proizvođača.

Biološke metode sprječavanja šteta od divljači obuhvaćaju više komponenata i dugoročno su jedino one efikasne. Sastoje se od striktnog provođenja odredaba programa zaštite divljači, izlučivanja divljači s površine izvan lovišta, a prema potrebi i u suradnji s lovoovlaštenicima i izlaganju određenih količina hrane što dalje od naselja. Ta hrana koja se može izložiti samo izvan površina izvan lovišta ima za cilj odvratanje divljači od površina naselja, gdje je izrazito nepoželjna. Navedena izložena količina hrane u suradnji s lovoovlaštenicima ima dvostruki cilj, odnosno i sprječavanja šteta od divljači, ali i zaštitu. Prema mogućnosti i u suradnji s lovoovlaštenicima na čijim površinama lovišta se nalaze naselja i to na što većoj udaljenosti osnivati svake godine što veće površine pod jednogodišnjim i višegodišnjim remizama te osigurati što veći broj kvalitetnih pašnih površina. Na pravilno postavljenim remizama divljači bi se zadržavala, a ujedno bi se i odvrćala od površina izvan lovišta. Sve te površine pod jednogodišnjim i višegodišnjim remizama bitno je zasaditi ili zasijati kulturama koje divljač preferira, a kojih nema na okolnom području. Biološka metoda je i održavanja propisane brojnosti divljači prema programu zaštite divljači.

Mehaničke metode sastoje se iz zaštite ugroženih područja određenim, provedenim radovima na i uz površine izvan lovišta. Mehanička zaštita ugroženog područja ili objekta može se obavljati ogradom koja onemogućava pristup divljači, što je najskuplja, ali i najefikasnija zaštita.

7.3. Izgon divljači te upotreba zaštitnih sredstava i plašila

Zaštita prostora naselja **izgonom divljači** s njene površine dužni su provoditi korisnici površina izvan lovišta o vlastitom trošku. Navedeno se može obaviti samo na temelju trenutne procjene da divljač neće utjecati na primarnu djelatnost površine izvan lovišta i da neće ugroziti živote ljudi koji bi trebali izvršiti izgon. Navedeno se može primijeniti na većinu divljači, osim gdje bi u opasnost mogli doći životi osoblja koje obavlja istjerivanje. Pri izgonu divljači treba trenutno procijeniti rizik i izvodivost cijele operacije.

Jedna od mjera je i **uklanjanje gnijezda** ptica koje se nalaze na popisu divljači sukladno lovnom zakonodavstvu. Uklanjanje gnijezda strogo zaštićenih vrsta je zabranjeno, a ukoliko je neophodno treba postupiti u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti prirode (provesti postupak izuzeća od zabranjenih radnji). Navedenu metodu potrebno je primjenjivati od siječnja do ožujka u cilju sprječavanja gniježđenja većeg broja ptica. Ovu mjeru potrebno je provoditi na području i oko naselja. Prilikom uklanjanja gnijezda treba pripaziti ima li u njima ptica koje sjede na jajima kako ne bi bili prekršeni propisi koji zabranjuju uznemiravanje ptica tijekom reprodukcije.

Pri i neposredno nakon uklanjanja gnijezda trebalo bi koristiti i zvučne metode kako ptice ne bi ponovno počele graditi gnijezda.

Za sprječavanje ulaska divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta mogu se koristiti i **vizualna i zvučna plašila**. Vizualna plašila u obliku balona, traka ili silueta ptica i raznih grabežljivaca imaju za cilj odvrćanja divljači i ostalih životinjskih vrsta od naselja. Zvučna plašila koriste se za puštanje glasanja divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta kada su iste u opasnosti. Zvučna plašila ne treba dugo zadržavati na jednom mjestu zbog opasnosti da se divljač ne navikne na razne zvukove koji se iz istih puštaju. Iz navedenoga razloga zvučna plašila postavljati na određena područja dva do tri dana. Navedene metode su izrazito prikladne jer nema opasnosti od ozljeđivanja životinjske vrste koja se istjeruje. Upotreba laserskog uređaja za plašenje ptica preporučuje se tijekom cijele godine jer se ptice ne mogu priviknuti na njega, a ujedno navedeni uređaj ne ozljeđuje ptice. Nedostatak uređaja je što se isti ne može koristiti u uvjetima slabije vidljivosti, kao što je svitanje, sumrak ili izmaglica. Uređaj je naročito prikladan za rastjerivanje ptica kada počinju graditi gnijezda ili noće na drveću, objektima i zelenim površinama. Laserski uređaj emitira crvenu zraku dometa 500 do 700 metara, a njegova se učinkovitost povećava kada se primjenjuje sa zvučnim metodama zaplašivanja.

Isto tako divljač koju nije moguće istjerati iz bilo kojeg razloga potrebno je uhvatiti ili eventualno i odstrijeliti da bi se na navedenim način spriječila šteta koju uznemirena divljač može izazvati i napraviti na površinama izvan lovišta.

7.4. Uklanjanje poljoprivrednih usjeva do agrotehničkog roka

Na površinama izvan lovišta ima poljoprivrednih kultura pa je uklanjanje poljoprivrednih usjeva predviđeno u okvirima agrotehničkih rokova.

7.5. Smanjivanje brojnog stanja divljači (LOV)

Smanjivanje brojnog stanja divljači kada zbog prevelike gustoće dolazi do gospodarski nedopustivih šteta ili zbog prekobrojnosti okvirnog kapaciteta za svaku pojedinu vrstu dolazi do mogućnosti stradavanja ljudi i imovine obavlja se **hvatanjem, redukcijski, a u slučaju bolesti i sanitarnim odstrjelom divljači**. Hvatanje, redukcijsko i sanitarno izlučivanje na površinama izvan lovišta obavlja pravna ili fizička osoba koja provodi program zaštite divljači, a u koliko nije registrirana za obavljanje lova, isti će povjeriti registriranoj pravnoj ili fizičkoj osobi.

Lov divljači na površinama izvan lovišta obavlja se u skladu s odredbama Zakonom o lovstvu i Pravilnika proizašlih iz istoga, poštujuću lovačku etiku i običaje. Svaki obavljeni lov evidentira stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači po lovnim godinama u obrascu PZD – 4. Uhvaćena, odstrijeljena ili na neki drugi način stečena divljač (uginuća) pripada pravnoj ili fizičkoj osobi koja koristi ili upravlja zemljištem odnosno površinom izvan lovišta.

Prije obavljanja bilo kakvoga lova (hvatanje, sanitarni ili redukcijski odstrjel) potrebno je od ministarstva nadležnoga za poslove lovstva, a na temelju dokaza (prebrojavanje, potvrda o pojavljivanju bolesti ili proglašenju zaraze, slike ozlijeđene divljači i slično) **zatražiti evidencijske markice za obilježavanje krupnih vrsta divljači odnosno jelena običnog, srne obične i svinje divlje**. Isto tako prije lova potrebno je i od Hrvatskog lovačkog saveza preuzeti blok **Dopuštenja za lov divljači**, blok **Zapisknika o obavljenom lovu** i blok **Potvrda o podrijetlu divljači i njezinih dijelova**.

Krupna divljač može se loviti u pojedinačnom lovu (doček, šuljanje, potraživanje i dr.). Zabranjen je lov krupne divljači skupnim lovom i korištenjem lovačkih pasa, osim svinje divlje.

Kod odstrjela krupne divljači može se uporabljivati lovačko oružje s užlijebljenim cijevima i naboji uz poštivanje propisanih uvjeta, kako slijedi:

Vrsta divljači	Najmanja dopuštena kinetička energija zrna na 100 m (džula)	Najmanja dopuštena težina zrna (grama)	Najveća dopuštena daljina strijeljanja (metara)
srna obična i mladunčad ostalih vrsta krupne divljači	1.000	3,24	150
muflon i divokoza	2.000	4,80	300
jelen obični, jelen lopatar jelen aksis i svinja divlja	2.500	8,20	200
smeđi medvjed	3.500	11,50	100

Iznimno od podataka navedenih u tablici, pri odstrjelu svinje divlje smije se uporabljivati zrno iz lovačke puške s glatkim cijevima, a najveća dopuštena daljina strijeljanja je 40 metara.

Sitna divljač može se loviti prigonom i pogonom s odgovarajućom pasminom i brojem ispitanih lovačkih pasa – jedan pas na pet lovaca. Kod odstrjela sitne divljači sudionici lova mogu upotrebljavati lovačko oružje s glatkim cijevima i naboje, uz poštivanje propisanim uvjeta, kako slijedi:

Vrsta divljači	Dopušten promjer sačme (milimetara)	Najveća dopuštena daljina strijeljanja (metara)
lisica, čagalj, jazavac i dabar	3,5 – 4,5	50
guske divlje, mačka divlja, zec obični	3,0 – 4,0	50
kune, lasica mala, tvor, fazani – gnjetlovi, patke divlje, liska crna, vrana siva	2,5 – 3,5	40
jarebice, trčka skvržulja, prepelice, šljuke, golubovi divlji, vrana gaćac, svraka, šojka kreštalica, čavka zlogodnjača, kunić divlji, puh veliki	1,7 – 3,5	35

Iznimno od navedenog u tablici, pri odstrjelu jazavca, mačke divlje, dabra, lisice, čaglja, vrane sive, vrane gaćca, čavke zlogodnjače, svrake i šojke kreštalice dopušteno je uporabljivati lovačko oružje s užlijebljenim cijevima najmanjeg kalibra .17 HMR.

Svi trofeji koji podliježu vrjednovanju (Pravilnik o načinu ocjenjivanja trofeja divljači, obrascu trofejnog lista, vođenju evidencije o trofejima divljači i izvješću o ocijenjenim trofejima) moraju se ocijeniti.

Nakon prikupljanja i dobivanja svih potrebnih rješenja Grad Mali Lošinj mora obavljati radnje izlučivanja (hvatanje, odstrjel i slično) u skladu sa zakonskim propisima. Isto tako tražiti izlučivanje divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta i to tijekom cijele lovne godine, bez obzira na vrijeme lovostaja.

Protokol za postupanje pri izlučivanju divljači, ali i svih ostalih životinjskih vrsta, nakon dobivanja svih potrebni ovlaštenja i rješenja, bio bi osigurati mjesto gdje se divljač ili ostala životinjska vrsta nalazi te isto tako osiguravati prostor tijekom cijeloga vremena njenoga izlučivanja. Grad Mali Lošinj ukoliko nije registrirana za uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljač, trebala bi sklopiti Ugovor s pravnom ili fizičkom osobom koja će obavljati izlučivanje divljači i/ili ostalih životinjskih vrsta s područja površine izvan lovišta. **U lovu odnosno u izlučivanju smije sudjelovati osoba koja uza se ima lovačku iskaznicu s važećom identifikacijskom markicom za pojedinu lovnu godinu i pisano dopuštenje ovlaštenika prava lova te pravne ili fizičke osobe koje gospodare zemljištem iz članka 11. stavka 2. Zakona o lovstvu.**

Odstreljivati divljač smije samo osoba koja uz navedene uvjete posjeduje i oružni list za držanje i nošenje oružja u svrhu lova. Grad Mali Lošinj može **sastaviti popis osoba** koje će obavljati izlučivanje, osobito odstrjelom, divljači i/ili ostalih životinjskih vrsta, da bi se i na navedeni način mogući bespravni lov potpuno eliminirao.

Svaki obavljeni lov evidentira stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači po lovnim godinama u obrascu PZD – 4.

Površine izvan lovišta mogu predstavljati relativno povoljna staništa za neke vrste divljači, ali u pojedinim slučajevima iste vrste mogu predstavljati izravnu ugrozu prema stanovništvu (npr. lisice, kune, čagljevi, vrane itd.). Zbog toga se preporučuje poštivali počela socijalnoga kapaciteta, kao što je to slučaj u zemljama srednje i zapadne Europe.

Sukladno navedenome preporuka je održavati sljedeće **SOCIJALNE KAPACITETE DIVLJAČI**:

Vrsta divljači	Socijalni kapacitet
Jelen lopatar (<i>Dama dama</i> L.)	0 grla
Srna obična (<i>Capreolus capreolus</i> L.)	0 grla
Muflon (<i>Ovis aries musimon</i> Pall.)	0 grla
Svinja divlja (<i>Sus scrofa</i> L.)	0 grla
Čagalj (<i>Canis aureus</i> L.)	0 grla
Jarebica kamenjarka –grivna (jarebica kamenjarka – grivna (<i>Alectoris graeca</i> Meissn.)	10 kljunova
Zec obični (<i>Lepus europaeus</i> Pall.)	6 grla
Fazan – gnjetlovi (<i>Phasianus sp.</i> L.)	10 kljunova
Golub grivnjaš (<i>Columba palumbus</i> , L.)	30 kljunova
Golub pećinar (<i>Columba livia</i> L.)	30 kljunova
Vrana siva (<i>Corvus corone cornix</i> L.)	30 kljunova
Čavka zlogodnjača (<i>Coloeus monedula</i> L.)	10 kljunova
Šojka (<i>Garulus glandarius</i> L.)	10 kljunova
Kuna bjelica (<i>Martes foina</i> Ehr.)	0 grla

Redukcija divljači obavljat će se u skladu s **PROTOKOLOM ZA POSTUPANJE**, koji će se donijeti u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, uz moguću pomoć ministarstva nadležnog za poslove lovstva. Protokol treba donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana odobrenja ovog Programa zaštite divljači.

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							

8. Briga o drugim životinjskim vrstama

Sve životinjske vrste koje bitno utječu na ovo područje ako stalno ili sezonski obitavaju unutar ili u blizini površina izvan lovišta, u pravilu se u neposrednoj blizini hrane i razmnožavaju, što je u svakom slučaju od presudnog utjecaja kao za pojedine vrste divljači, tako i za iste životinjske vrste. Za vrijeme važenja ovoga programa zaštite divljači utvrđuju se osnovne mjere (briga) o tim životinjskim vrstama.

U blizini površina izvan lovišta obitavaju ili prelaze preko šireg područja neke strogo zaštićene vrste sisavaca i ptica, kao i neki vodozemci i gmazovi. Na površinama izvan lovišta potrebno je provoditi i sljedeće radnje na praćenju i brizi o životinjskim vrstama:

1. stalno praćenje obitavanja drugih životinjskih vrsta uz površine izvan lovišta s ciljem sprječavanja njihovog ulaska
2. evidentiranja pojave novih vrsta uz područje izvan lovišta te utvrđivanja vremenskog intervala obitavanja sezonskih, odnosno prolaznih vrsta,
3. stalno praćenje bioloških zahtjeva životinjskih vrsta u pogledu mjesta hranjenja i utvrđivanja izvora – porijekla hrane,
4. praćenje ponašanja i zdravstvenog stanja životinjskih vrsta i dojava nadležnim ustanovama o pojavi uginuća i nađenim primjercima uginulih životinjskih vrsta, uz evidentiranje uzroka uginuća na dojavu iste ustanove ili prema vlastitoj procjeni,
5. evidentiranje broja žive i uginule mladunčadi po leglu, odnosno gnijezdu u cilju praćenja općeg stanja i broja unutar populacije pojedine životinjske vrste, isključivo u suradnji s nadležnim institucijama
6. sprječavanje uništavanja okota, legla, gnijezda i jaja životinjskih vrsta te uništavanje mladunčadi i odraslih primjeraka,

Ukoliko se na području površina izvan lovišta pojave potreba za uzmeniravanjem ili izlučivanjem strogo strogo zaštićenih životinjskih vrsta i određenih ostalih životinjskih vrsta (prvenstveno ptica sukladno direktivama o pticama i staništu) Grad Mali Lošinj dužna je ishoditi dopuštenje od strane nadležnog državnog tijela odnosno ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode. Nakon toga će ministarstvo nadležno za poslove lovstva propisati uvjete i načine uznemiravanja odnosno izlučivanja uz upotrebu lovačkog oružja. Eventualno izlučivanje ostalih životinjskih vrsta mora se evidentirati u obrascu PZD – 4 „Obavljeno izlučivanje ostalih životinjskih vrsta“.

OBAVLJENO IZLUČIVANJE OSTALIH ŽIVOTINJSKIH VRSTA							
LOVNA GODINA	PODACI O IZLUČENOJ VRSTI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN IZLUČENJA	PODACI O IZLUČITELJU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE IZLUČENJA
	VRSTA	SPOLO (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							

OBAVLJENO IZLUČIVANJE OSTALIH ŽIVOTINJSKIH VRSTA							
LOVNA GODINA	PODACI O IZLUČENOJ VRSTI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN IZLUČENJA	PODACI O IZLUČITELJU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE IZLUČENJA
	VRSTA	SPOLO (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							

OBAVLJENO IZLUČIVANJE OSTALIH ŽIVOTINJSKIH VRSTA							
LOVNA GODINA	PODACI O IZLUČENOJ VRSTI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN IZLUČENJA	PODACI O IZLUČITELJU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE IZLUČENJA
	VRSTA	SPOLO (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							

OBAVLJENO IZLUČIVANJE OSTALIH ŽIVOTINJSKIH VRSTA							
LOVNA GODINA	PODACI O IZLUČENOJ VRSTI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN IZLUČENJA	PODACI O IZLUČITELJU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE IZLUČENJA
	VRSTA	SPOLO (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							
1.04...../ 31.03.....							

9. Prikaz potrebnih financijskih sredstava za provedbu programa zaštite divljači za razdoblje od 2022./23. do 2031./32.

Financijska sredstva potrebna za provedbu programa zaštite divljači u prvom redu odnose se na mjere za sprječavanje šteta od i na divljači, na mjere zaštite divljači i ostalih životinjskih vrsta te nabavu zaštitnih sredstava, potrebne opreme i potrošnog materijala. Prikaz financijskih sredstava sastoji se od troškova koji će nastati provođenjem propisanih mjera, a na visinu troškova izravno utječu vrste i broj divljači koja će se pojaviti na površinama izvan lovišta, kretanje cijena novonabavljene opreme ili potrošnog materijala, kretanje cijena pojedinih sredstava i radova utrošenih u svrhu zaštite divljači i sprječavanja šteta od divljači i slično. Prikaz financijskih sredstava daje se za razdoblje važnosti Programa zaštite divljači na području Grada Malog Lošinja, odnosno za razdoblje od 01. travnja 2022. do 31. ožujka 2032. godine.

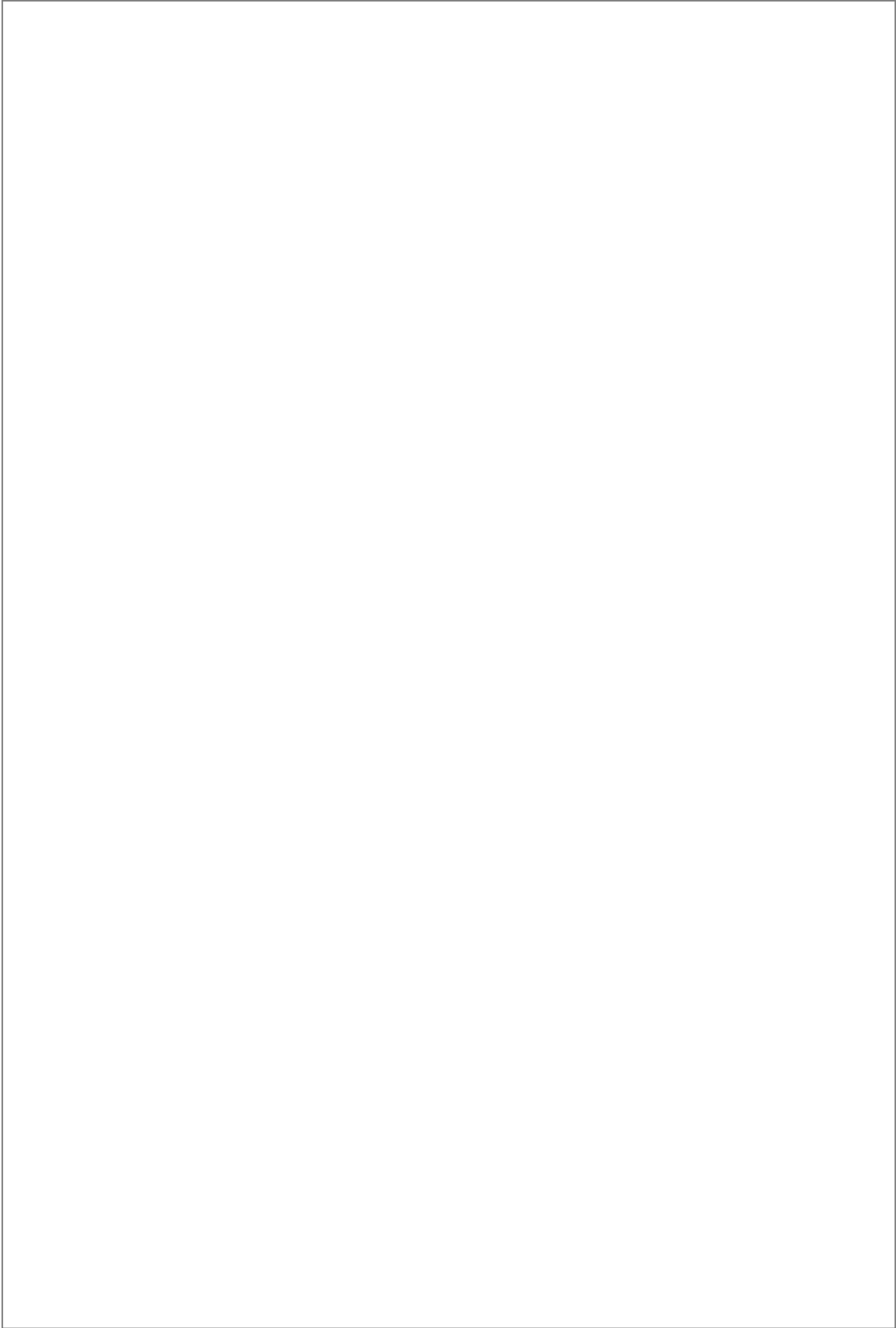
FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA ZAŠTITE DIVLJAČI	Jedinica mjere	Količina planirano	Količina ostvareno	Jedinična cijena kn	UKUPNO kn
1. OPREMA I POTROŠNI MATERIJAL					
Kemijska zaštitna sredstva	l/kg/kom				5.000,00
Biološka zaštitna sredstva	l/kg/kom				5.000,00
UKUPNO 1.					10.000,00
2. TROŠKOVI RAZNIH MJERA					
Preventivne	broj mjera				5.000,00
Dijagnostičke	broj mjera				5.000,00
Kurativne	broj mjera				5.000,00
Higijensko – zdravstvene	broj mjera				5.000,00
UKUPNO 2.					20.000,00
3. STRUČNE SLUŽBE					
Provoditelj Programa zaštite divljači	djelatnika				10.000,00
Provoditelj odstrjela	djelatnika				10.000,00
Ophodarska služba	djelatnika				5.000,00
Interventni tim	djelatnika				5.000,00
UKUPNO 3.					30.000,00

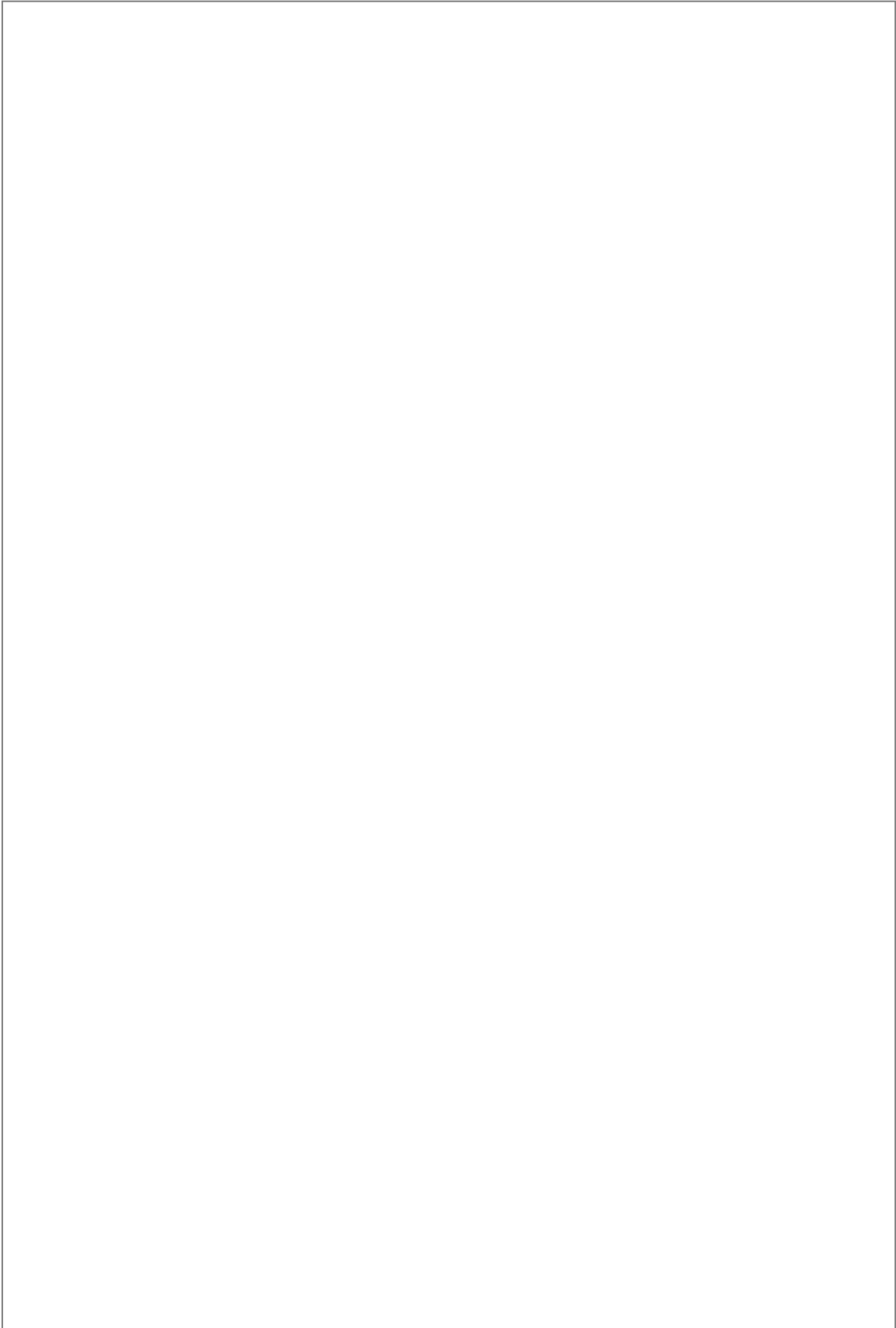
FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA ZAŠTITE DIVLJAČI	Jedinica mjere	Količina planirano	Količina ostvareno	Jedinična cijena kn	UKUPNO kn
4. RADOVI					
Uređenje zelenih površina	dana/ljudi				5.000,00
Uklanjanje drveća i grmlja	dana/ljudi				5.000,00
UKUPNO 4.					10.000,00
5. OSTALI TROŠKOVI					
Ostali nepredviđeni troškovi					10.000,00
UKUPNO 5.					10.000,00
SVEUKUPNO TROŠKOVI NA PROVEDBI PROGRAMA ZAŠTITE DIVLJAČI					80.000,00

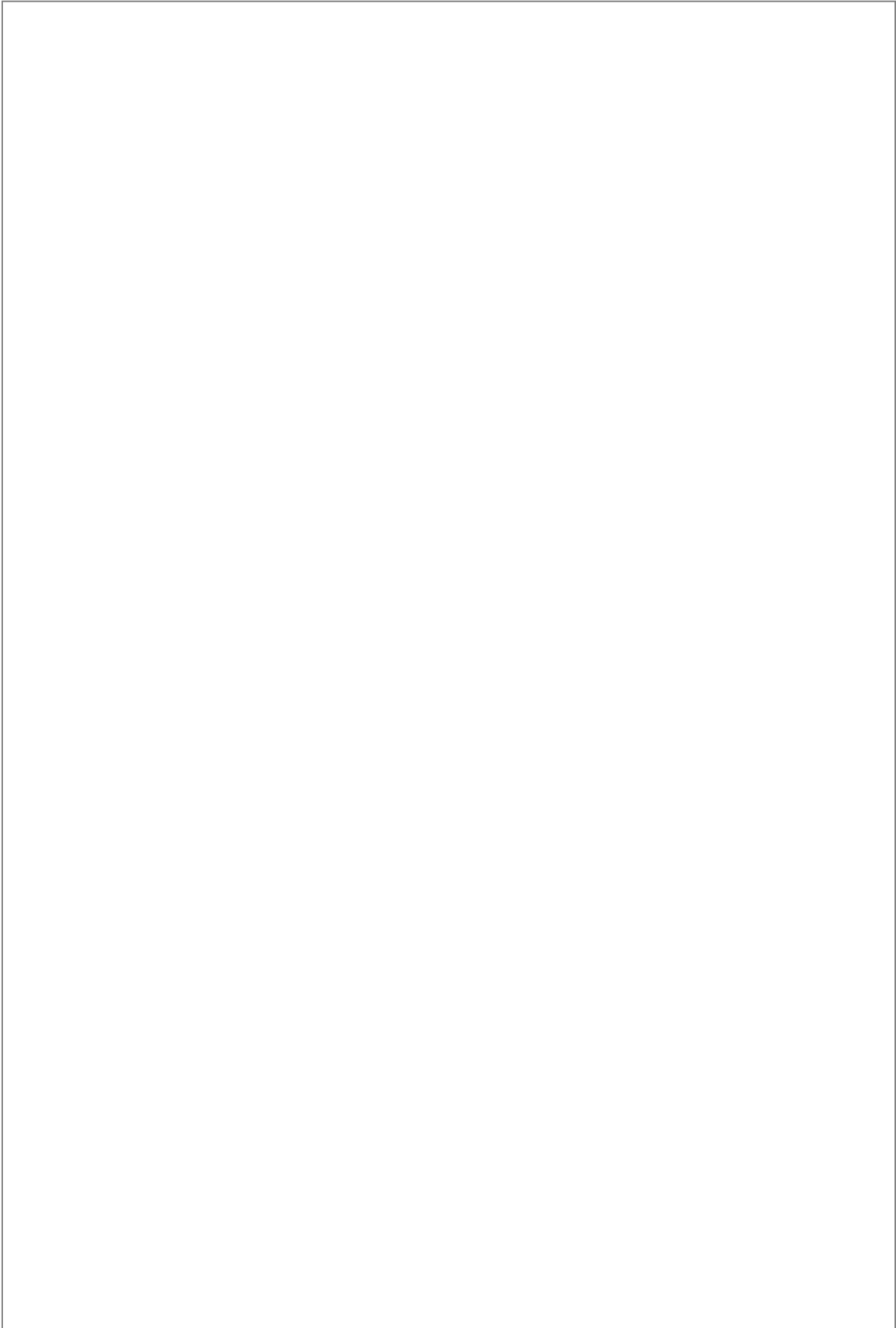
10. Kronika zaštite divljači

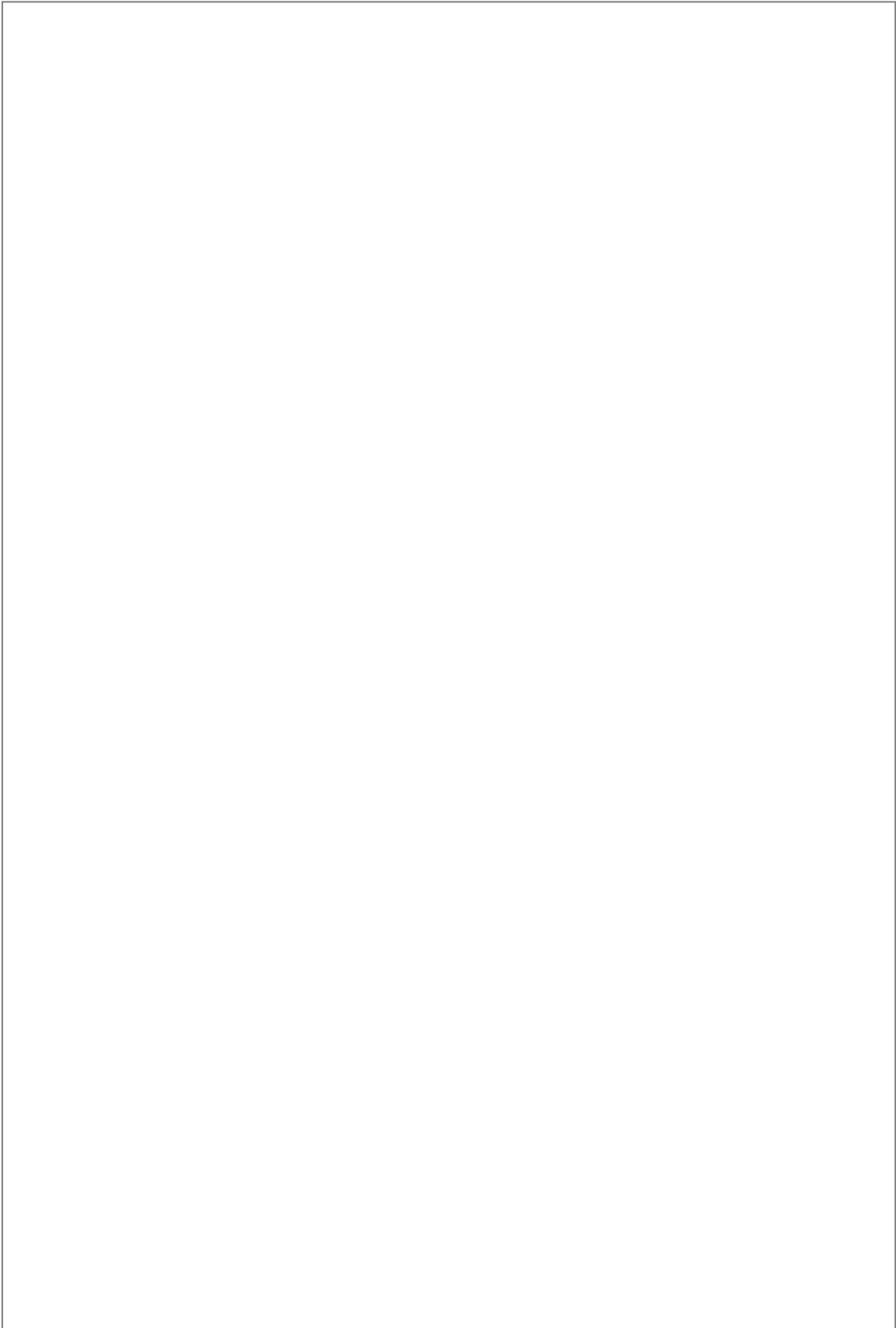
Kronika zaštite divljači za svaku lovnu godinu evidentira kronološkim redom sva zbivanja na površinama izvan lovišta koja bitno utječu na primarnu namjenu površina, a naročito:

- broj divljači i životinjskih vrsta koje stalno ili povremeno pojavljuju ili obitavaju na površina izvan lovišta ili preko njega samo prelaze;
- štetan utjecaj važnijih elementarnih nepogoda (padavine, visina snijega, mrazevi, temperature);
- stanje biljnih zajednica i životinjskih vrsta;
- dolazak i odlazak sezonskih vrsta;
- aktivnosti stručne službe za provedbu programa zaštite divljači;
- štete od i na divljači i površinama izvan lovišta;
- opažanja i nalaze strogo zaštićenih divljih svojti koje utječu na gospodarenje površinama izvan lovišta;
- antropogeni utjecaji;
- sva zbivanja koja mogu uvjetovati reviziju programa zaštite divljači.

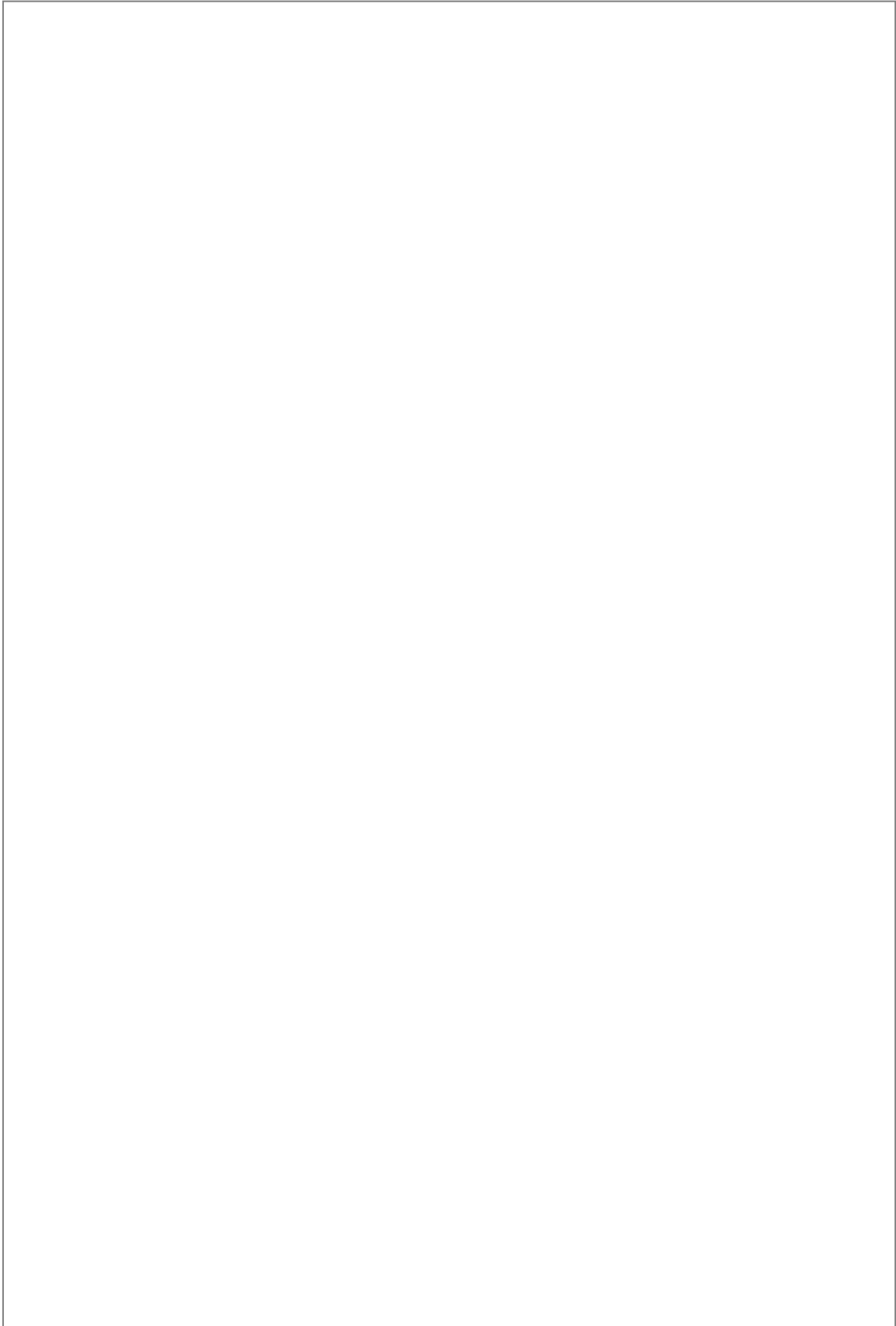

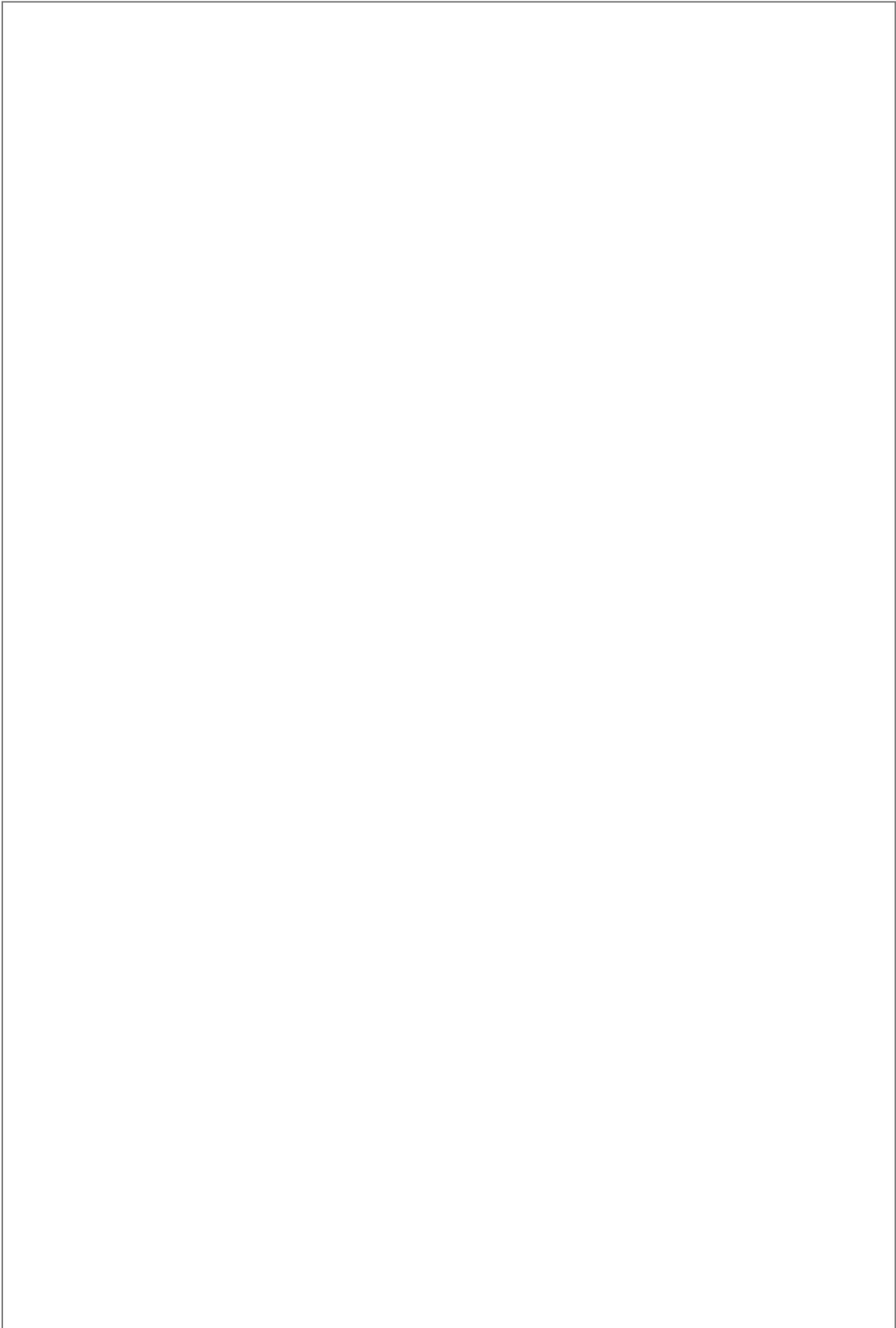

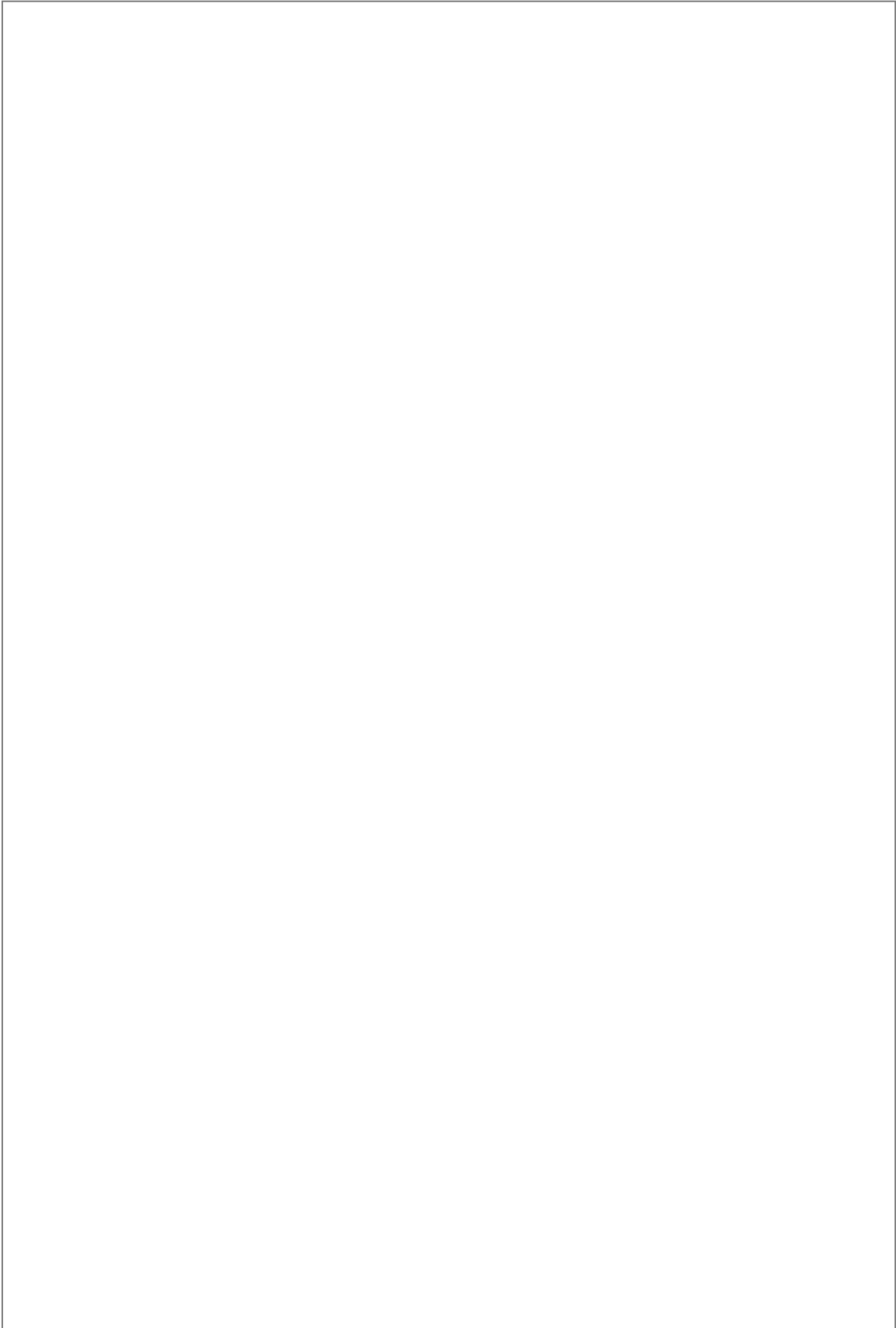

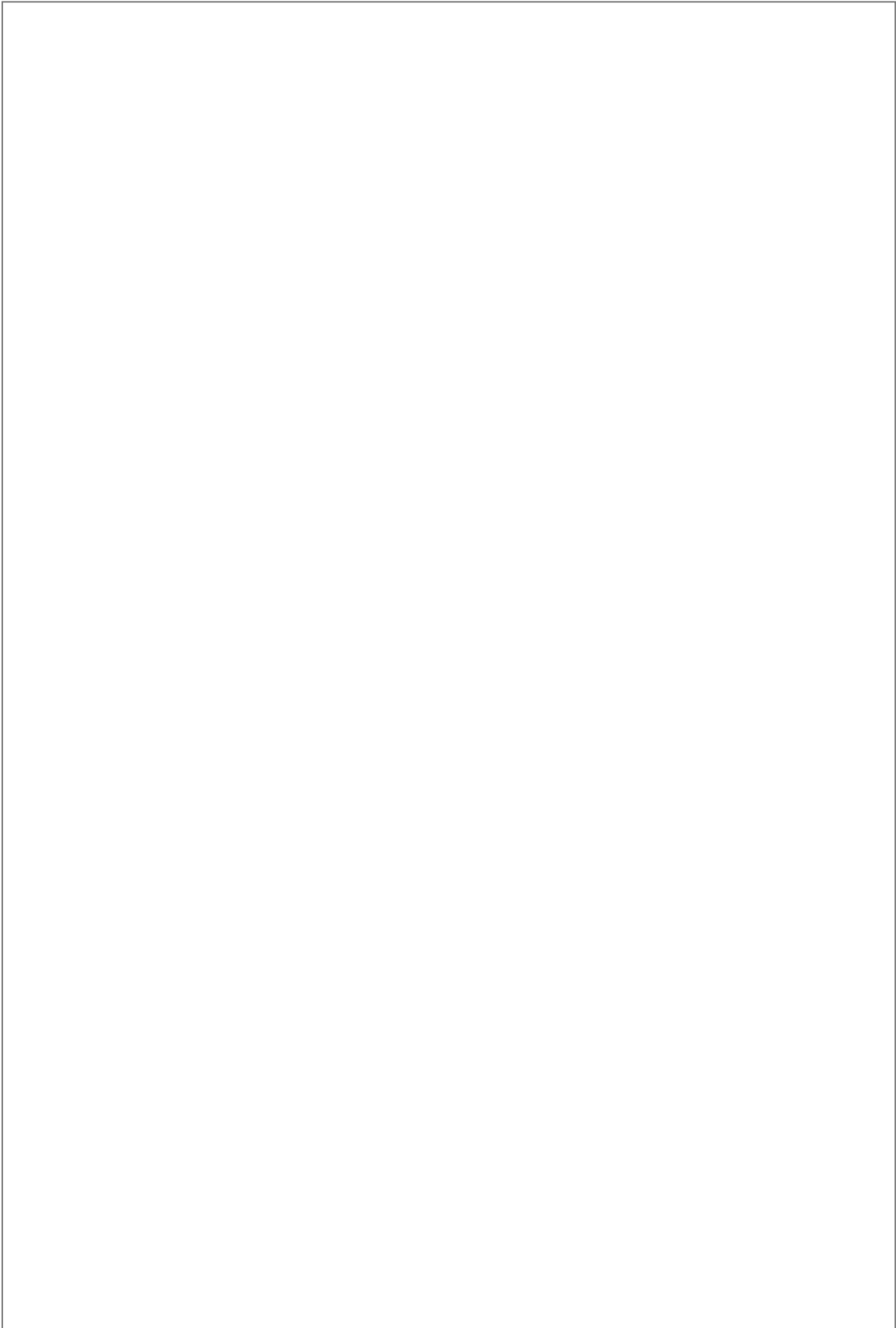

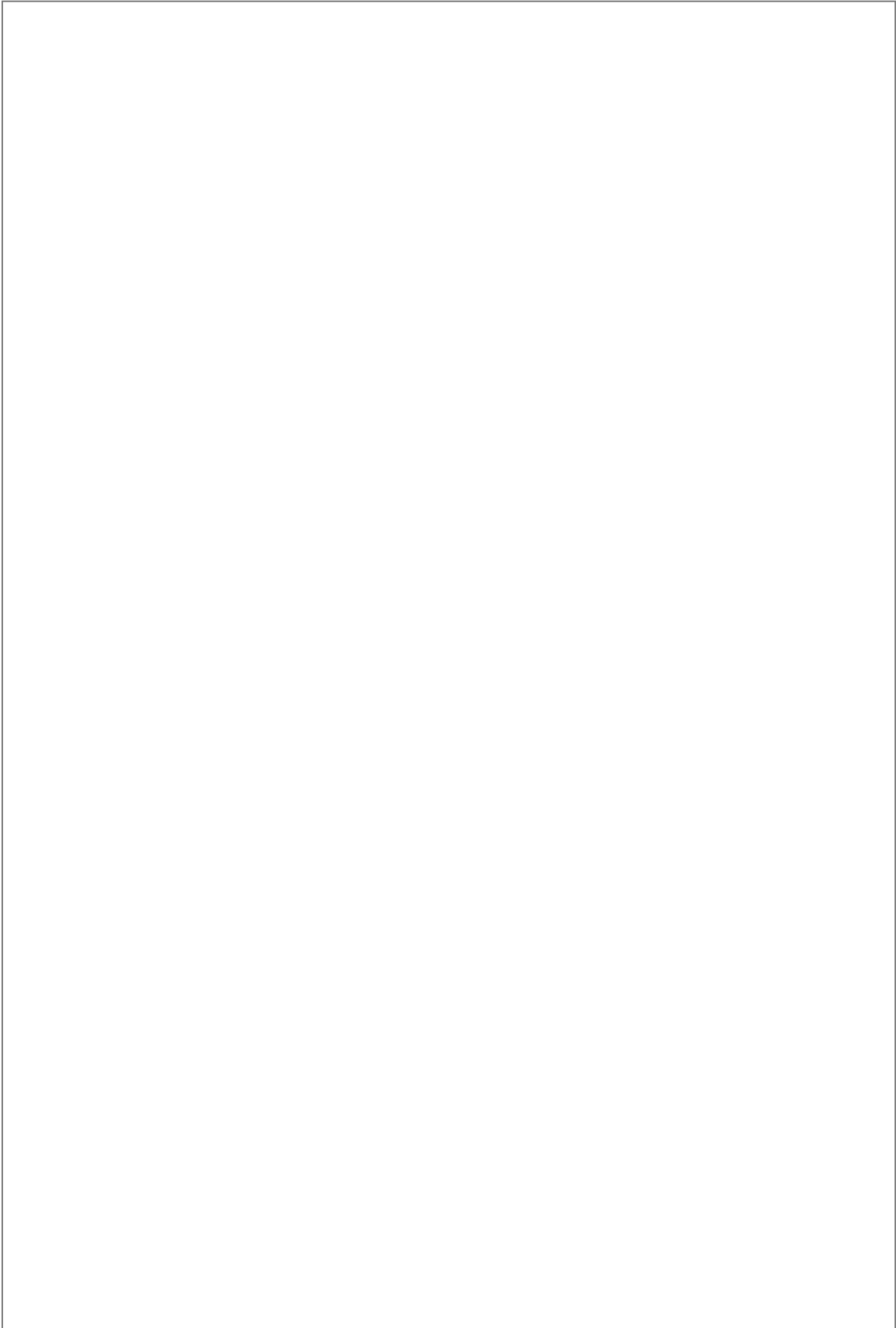

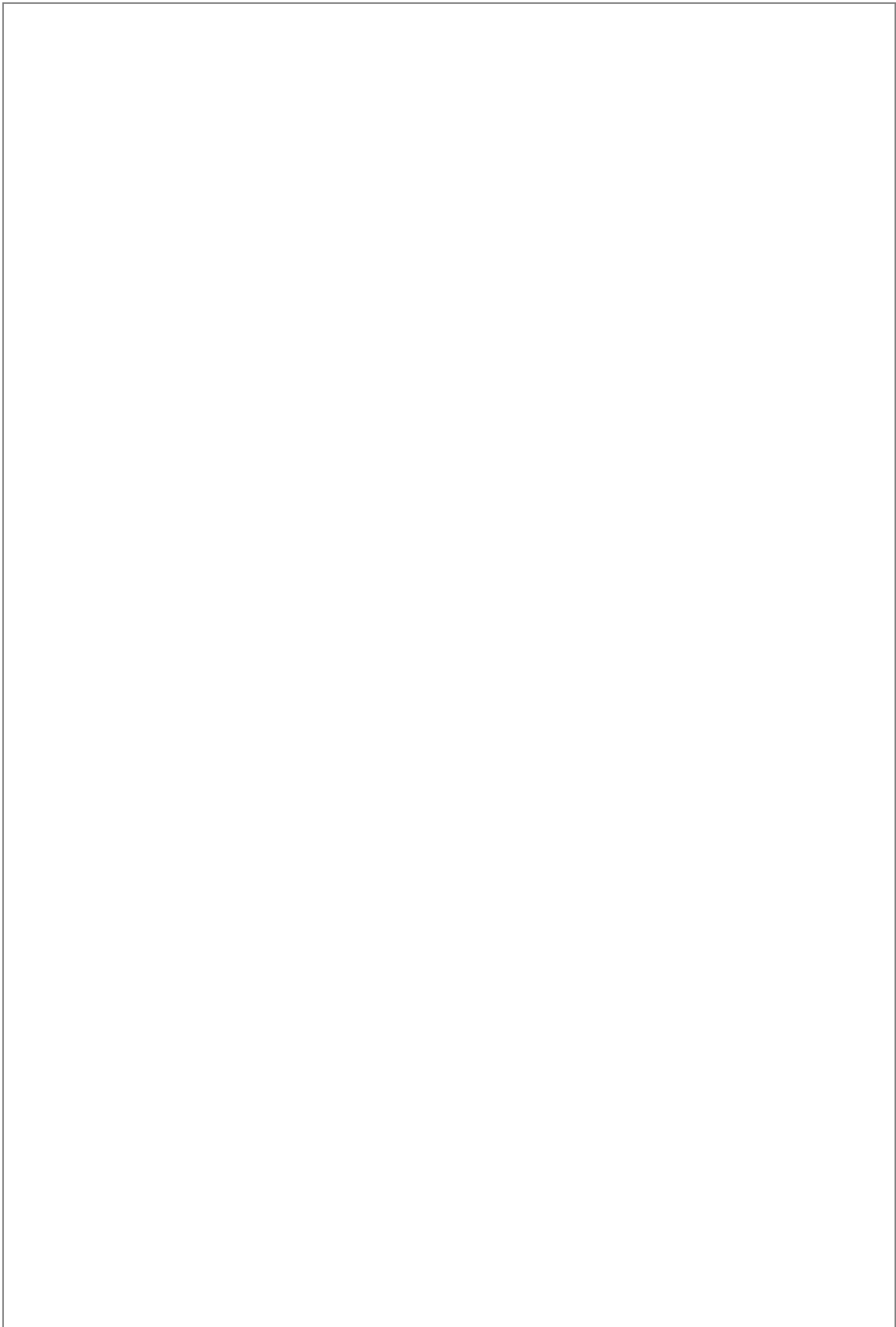

Programu zaštite divljači je priloženo:

1. Zapisnik stručnog povjerenstva za pregled programa zaštite divljači;
2. Rješenje o provedenom postupku prethodne ocjene prihvatljivosti;
3. Suglasnost Ministarstva o odobrenju programa zaštite divljači;
4. Topografska karta površine obuhvata programa;
5. Karta ekološke mreže na površinama obuhvata programa u odgovarajućem mjerilu;
6. Karta zaštićenih područja na površinama obuhvata programa u odgovarajućem mjerilu;

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

10000 Zagreb, Planinska 2A

PRIMORSKO GORANSKA ŽUPANIJA 8 8 0 0 9 1 7

Primljeno:	10-08-2022	Org. jed.	
Klasifikacijski broj:	323-01/22-01/01	0/	
Uredbeni broj:	525-22-12	Pril.	Vrl.

KLASA: UP/I-323-03/22-02/38

URBROJ: 525-10/610-22-5

Zagreb, 29. srpnja 2022.

Ministarstvo poljoprivrede, OIB: 76767369197, na temelju članka 47. stavka 1. i članka 48. stavka 3. Zakona o lovstvu (Narodne novine br. 99/18, 32/19 i 32/20), članka 4. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači (Narodne novine br. 40/06 - 41/13) te članka 96. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine br. 47/09 i 110/21), povodom zahtjeva Grada Malog Lošinja, Riva lošinjskih kapetana 7, 51550 Mali Lošinj, OIB: 72167903884, u predmetu davanja suglasnosti na Program zaštite divljači za Grad Mali Lošinj, d a j e

SUGLASNOST

1. Daje se suglasnost na Program zaštite divljači za Grad Mali Lošinj s pridržajem ukidanja.
2. Programom zaštite divljači iz točke 1. ovoga Rješenja utvrđuje se zaštita divljači u razdoblju od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2032. godine.
3. Ovo Rješenje i Zapisnik Povjerenstva sastavni su dijelovi programa zaštite divljači iz točke 1. ovoga Rješenja.
4. Grad Mali Lošinj se obvezuje, u roku od 30 dana od dana primitka ovoga Rješenja, dostaviti Ministarstvu poljoprivrede na ovjeru dva primjerka uvezanog programa zaštite divljači iz točke 1. ovoga Rješenja s priložima i primjerak istog programa u elektroničkom zapisu na optičkom mediju.
5. Troškovi za provedbu ispitnog postupka u predmetu davanja suglasnosti na program zaštite divljači iznose 1.050,00 kn (slovima: tisuću pedeset kuna i ništa lipa) i uplaćuju se na IBAN Državnog proračuna Republike Hrvatske, broj: HR1210010051863000160, s naznakom model: HR 65 i poziv na broj: 7005-191-1079-07062022.
6. Zakonito rješenje kojim je stranka stekla kakvo pravo može se ukinuti u cijelosti ili djelomično ako sadržava pridržaj ukidanja, a stranka nije ispunila obvezu iz rješenja ili je nije ispunila u roku.

Obrazloženje

Grad Mali Lošinj podnio je Ministarstvu poljoprivrede zahtjev, zaprimljen 23. veljače 2022. godine, kojim traži da se obavi pregled elaborata programa zaštite divljači za Grad Mali Lošinj, radi davanja suglasnosti.

U provedbenom postupku, Povjerenstvo Ministarstva poljoprivrede, osnovano za pregled predmetnog elaborata Odlukom o osnivanju Povjerenstva (KLASA: UP/I-323-03/22-02/38

URBROJ: 525-10/610-22-4 od 4. srpnja 2022. godine), na sjednici održanoj 28. srpnja 2022. godine pregledalo je dostavljeni elaborat iz točke 1. ovoga Rješenja o čemu je sastavljen Zapisnik. Točkom 2. Zaključka predmetnog Zapisnika utvrđeno je da predloženi elaborat nije potrebno dopunjavati niti mijenjati.

Podnositelj zahtjeva ishodio je Rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja (Rješenje KLASA: UP/I-352-03/22-05/07 URBROJ: 517-10-2-3-22-6 od dana 7. travnja 2022. godine) da je lovnogospodarski plan prihvatljiv za ekološku mrežu.

S obzirom na to da je elaborat iz točke 1. ovoga Rješenja, izrađen u skladu s prethodno navedenim propisima, valjalo je na temelju članka 96. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku riješiti kao u izreci. Sukladno članku 130. stavku 1. istog Zakona, zakonito rješenje kojim je stranka stekla kakvo pravo može se ukinuti u cijelosti ili djelomično ako sadržava pridržaj ukidanja, a stranka nije ispunila obvezu iz rješenja ili je nije ispunila u roku.

Odredbom točke II. Odluke o utvrđivanju visine naknade za provedbu postupaka pregleda i odobrenja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i njihove revizije te davanje suglasnosti na program zaštite divljači i njihovih revizija za rad Povjerenstva pri pregledu elaborata lovnogospodarske osnove (KLASA: 323-01/13-01/265, URBROJ: 525-11/1032-13-1 od 14. studenoga 2013. godine), određeno je da troškovi iznose 1.050,00 kuna i idu na teret podnositelja zahtjeva. Podnositelj zahtjeva je postupio u skladu s točkom 5. ovoga Rješenja i uplatio dana 7. lipnja 2022. godine troškove u cijelosti.

Prema članku 8. Zakonu o upravnim pristojbama (Narodne novine br. 115/16) podnositelj zahtjeva oslobođen je od plaćanja pristojbi.

Uputa o pravnom lijeku:

Sukladno članku 47. stavku 2. Zakona o lovstvu, protiv ovoga Rješenja nije dopuštena žalba, već se može pokrenuti upravni spor, tužbom kod mjesno nadležnog upravnog suda, u roku 30 dana od dana dostave Rješenja.

DOSTAVITI:

1. Grad Mali Lošinj
Riva lošinjskih kapetana 7, 51550 Mali Lošinj
2. Pismohrana.

O tome obavijest:

Upravi za financijske poslove i javnu nabavu